

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Lublinie

LLU.411.001.01.2021

**Pan
Sebastian Paszkowski
Prezes Zarządu
Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.
w Białej Podlaskiej
ul. Pokoju 26
21-500 Biała Podlaska**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

zmienione zgodnie z treścią uchwały nr KPK-KPO.443.49.2022
Zespołu Orzekającego Komisji Rozstrzygającej z dnia 21 czerwca 2022 r.

Kontrola I/21/001 Przestrzeganie standardów emisyjnych i działalność inwestycyjna komunalnych przedsiębiorstw energetycznych w województwie lubelskim

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Lublinie
ul. Okopowa 7, 20-022 Lublin
T + 48 81 461 31 20, F + 48 81 461 31 11
llu@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-112, 20-001 Lublin 1

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Białej Podlaskiej (dalej: Spółka lub PEC), ul. Pokoju 26, 21-500 Biała Podlaska.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Sebastian Paszkowski – Prezes Zarządu od 1 stycznia 2021 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnili: Franciszek Afaltowski – Prezes Zarządu od 21 stycznia 2019 r. do 1 stycznia 2021 r. Aleksander Kompa – Prezes Zarządu od 11 marca 2005 r. do 21 stycznia 2019 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Zawieranie i realizacja umów dostawy węgla.2. Realizacja przedsięwzięć i zadań inwestycyjnych.3. Sytuacja ekonomiczno-finansowa w aspekcie możliwości realizacji statutowych zadań.4. Przestrzeganie standardów emisyjnych.5. Przestrzeganie przepisów o zasadach wynagradzania członków zarządów i rad nadzorczych.
Okres objęty kontrolą	Lata 2018-2021 z uwzględnieniem zdarzeń z okresu wcześniejszego, jeżeli miały istotny wpływ na zagadnienia objęte kontrolą NIK lub są istotne w celach porównawczych.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Lublinie
Kontrolerzy	<ol style="list-style-type: none">1. Katarzyna Zglińska, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LLU/156/2021 z 13 października 2021 r. i nr LLU/193/2021 z 7 grudnia 2021 r.2. Anna Gašior, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LLU/172/2021 z 2 listopada 2021 r., nr LLU/194/2021 z 7 grudnia 2021 r. i nr LLU/33/2022 z 22 lutego 2022 r.3. Paweł Gruszkiewicz, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LLU/157/2021 z 13 października 2021 r. i nr LLU/192/2021 z 7 grudnia 2021 r. <p>(akta kontroli tom I str. 1-8, tom II str. 73-84, tom VI str. 1-6)</p>

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA	<p>Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia działalność PEC w okresie objętym kontrolą.</p> <p>Nierzetelnie sprawowany był nadzór nad realizacją umów na dostawę węgla, w tym m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none">– dokonywano zamówień (w 2018 r.) węgla niespełniającego parametrów jakościowych wynikających z pozwolenia zintegrowanego;– nie dokonywano (w latach 2018-2021) reklamacji węgla niespełniającego jakości określonej w czterech z pięciu badanych umów;– nie weryfikowano certyfikatów jakości węgla, a pięciu z nich w ogóle nie wygezwowano od dostawcy.
---------------------	--

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623 ze zm. (dalej: *ustawa o NIK*).

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

W sposób nierzetelny, bez przeprowadzenia rozeznania rynku i analiz opłacalności zawarto 15 grudnia 2017 r. umowę wieloletnią o dostawę węgla. Umowa ta nie zabezpieczała należycie interesów Spółki,

NIK pozytywnie ocenia samą koncepcję zawarcia umowy wieloletniej na dostawę węgla, mającej zapewnić ciągłość dostaw węgla, a tym samym ciągłość dostaw ciepła do odbiorców Miasta Biała Podlaska, jednak jej zapisy powinny odpowiednio zabezpieczyć interesy Spółki.

NIK negatywnie ocenia realizację przez Spółkę zadania polegającego na budowie ciepłowni opalanej biomasą o wartości 26 885,6 tys. zł (inwestycji kluczowej z punktu widzenia zaopatrzenia mieszkańców Miasta w ciepło). Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły:

- nierzetelnego zweryfikowania spełniania warunków udziału w postępowaniu przez oferenta, który został wykonawcą robót;
- zaakceptowania umowy o podwykonawstwo, w której powierzono realizację całości zamówienia;
- nierzetelnego prowadzenia nadzoru nad realizacją robót, w szczególności nie naliczenia kar umownych w wysokości 6557,5 tys. zł za nieterminową realizację kompletnego projektu wykonawczego, dokonania płatności za faktury wystawiane przez wykonawcę pomimo nieprzedstawienia dowodów zapłaty wynagrodzenia należnego podwykonawcy lub dalszym podwykonawcom;
- nierzetelnego przeprowadzenia weryfikacji wniosków wykonawcy o zmianę terminu realizacji robót i z naruszeniem § 25 ust. 2 pkt. 1 umowy zawarcia aneksów wydłużających terminu wykonania robót o 90 dni, co skutkowało utratą prawa do dochodzenia kar umownych w łącznej wysokości 3934,5 tys. zł.

Druga skontrolowana inwestycja polegająca na budowie osiedlowej sieci ciepłowniczej wysokich parametrów z przyłączami do budynku przy ul. Artyleryjskiej w związku z przebudową stadionu miejskiego o wartości 601 tys. zł, została przygotowana prawidłowo, jednak nadzór sprawowany nad jej realizacją nie był w pełni rzetelny, gdyż m.in. nie udokumentowano odbioru robót zanikających i ulegających zakryciu.

Na sytuację ekonomiczną PEC niekorzystnie wpłynęły warunki cenowe realizowanej w okresie objętym kontrolą wieloletniej umowy na dostawę węgla, do której rozwiązania dążyła Spółka. Wynik finansowy na działalności operacyjnej uległ w kolejnych latach pogorszeniu w odniesieniu do 2017 r., głównie ze względu na koszty zakupu uprawnień do emisji CO₂.

Nieuwzględnienie przepisów nakazujących stosowanie – do ustalania wysokości wynagrodzeń członków Zarządu i Rady Nadzorczej (dalej: RN) – podstawy wymiaru obowiązującej w 2017 r. spowodowało, że zostały one wypłacone w zawyżonej wysokości (członków Zarządu za lata 2019-2020, natomiast RN za lata 2018-2020). Organy Spółki dopiero we wrześniu 2020 r., po kontroli NIK P/20/068 Działalność spółek komunalnych w województwie lubelskim, podjęły działania w celu dostosowania wysokości wynagrodzeń członków Zarządu i RN do tych przepisów. RN nierzetelnie zweryfikowała okoliczności wykazane w sprawozdaniu Zarządu za 2019 r. i usunęła cel zarządczy, który nie został zrealizowany, przyznając wynagrodzenie zmienne w pełnej wysokości. Ponadto przyznała członkom Zarządu

wynagrodzenie zmienne za cel zarządczy na 2020 r., który nie został zrealizowany. Kwota zawyżonych wynagrodzeń naliczonych członkom Zarządu i RN wynosiła łącznie 294,8 tys. zł.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR
Opis stanu
faktycznego

1. Zawieranie i realizacja umów dostawy węgla

1.1. Zawieranie umów

W latach 2018-2021 Spółka udzieliła pięciu zamówień na dostawę węgla: jednego w trybie przetargu nieograniczonego, jednego w trybie zapytania o cenę i trzech w trybie zapytania ofertowego. Ponadto, 15 grudnia 2017 r. jednego zamówienia na dostawę węgla udzielono w trybie z wolnej ręki. Do udzielania ww. zamówień nie stosowano Pzp, stosownie do przepisów art. 138a ust. 1 Pzp i art. 364 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych³.

(akta kontroli tom I str. 24, tom IV str. 141-147)

W Spółce z dniem 29 lipca 2019 r. wszedł w życie Regulamin postępowania w sprawach udzielania zamówień publicznych⁴. Poprzednio obowiązywał Regulamin wewnętrzny zamówień niepodlegających ustawie „Prawo zamówień publicznych” (dalej: Regulamin z 2017 r.).

RN i Zgromadzenie Wspólników⁵ nie udzielały zgód korporacyjnych na zaciąganie zobowiązań lub zawieranie umów na dostawę węgla w latach 2018-2021.

(akta kontroli tom str. 9-23, 25-59)

Kontrola prawidłowości zawarcia czterech umów o numerach:

- 64/2019 z 23 sierpnia 2019 r. na dostawę 20 000 Mg węgla,
- 43/2020 z 19 czerwca 2020 r. na dostawę 6000 Mg węgla,
- NL/1/2021 z 16 maja 2021 r. na dostawę 4000 Mg węgla,
- NL/2/2021 z 9 września 2021 r. na dostawę 11 000 Mg węgla,

wykazała, że wartość zamówienia szacowano w oparciu o dane historyczne (ceny z poprzednich zamówień) oraz w oparciu o informacje uzyskane drogą telefoniczną.

Ponadto:

- a) w zakresie umowy nr 64/2019 zawartej w wyniku przetargu nr 18/PN/D/19:
 - ogłoszenia o zamówieniu dokonano zgodnie z Regulaminem z 2019 r.,
 - wysokość wadium określono w specyfikacji istotnych warunków zamówienia (dalej: siwz) niezgodnie z postanowieniami Regulaminu z 2019 r., tj. w wysokości 0,36% szacunkowej wartości zamówienia netto, podczas gdy Regulamin ten przewidywał wadium w wysokości od 1% do 5% wartości zamówienia (§ 6 ust. 17 pkt 1),
 - komisja przetargowa powołana uchwałą nr 35/2019 Zarządu PEC z 23 lipca 2019 r. prawidłowo zrealizowała powierzone obowiązki,
 - w wyniku przetargu wybrano ofertę najkorzystniejszą (6728,1 tys. zł);
- b) w zakresie umów nr 43/2020, nr NL/1/2021 i nr NL/2/2021 z 9 września 2021 r., zawartych w trybach bezprzetargowych:
 - umowy zawarto w wyniku (odpowiednio) zapytania o cenę i dwóch zapytań ofertowych wysłanych do odpowiednio pięciu, pięciu i siedmiu oferentów⁶,
 - umowę nr 43/2020 r. zawarto w trybie zapytania o cenę, mimo że taki tryb nie był przewidziany przez Regulamin z 2019 r. Według wyjaśnień Prezesa Zarządu

³ Dz. U. z 2021 r. poz. 1129, ze zm.

⁴ Wprowadzony uchwałą nr 33/2019 PEC Sp. z o.o. z dnia 22 lipca 2019 r. (dalej: Regulamin z 2019 r.).

⁵ Reprezentowane jednoosobowo przez Prezydenta Miasta Białą Podlaską, dalej: ZW.

⁶ W związku z postępowaniami wpłynęło odpowiednio: pięć, cztery i trzy oferty.

procedurę udzielenia zamówienia rozpoczęło ustne polecenie ówczesnego Prezesa, by dokonać rozeznania cenowego mialu węglowego. Po przedstawieniu protokołu z zapytania cenowego ze względu na bardzo atrakcyjną cenę, Zarząd na podstawie § 3 ust. 9 Regulaminu⁷ postanowił udzielić zamówienia wykonawcy, który zaofertował najniższą cenę,

- w postępowaniach 8/ZO/D/21⁸ i 16/ZO/D/21⁹, w przesłanych potencjalnym dostawcom zaproszeniach do składania ofert zamieszczono rozbieżne dane w zakresie maksymalnej zawartości popiołu w stanie roboczym, tj. w zaproszeniu do złożenia oferty – 15%, a w formularzu oferty wstępnej – 18%¹⁰,
 - w postępowaniach 8/ZO/D/21 i 16/ZO/D/21 wartości zamówień zawarte w najkorzystniejszych ofertach przewyższały szacunkową wartość zamówienia o odpowiednio 34% i 28,2%. Zamawiający zaprosił do negocjacji po dwóch oferentów, którzy złożyli najkorzystniejsze oferty i w ich rezultacie wynegocjowano niższe ceny o odpowiednio 98,4 tys. zł i 13,5 tys. zł,
 - każdą z ww. umów zawarto z tym samym wykonawcą z ustalonym wynagrodzeniem odpowiednio: 1461,2 tys. zł, 1220,2 tys. zł i 4289 tys. zł;
- c) w umowach (czterech):
- określono jakość dostarczanego węgla poprzez wskazanie parametrów spełniających wymogi określone w pozwoleniu zintegrowanym¹¹ (minimalna wartość opałowa 22 MJ/kg, maksymalna zawartość popiołu w stanie roboczym – 18%, maksymalna zawartość siarki całkowitej w stanie roboczym – 0,6%, maksymalna zawartość wilgoci całkowitej – 15%). Określona w umowach zawartość wilgoci całkowitej była wyższa niż określona w dokumentacji techniczno-ruchowej (DTR) dwóch z czterech kotłów¹², co – jak wskazał Prezes – wynikało z dotychczasowych, wieloletnich doświadczeń praktycznych w czasie eksploatacji kotłów. Wszystkie ww. parametry umowne spełniały wymogi określone w tabeli nr 6. „Wymagania jakościowe dla: węgla kamiennego, brykietów lub peletów, zawierających co najmniej 85% węgla kamiennego bez domieszek mulów węglowych i flotokonzentratów (miały o wymiarze ziarna 1+31,5 mm)” z załącznika do rozporządzenia Ministra Energii z dnia 27 września 2018 r. w sprawie wymagań jakościowych dla paliw stałych¹³;
 - określono, że zamawiający ma prawo żądać od wykonawcy przy każdorazowej dostawie mialu węglowego, zaświadczenia podmiotu uprawnionego do kontroli jakości (świadcstwo jakości, certyfikat lub wyniki badania próbek mialu) stwierdzającego, że dostarczony mial odpowiada parametrom umownym;
 - zastrzeżono prawo do kontroli jakości dostarczonego mialu węglowego pod względem jego zgodności z certyfikatem i wymaganiami zamawiającego,

⁷ Który stanowił, że jeżeli ze względu na szczególny charakter i/lub rodzaj zamówienia uzasadnione jest udzielenie zamówienia konkretnemu Wykonawcy, Zamawiający (Prezes Zarządu/ V-CE Prezes Zarządu/ osoba upoważniona) może podjąć decyzję o niestosowaniu procedur wynikających z § 3 ust. 1 Regulaminu. W takiej sytuacji komórka organizacyjna realizująca dane zamówienie, przeprowadza w miarę możliwości negocjacje z konkretnym Wykonawcą, w celu uzyskania jak najlepszych warunków realizacji zamówienia, informując o rezultacie negocjacji Kierownika komórki organizacyjnej lub sporządzając na tę okoliczność notatkę z negocjacji. Udzielenie zamówienia w przypadku, o którym mowa w ust. 8 nie zwalnia od stosowania zasad zachowania uczelowej konkurencji, równego traktowania Wykonawców i przejrzystości, oraz racjonalnego gospodarowania środkami publicznymi, w tym zasady wydatkowania środków publicznych w sposób celowy, oszczędny oraz umożliwiający terminową realizację zadań, a także zasady optymalnego doboru metod i środków w celu uzyskania najlepszych efektów z danych nakładów.

⁸ Po przeprowadzeniu którego zawarto umowę nr NLJ/1/2021.

⁹ Po przeprowadzeniu którego zawarto umowę nr NLJ/2/2021.

¹⁰ W postępowaniu 8/ZO/D/21 trzech oferentów zaofertowało węgiel o maksymalnej zawartości popiołu 18%, a jeden – 15%, a w postępowaniu 16/ZO/D/21 dwóch zaofertowało węgiel o maksymalnej zawartości popiołu 18%, a jeden – 16%.

¹¹ W pozwoleniu zintegrowanym określono wartość opałową 22-24 MJ/kg, zawartość siarki ≤0,6%, zawartość popiołu ≤18%.

¹² W (DTR) kotła WR-12N określono wartość opałową ≥21 MJ/kg, zawartość siarki ≤0,6%, zawartość popiołu <20-25%, zawartość wilgoci <12%. W DTR kotła WR-25-014M określono wartość opałową ok. 23,012 MJ/kg. W DTR kotła WR-25-014M określono wartość opałową >20 MJ/kg, zawartość popiołu ≤18%, zawartość wilgoci ≤10%, maksymalną zawartość siarki 0,6%. W DTR kotła WR8-015 określono wartość opałową 22-24 MJ/kg.

¹³ Dz. U. poz. 1890.

- poprzez oddanie go do analizy w laboratorium zamawiającego, oraz – w razie nieuznania przez wykonawcę wyników badań PEC – przesyłania zaplombowanej próbki rozjemczej do niezależnego akredytowanego laboratorium;
- przewidziano ważenie każdego transportu mialu na sprawnej i zalegalizowanej wadze będącej własnością zamawiającego w miejscu odbioru mialu;
 - przewidziano opłatę za magazynowanie zareklamowanego mialu węglowego na składowisku w wysokości 1% ceny netto Mg za 1 Mg magazynowego paliwa oraz karę umowną za opóźnienia w dostawach w wysokości 0,1% ceny umowy brutto za każdy dzień opóźnienia bieżącej partii;
 - zagwarantowano kary umowne za odstąpienie od umowy lub rozwiązanie umowy z winy wykonawcy w wysokości 10% wartości niezrealizowanej części umowy.

Przed zawarciem czterech ww. umów nie przeprowadzono udokumentowanych analiz potrzeb i opłacalności, jednak – jak wynika z informacji Prezesa – w latach 2019-2020 wykonywano bieżące analizy opłacalności oraz symulacje dobrania właściwego paliwa celem uzyskania jak najmniejszego wskaźnika emisji dwutlenku węgla.

(akta kontroli tom I str. 123-268, tom IV str. 1-12, 35-40, tom VII str. 484-486)

Kontrola prawidłowości zawarcia umowy wieloletniej z 15 grudnia 2017 r. (dalej: umowa wieloletnia), zawartej na czas nieokreślony wykazała, że skorzystano z procedury jednostopniowej określonej w Regulaminie z 2017 r. W pkt 4 części III ww. Regulaminu wskazano, że „zamawiającemu służy prawo ograniczenia dostaw do węgla pochodzącego z polskich kopalni i realizowanych bezpośrednio przez Polskie Grupy Górnicze lub Holdingi Węglowe”.

Przed zawarciem ww. umowy nie przeprowadzono analiz opłacalności jej zawarcia, które obejmowałyby cenę węgla i emisyjność dwutlenku węgla (w kontekście zakupu uprawnień do emisji CO₂) oraz nie przeprowadzono skutecznego rozeznania cen w tym zakresie. Przeprowadzone przez Spółkę analizy dotyczyły jedynie produktywności węgla. Umowę wieloletnią podpisano z kontrahentem, który nie dotrzymywał postanowień realizowanej wówczas innej umowy na dostawę węgla (z 9 sierpnia 2017 r.). Umowę podpisano w brzmieniu przedstawionym przez dostawcę w załączniku do pisma z 11 sierpnia 2017 r. Pismo to zostało przesłane po sezonie grzewczym 2016/2017, w którym wystąpiły problemy związane z niską podażą węgla krajowego i importowanego oraz wysokimi jego cenami. W pracach nad treścią umowy wieloletniej udział brali przedstawiciele Izby Gospodarczej Ciepłownictwo Polskie (dalej: IGCP). Jednak – jak wynika z pisma Zarządu IGCP z 21 sierpnia 2017 r. do wykonawcy – uwagi zgłoszone przez IGCP do wzoru umowy nie zostały w większości uwzględnione przez wykonawcę, i wprowadzono nowe brzmienie niektórych paragrafów niekorespondujące z wnioskami po przeprowadzonych z przedstawicielami IGCP rozmowach.

W preambule do tej umowy wskazano m.in., że kupujący, celem

Ponadto współpraca pomiędzy sprzedawcą a przedsiębiorstwami ciepłowniczymi, w oparciu o wieloletnią umowę sprzedaży węgla, pozwala na zagwarantowanie w dłuższym okresie czasu stabilności jakości, ilości oraz cen węgla. Umowa zawierała zapisy, które należy z zabezpieczyć interesy PEC,

W treści umowy przewidziano również postanowienia, które nienależycie zabezpieczyły Interesy Spółki – kwestia ta została opisana w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli tom I str. 43-47, 60-122, 269-321, tom IV str. 13-34, 109-126, 282-298)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności PEC w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W przetargu na dostawę węgla nr 18/PN/D/19 ustalono wadium w wysokości niższej niż określona w Regulaminie z 2019 r.

Według Regulaminu z 2019 r. zamawiający określa kwotę wadium w granicach od 1% do 5% wartości zamówienia (§ 6 ust. 17 pkt 1). Szacunkowa wartość zamówienia wskazana we wniosku o udzielenie zamówienia publicznego z 1 sierpnia 2019 r. wynosiła 5 600 000 zł netto, natomiast w siwz z 6 sierpnia 2019 r. określono, że zamawiający ustala wadium w wysokości 20 000 zł, tj. 0,36% szacunkowej wartości zamówienia netto. Prawidłowo ustalona kwota wadium winna zawierać się w przedziale od 56 000 zł do 280 000 zł.

Kierownik Działu Logistyki Spółki wyjaśnił, że nowy regulamin wszedł w życie 29 lipca, a wniosek o udzielenie zamówienia został złożony 1 sierpnia 2019 r, a wg poprzednio obowiązującego regulaminu udzielania zamówień publicznych wysokość wadium nie była określona.

(akta kontroli tom I str. 48-59, 125-138, tom IV str. 5)

2. Nierzetelnie przygotowano treść zapytań ofertowych w postępowaniach na dostawę węgla nr 8/ZO/D/21 i 16/ZO/D/21, w których wskazano rozbieżne dane w zakresie maksymalnej zawartości popiołu w stanie roboczym, tj. w zaproszeniu do złożenia oferty – 15%, a w formularzu oferty wstępnej – 18%.

Powyższe zapisy mogły wprowadzać w błąd potencjalnych oferentów. W postępowaniu nr 8/ZO/D/21 jedna oferta spełniała wymóg 15% maksymalnej

¹⁴ Bez podatku i kosztów dostawy.

¹⁵ Odzwierciedlający poziom cen miałów energetycznych klasy 23-26/08 w sprzedaży do ciepłowni przemysłowych i komunalnych, innych odbiorców przemysłowych i pozostałych odbiorców krajowych. Obliczany jako średnia ważona z miesięcznych dostaw, spełniających kryterium jakościowe indeksu (parametry w stanie roboczym): wartość opałowa: $23 \leq Q_{\text{gr}} < 27$ MJ/kg, zawartość siarki całkowitej poniżej 0,8% ($\text{Str} < 0,8\%$). Cena produktu miesięcznego jest ustalana jako średnia ważona z transakcji zrealizowanych na polskim rynku węgla energetycznego, zafakturowanych w danym miesiącu kalendarzowym. Ceną bazową jest cena loco kopalnia, tj. cena netto bez uwzględnienia podatku akcyzowego i VAT, w warunkach CFA, czyli "na wagonie" w punkcie załadunku, bez kosztów ubezpieczenia oraz kosztów dostawy na zasadniczej drodze przewozu.

zawartości popiołu w stanie roboczym. W postępowaniu nr 16/ZO/D/21 żadna z ofert nie spełniała tego wymogu. W obu postępowaniach zamówienia udzielono oferentowi, który nie spełniał wymogu 15% maksymalnej zawartości popiołu w stanie roboczym, ale spełniał wymóg 18% i złożył najkorzystniejszą cenowo ofertę.

Kierownik Działu Logistyki wyjaśnił, że przyczyną rozbieżnych wartości była omyłka pisarska, a prawidłową zawartością popiołu w stanie roboczym była wartość 18%.

(akta kontroli tom I str. 203-212, 225-227, 234-246, 256-258, tom IV str. 6)

3. Nie dochowano należytej staranności przy zawieraniu w dniu 15 grudnia 2017 r. umowy wieloletniej na dostawę węgla, tj.:

a) nie sporządzono analiz opłacalności jej zawarcia, które uwzględniałyby udokumentowane rozeznanie cen rynkowych mialu węglowego i emisyjność dwutlenku węgla (w kontekście zakupu uprawnień do emisji CO₂).

Z analiz produktywności węgla przedłożonych przez przewodniczącego komisji przetargowej wnioskującej o zawarcie umowy wieloletniej wynikało, że do wyprodukowania 1 GJ energii niezbędne było ok. 49 kg węgla polskiego i ok. 56 kg węgla z importu. Przeprowadzone analizy nie uwzględniały emisyjności CO₂ i cen węgla na rynku. W okresie od lipca do grudnia 2017 r. nie przeprowadzono postępowania o udzielenie zamówienia publicznego na dostawę mialu węglowego, w wyniku którego Spółka posiadałaby wiedzę na temat obowiązujących wówczas cen. Nie dokonano również rozeznania cen rynkowych.

[redacted] Z informacji zamieszczonych na portalu Polski Rynek Węgla¹⁶ wynika, że indeks PSCMI2¹⁷ (na który wpływ miały ceny transakcyjne węgla m.in. z umów wykonawcy) wynosił w poszczególnych miesiącach 2017 r. poprzedzających miesiąc zawarcia umowy od 9,33 zł/GJ w styczniu do 10,62 zł/GJ w listopadzie, tj. mniej niż ceny wynikające z ww. umowy.

Przewodniczący komisji przetargowej wyjaśnił, że nie przeprowadzono rozeznania cen rynkowych, gdyż żaden z kontrahentów nie chciał udzielić wiarygodnej informacji o cenach. W przeprowadzonych rozmowach telefonicznych udzielano odpowiedzi wymijających, gdyż kontrahenci obawiali się, że konkurencja może poznać te ceny i zaoferować niższe.

Spółka nie dysponowała dowodem potwierdzającym przeprowadzenie takiego rozeznania i odmowę udzielenia informacji przez kontrahentów. Nie występowała również z zapytaniami ofertowymi do potencjalnych dostawców.

Zgodnie z wyjaśnieniem byłego Prezesa Zarządu analizowano wskaźnik zużycia paliwa umownego na jednostkę produkcji (kgpu/GJ), który w wyniku spalania węgla od wykonawcy umowy wieloletniej wyraźnie się zmniejszył. Wskaźnik zużycia paliwa umownego jest dobrym parametrem oceny zużycia węgla na jednostkę produkcji, gdyż odnosi się do wartości opalowej paliwa ekwiwalentnego.

NIK zauważa, że Spółka nie dysponowała udokumentowanymi analizami dotyczącymi opłacalności zawarcia umowy w kontekście poziomu emisyjności i cen mialu dostępnego na rynku. Przeprowadzenie takich analiz było – zdaniem NIK – niezbędne w kontekście zawarcia umowy [redacted]

[redacted] Kwestię emisyjności opisano w dalszej

¹⁶ Dostępniej pod adresem: <https://polskirynekwegla.pl/>.

¹⁷ Uwzględniający węgiel o wartości opalowej 23-26,999 MJ/kg.

części niniejszej nieprawidłowości (lit. b) oraz w podobszarze 1.2. *Realizacja umów* w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości* (nieprawidłowość nr 2 lit. d).

(akta kontroli tom I str. 93, tom IV str. 13-34, 122, 336-349)

[REDAKCYJNA] Były Prezes wyjaśnił, że w umowie przyjęto maksymalną wartość opałową [REDAKCYJNA] z ostrożności, na wypadek braku dostaw w zakresie [REDAKCYJNA]. Przygotowanie węgla do spalania na miejscu o pożądanych parametrach kaloryczności nie stanowiło problemu z uwagi na posiadanie zapasów węgla o mniejszej kaloryczności i możliwość ich mieszania. Ponadto wyższa kaloryczność powodowała zmniejszenie wskaźnika zużycia paliwa umownego na jednostkę produkcji (kgpu/GJ), co znakomicie zmniejszało emisję CO₂.

NIK zauważa, że poza spadkiem wskaźnika kgpu/GJ należy uwzględnić również, że wzrost wartości opałowej wiąże się ze wzrostem pierwiastka węgla (C)¹⁸, który wpływa bezpośrednio na wzrost wskaźnika emisji CO₂ w odniesieniu do jednostki energii (wartości opałowej) zawartej w paliwie¹⁹, a w konsekwencji na wzrost wielkości emisji. Powyższe wskazywał były Prezes Zarządu m.in. w piśmie do wykonawcy z 19 maja 2020 r.

(akta kontroli tom I str. 79, 461, 486-490, tom IV str. 114-126)

c) zawarto postanowienia, które nie zabezpieczały należycie interesów Spółki, przy

[REDAKCYJNA] Były Prezes nie wyjaśnił przyczyn dopuszczenia rozliczeń jedynie [REDAKCYJNA] o odczyty wag kolejowych. Wskazał jednak, że transport z rampy kolejowej na plac PEC odbywał się pod ścisłym nadzorem PEC według przyjętej (nieformalnej) procedury i nie wystąpiły różnice przekraczające [REDAKCYJNA] odchylenia.

Zdaniem NIK dopuszczenie rozliczeń wyłącznie o wskazania wag kolejowych uniemożliwiało Spółce dochodzenie ewentualnych roszczeń na podstawie wskazań posiadanej wagi samochodowej.

[REDAKCYJNA] Były Prezes wyjaśnił, że graniczna wielkość dopuszczalnych odchyleń [REDAKCYJNA] masy węgla wynikała z klasy dokładności legalizowanych wag u sprzedawcy i odbiorcy, a odchylenie „in plus” powyżej [REDAKCYJNA] też mogło mieć miejsce, co byłoby zjawiskiem korzystnym dla zamawiającego.

¹⁸ <https://chem.pg.edu.pl/documents/175628/69839764/ATKJ%2011.pdf>

¹⁹ Przy przyjętej przez PEC metodyce opartej na obliczeniach wielkości emisji CO₂ ze strumieni materiałów wsadowych, wdrażanej w postaci metodyki bilansu masowego, o których mowa w art. 21 ust. 1 i art. 25 rozporządzenia wykonawczego 2018/2066 w sprawie monitorowania i raportowania w zakresie emisji gazów cieplarnianych na podstawie dyrektywy 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz zmieniające rozporządzenie Komisji (UE) nr 601/2012 (Dz. Urz. UE. L. z 2018 r. Nr 334 str. 1, ze zm.). Stosując ww. metodykę wyliczono wstępny współczynnik emisji, który oznaczał zakładany całkowity współczynnik emisji paliwa określony na podstawie całkowitej zawartości węgla pierwiastkowego obejmującej frakcję kopalną przed pomnożeniem go przez wartość frakcji kopalnej w celu uzyskania współczynnika emisji.

NIK zauważa, że polskie normy nie regulują spraw związanych z powstawaniem naturalnych ubytków w czasie składowania i przemieszczania paliwa. [REDAKTOWANE]

[REDAKTOWANE]

poziom wilgotności polskiego węgla to ok. 12%. Jest to poziom o wiele niższy niż węgle z kierunku wschodniego, których wilgotność jest na poziomie ok. 15-16%. Ujęcie maksymalnej zawartości popiołu oznaczało odstępianie od zawarcia umowy wieloletniej, gdyż polskie kopalnie nie dysponują węglem o zawartości popiołu na poziomie węgla z kierunku wschodniego. Po wielu rozmowach wykonawca przystał na zapewnienie dostaw węgla [REDAKTOWANE]

Zdaniem NIK powyższe okoliczności nie uzasadniają odstępiania [REDAKTOWANE]

[REDAKTOWANE]

NIK zauważa, że pozwolenie zintegrowane określało konieczność stosowania węgla do 18% zawartości popiołu i obligowało PEC do przeprowadzania kontroli każdej dostawy węgla pod względem m.in. zawartości popiołu i zawartości wilgoci całkowitej. Zawartość wilgoci całkowitej obniża wartość kaloryczną węgla. Parametr ten stanowi jeden z ważniejszych wskaźników oceny technologicznej paliw i ma wpływ na masę węgla, a więc i jego cenę. Zawartość popiołu natomiast świadczy o obecności substancji mineralnej w paliwie, a jej wzrost obniża wartość opałową oraz wydajność i sprawność cieplną palenisk²⁰. Dodatkowo substancja mineralna zawiera w sobie szkodliwe metale ciężkie, związki siarki i inne substancje, które w głównej mierze odpowiadają za zanieczyszczenie środowiska i zagrożenie dla zdrowia ludzkiego²¹. Badania prowadzone w zakładowym laboratorium wykazały, że w latach 2018-2021 (do października) węgiel od wykonawcy umowy wieloletniej charakteryzował się [REDAKTOWANE]

[REDAKTOWANE]

Były Prezes wyjaśnił, że nie było łatwo uzyskać gwarancję dostaw węgla [REDAKTOWANE] z uwagi na to, że praktycznie tylko jedna kopalnia wydobywa węgiel z siarką [REDAKTOWANE]

NIK zauważa, że siarka w paliwach jest składnikiem bardzo szkodliwym. Proces spalania powoduje przechodzenie siarki zawartej w węglu do spalin pod postacią

²⁰ Palenisko – część pieca lub kotła, w którym odbywa się spalanie paliwa, przystosowana do wielokrotnego użytkowania. Palenisko zazwyczaj składa się z komory spalania, którą wykłada się najczęściej materiałem odpornym na działanie wysokiej temperatury, np. ceramicznym oraz z ruszlu.

²¹ Materiały konferencyjne z zakresu: *Rozpoznawanie paliw węglowych*, Instytut Chemicznej Przeróbki Węgla.

szkodliwego dwutlenku siarki (SO₂). Siarka zawarta w paliwie może również powodować korozję paleniska²².

[REDAKCYJNE]

Były Prezes wyjaśnił, że [REDAKCYJNE]

[REDAKCYJNE]. To PEC wnioskowało kiedy i w jakiej ilości będą realizowane dostawy. Uzależnione to było od warunków pogodowych, pory roku, zapasów magazynowych, możliwości płatniczych, wynegocjowanych terminów płatności. Natomiast możliwość przygotowania węgla o parametrach ościennych była przyczyną [REDAKCYJNE]

NIK zwraca uwagę, że kary umowne mają na celu naprawienie szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania. [REDAKCYJNE]

[REDAKCYJNE]

NIK zauważa również, że umowę zawarto z kontrahentem PEC, który [REDAKCYJNE]

[REDAKCYJNE]

Były Prezes wyjaśnił, że podpisanie umowy wieloletniej było kontynuacją wcześniejszej bardzo dobrej współpracy z wykonawcą. Turbulentne, zmienne, nieprzewidywalne i „nieciagle” otoczenie zagrażało i w dalszym ciągu zagraża bezpieczeństwu energetycznemu Miasta. Zwrócił uwagę na zagrożenia wynikające z przerwanych łańcuchów dostaw paliw, zmienności cen mialu węglowego i jego jakości. Przywołał sytuację odmowy dostawy przez kontrahenta PEC w 2015 r., jak również reakcję wydziałów zarządzania kryzysowego wojewodów, które zażądały opracowania i uzgodnienia planów kolejności wyłączania ciepła na wypadek braku dostaw węgla. Zwrócił też uwagę, że z uwagi na kilkusetprocentowy wzrost cen gazu dynamika cen węgla w następnych latach będzie drastycznie rosła. Były Prezes przywołał również lata 2015-2016, które charakteryzowały się niską podażą i drożyzną węgla oraz sezon grzewczy 2021/2022, gdzie ceny węgla energetycznego do ciepłowni w przetargach dochodziły do 30 zł/GJ, [REDAKCYJNE]

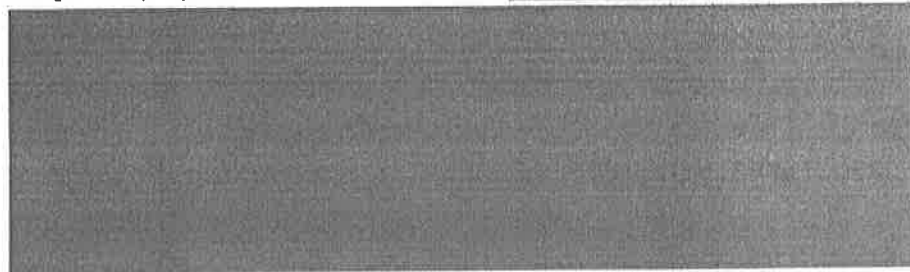
²² Ćwiczenia laboratoryjne *Surowce energetyczne i ich przetwarzanie cz. II – paliwa stałe. Analiza elementarna paliw stałych*, Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica w Krakowie Wydział Energetyki i Paliw Katedra Technologii Paliw.

█ jego nieprzewidywalność, a także skomplikowaną sytuację społeczną polskiego górnictwa, w kontekście pogłębiającego się kryzysu ciepłowniczego.

(akta kontroli tom IV str. 114-126)

Zdaniem NIK problemy z dostępnością węgla na rynku nie mogły być przyczyną nieprzeprowadzenia rzetelnych analiz i rozeznania cen oraz zawarcia w umowie niekorzystnych dla Spółki postanowień. Wszak samo zawarcie umowy nie oznacza, że miał węglowy zostanie dostarczony, zarówno w przypadku umowy krótkoterminowej, jak i długoterminowej. Mniejsza podaż węgla powoduje problemy z jego dostępnością wszystkim odbiorcom, a postanowienia zawartej umowy nie przewidywały pierwszeństwa dostawy do Spółki przed innymi kontrahentami wykonawcy²³. Osadzenie długoterminowej umowy w „turbulentnych” warunkach rynkowych byłoby dla Spółki korzystne, jeżeli postanowienia umowne należycie zabezpieczałyby jej interesy, a w tym przypadku tak nie było.

W zasobach Spółki brak było dokumentów (poza przesłaniem informacji niezbędnych do potwierdzenia oferty w zakresie ilości węgla i jego jakości) potwierdzających próby negocjowania korzystniejszych warunków niż określone w przedstawionym wzorze umowy. Niektóre zapisy umowy budziły wątpliwości IGCP (podpisana przez PEC umowa w znacznym zakresie pozostała w brzmieniu ocenianym przez IGCP według stanu na koniec sierpnia 2017 r.), która zleciła radcy prawnemu przygotowanie opinii prawnej. Radca wskazał główne ryzyka prawne związane z podpisaniem umowy, w tym m.in. █

(akta kontroli tom I str. 74-94, 269-286, tom IV str. 283-298)

Opis stanu
faktycznego

1.2. Realizacja umów

W latach 2018-2021 Spółka realizowała sześć umów, zawartych z trzema dostawcami. Węgiel był również dostarczany na mocy porozumienia z 30 lipca 2018 r. zawartego z wykonawcą umowy wieloletniej w zakresie niezrealizowanego wolumenu węgla wynikającego z umowy z 9 sierpnia 2017 r. W badanym okresie PEC nabyło █

█ Cena węgla różniła się w zależności od roku zakupu oraz kontrahenta, tj. na podstawie:

- umowy wieloletniej z 15 grudnia 2017 r. PEC zakupił █ węgla za łączną cenę █
- █
- umowy nr 64/2019 PEC zakupił 20 077,07 Mg węgla po cenie 273,50 zł/Mg,
- umowy nr 43/2020 PEC zakupił 6030,18 Mg węgla po cenie 198 zł/Mg,
- umowy nr NL/1/2021 PEC zakupił 4054,42 Mg węgla po cenie 248 zł/Mg,
- umowy nr NL/2/2021 PEC zakupił (do 31 grudnia 2021 r.) 9369,74 Mg węgla po cenie 317 zł/Mg,

²³ Jak wynika z ustaleń NIK opisanych w kolejnym podobszarze wykonawca nie zapewnił transportu dla trzech partii węgla, w tym jednej partii na dzień kontroli (19 stycznia 2022 r.) nie zrealizowała, pomimo dwukrotnego podstawienia przez Spółkę wagonów.

- umowy nr NL/4/2021 PEC zakupił 5154,80 Mg węgla po cenie 435 zł/Mg.
(akta kontroli tom I str. 24, 581-589)

1.2.1. Umowy nr 64/2019, 43/2020, NL/1/2021 i NL/2/2021 (do 31 grudnia 2021 r.)
Miał węglowy został dostarczony w ilościach wynikających z umów²⁴ – każda partia węgla była ważona na zalegalizowanej wadze samochodowej. Do każdej partii węgla dostawca załączał kopie świadectw jakości. Tylko w przypadku umowy NL/1/2021 świadectwa jakości stwierdzały, że dostarczony miał węglowy odpowiadał określonym w umowie parametrom. Parametry wynikające z kopii świadectw dostarczonych w przypadku pozostałych trzech umów wskazywały na węgiel niższej jakości, niż wskazywały badania przeprowadzone przez PEC. Spółka nie zgłaszała niezgodności świadectw jakości z zawartymi umowami.

Spółka kontrolowała jakość dostarczonego węgla m.in. pod względem wartości opalowej, zawartości popiołu i zawartości wilgotności całkowitej. Jednak nie każda dostawa była badana pod kątem zawartości siarki, pomimo wymogu pozwolenia zintegrowanego. Badania przeprowadzało laboratorium PEC. W 2019 r. aż dziewięć z 14 próbek przebadanego węgla wykazało niespełnienie parametrów jakościowych pod względem wilgotności całkowitej lub wartości opalowej, w 2020 r. – trzy z czterech nie spełniły tych parametrów, a w 2021 r. (do października) – osiem z 10. Spółka nie zgłosiła w tym zakresie reklamacji i nie zobowiązała wykonawcy do usunięcia zareklamowanego mialu węglowego na własny koszt ze składowiska PEC.

Umowa nr NL/1/2021 została zrealizowana terminowo, umowa nr NL/2/2021 na koniec 2021 r. była w trakcie realizacji, a umowy nr 64/2019 i 43/2020 nie zostały zrealizowane terminowo. Również poszczególne partie w ramach umowy nr 64/2019 nie były realizowane zgodnie z harmonogramem. Wynagrodzenie dostawcy wypłacono terminowo, w wysokościach wynikających z zawartych umów.

(akta kontroli tom I str. 177-182, 198-202, 228-233, 261-268, 457-507, 513-589, tom IV str. 1-12, 41-44, 87-91, 103-107)

1.2.2. Umowa wieloletnia z 15 grudnia 2017 r.

Zamówienia poszczególnych partii węgla realizowano na podstawie składanych formularzy zamówień. Wskazywano w nich m.in. [REDAKTOWANE]

[REDAKTOWANE] tj. o parametrach niespełniających wymogów paliwa określonych w pozwoleniu zintegrowanym. W dziewięciu z ww. zamówień stwierdzono, że były Prezes Zarządu wskazywał wartość opalową zgodnie z informacją mailową od wykonawcy²⁵. W latach 2019-2021 Spółka dokonywała zamówień węgla o wartości opalowej z zakresu [REDAKTOWANE]

[REDAKTOWANE], tj. spełniających wymogi pozwolenia zintegrowanego.

Miał węglowy został dostarczony w 2018 r. i w 2020 r. w ilościach mieszczących się we wskazanych w umowie, w 2019 r. dostarczono zaledwie [REDAKTOWANE] a w 2021 r. – [REDAKTOWANE] przy określonym minimum [REDAKTOWANE] W dniu [REDAKTOWANE]

²⁴ W przypadku trzech zakończonych umów. Okres realizacji umowy nr NL/2/2021 z uwagi na trudności związane z dostępnością węgla wydłużono aneksem do 20 stycznia 2022 r.

²⁵ W przesyłanych mailach pracownik wykonawcy informował jaką wartość opalową należy wstawić w zamówieniu, jaką wartość opalową ma węgiel, który zostanie dostarczony lub wskazywał konieczność korekty klasy opalowej węgla.

²⁶ Na dzień 19 stycznia 2022 r. niezrealizowane zostało zamówienie na 2300 Mg węgla zaplanowane na 21 grudnia 2021 r. Podstawione przez firmę transportową wagony nie zostały wpuszczone na teren kopalni. W wyznaczonym kolejnym terminie 26 grudnia 2021 r. ponownie nie wpuszczono składu towarowego.

Według wykonawcy zamówienie było niezgodne z zawartą umową, więc wezwwała PEC do przesłania prawidłowo uzupełnionego zamówienia. W rezultacie uznania przez PEC zamówienia jako prawidłowe i odmowy jego korekty, wykonawca

[REDAKCYJA] PEC nie uznało roszczenia wykonawcy, wskazując na brak podstawy faktycznej i prawnej do jej naliczenia, i zwróciło przesłaną notę bez jej księgowania. Wobec podtrzymania przez wykonawcę stanowiska w zakresie [REDAKCYJA]

[REDAKCYJA]. Wykonawca odesłał notę bez ujmowania w księgach rachunkowych, uznając brak podstawy faktycznej i prawnej do jej naliczenia. Do dnia 23 listopada 2021 r. kary nie zostały zapłacone, Prezes PEC nie podjął w związku z tym dalszych kroków prawnych i nie posiadał informacji czy wykonawca podjął takie kroki.

Spółka każdą partię węgla ważyła na zalegalizowanej wadze samochodowej.

W 2018 r. (do 11 września) wykonawca dostarczył tylko [REDAKCYJA] świadectw jakości dostarczanego węgla, o których mowa w art. 6c ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw²⁷, a Spółka pozostałych [REDAKCYJA] nie wyegzekwowała. Spółka nie wyegzekwowała również kopii [REDAKCYJA] świadectw do węgla dostarczonego ramach porozumienia z 30 lipca 2018 r.

W całym badanym okresie Spółka we własnym laboratorium badała jakość węgla pod względem wartości opalowej, zawartości wilgoci, siarki i popiołu. Ponadto, na podstawie zapisów umownych, w latach 2019-2020 występowała²⁸ również do GIG i innego niezależnego laboratorium o przeprowadzenie badań jakościowych.

W 2018 r. były Prezes Zarządu wyraził zgodę na dostawę węgla o wartości opalowej

[REDAKCYJA]

W 2019 r. ceny węgla określone w cenniku zostały zwiększone o [REDAKCYJA], w odniesieniu do cen z 2018 r., w 2020 r. o kolejne [REDAKCYJA], w odniesieniu do 2019 r., a w 2021 r. aneksem przywrócono ceny z 2018 r. Ponadto, Spółka zawarła z wykonawcą aneks, w którym określono niższe ceny węgla dla wolumenów dostaw powyżej [REDAKCYJA] minimalnego rocznego zapotrzebowania.

Węgiel dostarczany był transportem mieszanym (kolejowym i samochodowym) – koszty transportu były zależne od zawartych przez wykonawcę umów ramowych z przewoźnikami w zakresie węgla. [REDAKCYJA]

²⁷ Dz. U. z 2021 r. poz. 133, ze zm.

²⁸ M.in. w dniach: 14, 18 czerwca, 3 lipca 2019 r. i 19 listopada 2020 r.

podstawienia wagonów – na dzień kontroli (19 stycznia 2022 r.) prowadzone były rozmowy w zakresie realizacji tej partii węgla.

Były Prezes dwukrotnie w 2019 r. podjął próbę rozwiązania umowy za porozumieniem stron z uwagi na wysoki koszt transportu, wysoką emisyjność dwutlenku węgla oraz uwarunkowania techniczne związane z eksploatacją kotłów rusztowych typu WR²⁹. W rezultacie otrzymanych dwukrotnie od wykonawcy negatywnych odpowiedzi, 8 października 2019 r. wypowiedział umowę – na zasadach w niej przewidzianych – ze skutkiem na 31 grudnia 2021 r.

Za węgiel dostarczony przez dostawców wybranych w przeprowadzonych postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego w 2019 r. Spółka zapłaciła³⁰ 273,50 zł/Mg, w 2020 r. – 198 zł/Mg, w 2021 r. – 334,68 zł/Mg, a za zakup węgla od wykonawcy odpowiednio: 356,67 zł/Mg (o 30% więcej), 348,37 zł/Mg (o 76% więcej) i 325,43 zł/Mg (o 2,8% mniej). Przy założeniu, że w latach 2019-2020 Spółka zakupiłaby tę samą ilość węgla od wykonawcy, jednak po cenach uzyskanych w przeprowadzonych postępowaniach, koszty byłyby:

- a) w 2019 r. – niższe o 193 935,81 zł netto³¹ i 44 605,23 zł podatek VAT (238 541,04 zł brutto),
- b) w 2020 r. – niższe o 2 122 757,42 zł netto³² i 488 234,20 zł podatek VAT (2 610 991,62 zł brutto),
- c) w 2021 r. – wyższe o 106 692,12 zł netto³³ i 24 539,19 zł podatek VAT (131 231,31 zł brutto) przy średniej ważonej cenie wynikającej z umów innych niż umowa wieloletnia, tj. 334,68 zł.

(akta kontroli tom I str. 74-122, 269-429, 430-507, 513-589, tom V str. 86)

W badanym okresie Spółka dokonywała kontroli zużytego węgla za pomocą wagi zlokalizowanej przy taśmociągu. Stan licznika wagi i rozchód węgla (z rozbiorem na poszczególne kotły) wprowadzano do książki zużycia węgla w ciepłowni. Okresowo realizowano również pomiary ilościowe na placu magazynowym w trakcie prowadzonych inwentaryzacji³⁴. Stwierdzone w toku inwentaryzacji różnice (nadwyżki) rozliczano w księgach rachunkowych. Wyniki inwentaryzacji każdorazowo wykazywały nadwyżki stanu faktycznego wobec stanu ewidencyjnego. Jako przyczynę nadwyżek wskazano m.in. opady deszczu na zgromadzony na hałdach miał węglowy, co prowadziło do różnicy w wilgotności mialu zużywanego do nawęglania kotłów w stosunku do wilgotności mialu dostarczanego na plac składowy. Ponadto w zakresie inwentaryzacji z 2020 r. wskazano, że inwentaryzacja wykonywana w latach 2017-2019 przy dużych stanach magazynowych, a tym samym zwiększonym o 5% błędzie spowodowała skumulowanie nadwyżki.

Jakość węgla była badana przez GIG Zakład Oceny Jakości Paliw Stałych wyłącznie na zlecenie Spółki. Inne organy zewnętrzne nie przeprowadzały kontroli jakości węgla i nie prowadziły postępowań w tym zakresie.

(akta kontroli tom I str. tom IV str. 303-304, tom V str. 86)

Urząd Regulacji Energetyki (dalej: URE) nie przeprowadzał w badanym okresie w PEC kontroli w zakresie utrzymywania zapasów paliwa.

²⁹ W piśmie z 6 sierpnia 2019 r. wskazywał na problemy wynikające ze spalania węgla dostarczanego przez wykonawcę, w tym na zarastanie pęczków konwekcyjnych w bardzo szybkim tempie skutkujące wystąpieniem ognisk korozyjnych, i na wysoką temperaturę spalania skutkującą skróceniem żywotności sklepienia zapłonowego.

³⁰ Ceny ustalono metodą średniej ważonej.

³¹ Według wyliczenia: 2331,80 Mg (ilość zakupionego węgla od wykonawcy w 2019 r.) x 273,50 zł (średnia ważona cena zakupu węgla od innych niż wykonawca dostawców w 2019 r.).

³² Według wyliczenia: 14 117,35 Mg (ilość zakupionego węgla od wykonawcy w 2020 r.) x 198,00 zł (średnia ważona cena zakupu węgla od innych niż wykonawca dostawców w 2020 r.).

³³ Według wyliczenia: 11 538,60 Mg (ilość zakupionego węgla od wykonawcy w 2021 r.) x 334,68 zł (średnia ważona cena zakupu węgla od innych niż wykonawca dostawców w 2021 r.).

³⁴ M.ln. na dzień 31 grudnia 2018 r., 29 listopada 2019 r. i 27 maja 2020 r.

W latach 2018-2021 Spółka nieprawidłowo ustalała wymaganą ilość zapasów mialu węglowego. Zapasy nie były ustalane w oparciu o dobowe zużycie z trzech ostatnich lat (tj. danych historycznych), ale w oparciu o dwa ostatnie lata oraz okres bieżący, przez co ilość zapasów na dany miesiąc była ustalana dopiero po jego zakończeniu. Mimo to, w okresie od października do marca w latach 2018-2021 (do marca) utrzymywano ilość zapasów węgla kamiennego wymaganą przepisami §§ 2 i 3 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 12 lutego 2003 r. w sprawie zapasów paliw w przedsiębiorstwach energetycznych³⁵, tj. ilość odpowiadającą trzydziestodobowemu zużyciu.

(akta kontroli tom I str. 539-577, tom IV str. 45-49)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności PEC w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Spółka w latach 2019-2021 wrywkowo kontrolowała węgiel pod kątem zawartości siarki, nie stosując się do zapisów części VI.1.2. *Kontrola gospodarki surowcowo-materiałowej* pozwolenia zintegrowanego, które obligowały do pobrania próby z każdej dostawy i wykonania analiz chemicznych w zakładowym laboratorium m.in. tego parametru. W latach 2019-2021 (do października) pod kątem zawartości siarki przebadano 17 z 41 badanych dostaw.

Starszy specjalista ds. ochrony środowiska wyjaśnił, że zawartość siarki była sprawdzana wrywkowo, ponieważ przez ostatnie lata w PEC nie odnotowano przekroczeń w zakresie jej zawartości w węglu.

(akta kontroli tom I str. 457-485, 578, tom IV str. 9-10)

2. Spółka nierzetelnie realizowała postanowienia umów o dostawę węgla, w tym m.in.:

a) Nie dokonywano reklamacji węgla niespełniającego parametrów jakościowych określonych w umowach, co było niezgodne z § 4 ust. 4 umów nr 64/2019 z 23 sierpnia 2019 r., nr 43/2020 z 19 czerwca 2020 r. i NL/2/2021 z 13 maja 2021 r.

Powyższe postanowienie (sformułowane identycznie w każdej umowie) stanowiło, że w przypadku dostarczenia mialu węglowego, w którym chociaż jeden parametr określony w § 1 ust. 4 umowy nie spełnia określonych wymogów, zamawiający po uprzednim przeprowadzeniu postępowania reklamacyjnego, o którym mowa w § 4 ust. 5-8 umowy, zobowiązuje wykonawcę do usunięcia na własny koszt zareklamowanego towaru ze składowiska zamawiającego w terminie 7 dni. Po upływie 7 dni, zamawiający zastrzega sobie prawo nalożenia opłaty za każdy dzień magazynowania zareklamowanego towaru na składowisku w wysokości 1% ceny netto Mg mialu węglowego określonej w formularzu asortymentowo-cenowym, za 1 Mg magazynowanego paliwa.

W latach 2019-2021 w 19 z 41 dokonanych pomiarów³⁶ wilgotność całkowita przekroczyła określone w umowie maksimum 15% i wynosiła od 15,51% do nawet 20,75%, w 9 z 41 pomiarów wartość opałowa węgla nie osiągnęła określonego umownie minimum 22 MJ/kg i wynosiła od 20,432 MJ/kg do 21,984 MJ/kg. Konieczność stosowania węgla o wartości opałowej minimum 22 MJ/kg określona była również w pozwoleniu zintegrowanym.

Prezes wyjaśnił, że wartość opałowa ma bardzo ścisły związek z wilgotnością całkowitą, a większa jej wartość powoduje obniżenie wartości opałowej. Wilgotność całkowita jest to suma wilgotności higroskopijnej oraz wilgotności przemijającej. Wilgotność przemijająca jest ściśle związana z opadami atmosferycznymi i jest to trudny punkt sporny składania reklamacji. Wyniki badania próbki rozjemczej,

³⁵ Dz. U. Nr 39 poz. 338, ze zm.

³⁶ Na dzień kontroli – 31 października 2021 r.

wysłanej do akredytowanego laboratorium oddalonego o kilkaset kilometrów, mogły wskazywać na inną wartość wilgotności, a tym samym inne parametry wartości opalowej. Spółka ustalając harmonogram dostaw nie brała pod uwagę pogody i ewentualnych opadów atmosferycznych. Wyjaśnił również, że w praktyce Spółka informuje dostawcę o wynikach analizy, a gdy występuje dużo większa wilgotność, to wstrzymywane są dostawy.

NIK zwraca uwagę, że wilgotność węgla jest jednym z kluczowych parametrów decydujących o jego jakości i ma bezpośredni wpływ na jego cenę. Wysoka zawartość wilgoci wpływa na obniżenie wartości opalowej³⁷. Mając powyższe na uwadze oraz brak określenia w umowie niepewności pomiaru, Spółka powinna konsekwentnie składać reklamacje miału niespełniającego wymagań jakościowych. (akta kontroli tom I str. 177-182, 198-202, 261-268, 457-485, 578, tom IV str. 11-12)

b) W Spółce akceptowano przedkładane przez dostawcę certyfikaty jakości, które były niezgodne z postanowieniami § 1 ust. 4 umów nr 64/2019, 43/2020 i NL/2/2021. Nie wyegzekwowano kopii pięciu świadectw jakości od dostawcy węgla, z którym zawarto umowę wieloletnią, co naruszało przepisy art. 6c ust. 2 ustawy o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw.

Umowy nr 64/2019 i 43/2020 (w § 1 ust. 4) przewidywały dostawę węgla o maksymalnej zawartości wilgoci całkowitej 15% i maksymalnej zawartości siarki całkowitej 0,6%, a dostarczone certyfikaty wskazywały na maksymalną zawartość wilgoci całkowitej 20% (w jednym przypadku 18%) i nie zawierały wskazania w zakresie zawartości siarki całkowitej. Umowa nr NL/2/2021 (w § 1 ust. 4) przewidywała dostawę węgla o minimalnej wartości opalowej 22 MJ/kg, maksymalnej zawartości siarki całkowitej 0,6%, maksymalnej zawartości popiołu 18% i maksymalnej zawartości wilgoci całkowitej 15%. Ponadto, w § 1 ust. 4 ww. trzech umów wskazano, że zamawiający ma prawo żądać od wykonawcy przy każdorazowej dostawie miału węglowego zaświadczenia podmiotu uprawnionego do kontroli jakości (świadectwo jakości, certyfikat lub wyniki badania próbek miału) stwierdzającego, że dostarczony miał węglowy odpowiada określonym powyżej parametrom.

Dostarczone Spółce – w ramach umowy NL/2/2021 – certyfikaty wskazywały na minimalną wartość opalową węgla 18 MJ/kg, maksymalną zawartość siarki całkowitej 1,7%, maksymalną zawartość popiołu 28% i maksymalną zawartość wilgoci całkowitej 24%. Prezes i były Prezes Zarządu wyjaśnili, że akceptacja certyfikatów, które były niezgodne z umową była wynikiem niedopatrzenia.

Spółka nie wyegzekwowała świadectw jakości do faktur nr: FWP/70/530/18/0609 z 19 stycznia 2018 r., FWP/70/530/18/2515 z 28 lutego 2018 r., FWP/70/530/18/2832 z 7 marca 2018 r., FWP/70/530/18/11192 z 31 lipca 2018 r., FWP/70/530/18/11193 z 8 sierpnia 2018 r. Były Prezes Zarządu wyjaśnił, że nie przypomina sobie by występowały problemy z pozyskaniem świadectw jakości. Z informacji obecnego Prezesa wynika, że Spółka w swoich zasobach nie posiada ww. świadectw.

(akta kontroli tom I str. 177-182, 198-202, 261-268, 579-580, tom IV str. 43-44, 89-91, 124, tom V str. 86)

c) w Spółce w 2018 r. składano zamówienia na dostawy partii węgla, które nie spełniały parametrów jakościowych określonych w pozwoleniu zintegrowanym. W zamówieniach były Prezes wskazywał parametry jakościowe sugerowane przez wykonawcę. Wyraził również zgodę na dostawę węgla niespełniającego minimalnej

³⁷ Ćwiczenia laboratoryjne Surowce energetyczne I ich przetwarzanie cz. II – paliwa stałe. Oznaczenie zawartości wilgoci, Akademia Górniczo-Hutnicza Im. Stanisława Staszica w Krakowie Wydział Energetyki i Paliw Katedra Technologii Paliw.

wartości opalowej określonej w tym pozwoleniu i nie zgłosił reklamacji dwóch dostaw węgla, którego wartość opalowa przekraczała wskazane w umowie maksimum.

W pozwoleniu zintegrowanym z 12 czerwca 2006 r.³⁸ w części II.5. Warunki wprowadzania zanieczyszczeń do powietrza z instalacji Ciepłowni K-1 wskazano paliwo: węgiel kamienny typu MIIA o wartości opalowej 22-24 000 kJ/kg, zawartość siarki $\leq 0,6\%$, popiół $\leq 18\%$.

W każdym z 15 złożonych w 2018 r. zamówień³⁹ Spółka wskazała węgiel o zawartości popiołu w stanie roboczym max. 22%, a w 11 przypadkach – o wartości opalowej „w klasie 24” (tj. 24 000-24 999 kJ/kg) lub „w klasie 23-24” (tj. 23 000-24 999 kJ/kg)⁴⁰, tj. wartości przekraczające maksymalne wartości opalu z pozwolenia zintegrowanego. W dziewięciu przypadkach pracownik wykonawcy w treści maila wskazywał z jakiej kopalni będą realizowane dostawy, w jakich terminach oraz jaką wartość opalową posiada węgiel lub jaką należy wskazać w formularzu zamówienia, np. w przypadku dostaw planowanych na 24 i 29 sierpnia 2018 r. w mailu wskazano, by „zmienić klasę na 23 MJ/kg”. Spółka składała zamówienia zgodnie z przesyłanymi informacjami.

Wyniki badań próbki węgla z dostawy z 5 marca 2018 r. wykazały wartość opalową 25,28 MJ/kg, a próbki z dostawy z 14-15 grudnia 2018 r. – 25,18 MJ/kg, co nie zostało przez Spółkę zgłoszone dostawcy. W § 4 ust. 8 umowy wskazano, że maksymalna wartość opalowa powinna wynosić 24 999 kJ/kg. Wyższa wartość opalowa nie miała wpływu na cenę węgla (zastosowano cenę z przedziału dla wartości opalowej 24 000-24 999 kJ/kg oraz przyjęto wartość do rozliczeń 24,9 MJ/kg), jednak miała wpływ na jego wyższą emisyjność⁴¹ i znacząco przewyższała maksymalną wartość opalową określoną w pozwoleniu zintegrowanym (24 000 kJ/kg).

Ponadto, 27 czerwca 2018 r., na podstawie § 4 ust. 10 umowy⁴², były Prezes wyraził zgodę na dostawę węgla o wartości opalowej 21,6 MJ/kg, tj. niższej niż minimum określone w pozwoleniu zintegrowanym. W złożonym wyjaśnieniu stwierdził, że węgiel o wartości opalowej 21,6 MJ/kg był tańszy (zgodnie z cennikiem). Dysponując węglem o niższej lub wyższej wartości opalowej niż pożądana, bez trudu można było przygotować węgiel do spalania o pożądanej kaloryczności. Nie wyjaśnił przyczyn ww. nieprawidłowości, gdyż – z uwagi na upływ czasu – nie pamiętał i nie miał dostępu do dokumentów.

NIK zauważyła, że Spółka nie prowadziła analiz w zakresie emisyjności, co opisano w poprzednim podobzarsze, sekcja *Stwierdzone nieprawidłowości* (nieprawidłowość nr 3 lit. a), i dokonywała w 2018 r. zamówień, przyjmując bez uwag sugerowane przez wykonawcę parametry jakościowe węgla. Wprowadzile mieszanie węgla odbywało się bez konieczności ponoszenia dodatkowych kosztów, jednak wyższa wartość opalowa miała wpływ na wyższą cenę węgla, wyższy wskaźnik emisji dwutlenku węgla⁴³ i wyższe koszty zakupu uprawnień do jego emisji.

³⁸ Decyzja GK.LS.VII-7642-4/06, ze zm.

³⁹ Spółka realizując umowę dokonywała zamówień poprzez przesłanie uzupełnionych formularzy zamówień – taki sposób nie wynikał z zapisów umowy, jednak wynikał z kwestii logistycznych. Formularze zawierały m.in. określenie sortymentu i wolumenu węgla, sposobu i terminu dostawy oraz specyfikacji węgla – klasy węgla, zawartości popiołu i siarki.

⁴⁰ Węgiel o wskazanych parametrach zamówiono na dzień: 12 i 19 stycznia, 22 lutego, 9 marca, 15 maja, 18 i 29 czerwca, 9, 24 i 31 lipca, 11 grudnia 2018 r.

⁴¹ Co opisano w poprzednim podobzarsze, sekcja *Stwierdzone nieprawidłowości*, nieprawidłowość nr 3 lit. b).

⁴² W umowie przewidziano, że strony dopuszczają zmianę parametrów węgla dla poszczególnych dostaw, wynikającą z przyczyn operacyjnych, która dla swej ważności nie będzie wymagać aneksu do umowy, a pisemnego uzgodnienia przez strony.

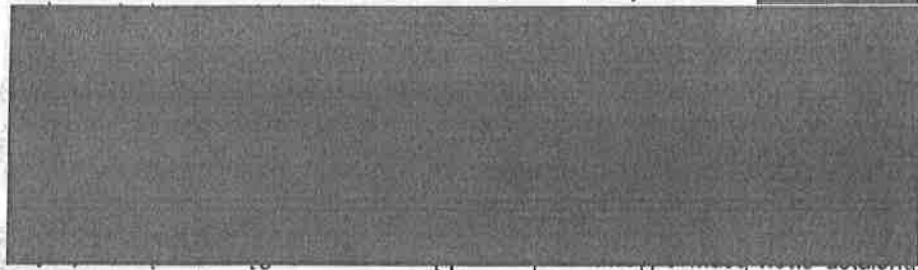
⁴³ Co wskazywał były Prezes Zarządu m.in. w piśmie z 19 maja 2020 r. (PEC.KZ.RP.ZP.026.2020.515).

Wskaźnik emisji na jednostkę zużytego paliwa w 2017 r. wyniósł 2,152⁴⁴, a w 2018 r. (w których spalano wyłącznie węgiel dostarczony przez wykonawcę) – 2,205⁴⁵. Ww. wskaźnik w 2019 r. wyniósł 1,942⁴⁶ (o 11,9% mniej niż w 2018 r.), a w 2020 r. – 1,900⁴⁷ (o 13,8% mniej niż w 2018 r.). Przy założeniu przyjęcia średniego wskaźnika emisyjności z lat 2019-2020 (tj. 1,921) dla 2018 r., zużycia 27 255 Mg węgla w 2018 r. i:

- (wariant 1) – średniej rozliczeniowej ceny uprawnień do emisji CO₂ w 2018 r. (15,93 euro/kg, tj. 68,12 zł/kg)⁴⁸, Spółka mogła ponieść dodatkowe koszty w wysokości 527 277,41 zł⁴⁹;
 - (wariant 2) – rozliczeniowej ceny uprawnień do emisji CO₂ na 31 grudnia 2018 r. (24,83 euro/kg, tj. 106,75 zł/kg)⁵⁰, Spółka mogła ponieść dodatkowe koszty w wysokości 826 289,83 zł⁵¹.
- (akta kontroli tom I str. 79, 316-317, 430-451, 461, 477, 560-578, tom III str. 213, 247, 280, tom IV str. 123-125, 128)

OCENA CZĄSTKOWA

NIK negatywnie ocenia działalność Spółki w zakresie zawierania i realizacji umów na dostawę węgla. Umowę wieloletnią zawarto w sposób nierzetelny, bez przeprowadzenia rozeznania rynku i analiz opłacalności. W umowie tej nie zabezpieczono należycie interesów Spółki, w tym m.in. [REDAKOWANE]

[REDAKOWANE] Pozostałe cztery umowy objęte kontrolą zostały zawarte zgodnie z regulaminem wewnętrznym i prawidłowo zabezpieczały interesy PEC. Były Prezes Spółki w 2018 r. dokonywał zamówień węgla niespełniającego parametrów jakościowych wynikających z pozwolenia zintegrowanego. W całym badanym okresie nie dokonywano reklamacji węgla niespełniającego jakości określonej w czterech z pięciu umów. Nie wyegzekwowano od dostawcy pięciu certyfikatów jakości i akceptowano certyfikaty, w których wskazywano parametry jakościowe, które były niezgodne z trzema zawartymi umowami. W okresie objętym kontrolą przeprowadzono badania jakości dostarczanego węgla, za wyjątkiem badań na zawartość siarki, które przeprowadzono wrywkowo.

W latach objętych kontrolą w okresie od października do marca Spółka utrzymywała wymagane przepisami zapasy paliwa.

OBSZAR

Opis stanu faktycznego

2. Realizacja przedsięwzięć i zadań inwestycyjnych

2.1. Spółka sporządziła trzyletnie plany rozwoju⁵² na lata 2018-2020, 2020-2022, 2021-2023. Plany te zostały zatwierdzone przez ZW i nie były zmieniane. Według

⁴⁴ Emisja 63 511,91 ton dwutlenku węgla przy zużyciu 29 512 ton węgla.

⁴⁵ Emisja 60 104,80 ton dwutlenku węgla przy zużyciu 27 255 ton węgla.

⁴⁶ Emisja 53 672,87 ton dwutlenku węgla przy zużyciu 27 642 ton węgla.

⁴⁷ Emisja 52 737,94 ton dwutlenku węgla przy zużyciu 27 756 ton węgla.

⁴⁸ Ceny uprawnień przyjęto zgodnie z danymi wynikającymi ze strony internetowej <https://www.pse.pl/dane-systemowe/funkcjonowanie-rb/raporty-dobowe-z-funkcjonowania-rb/podstawowe-wskazniki-cenowe-i-kosztowe/rozliczeniowa-cena-uprawnien-do-emisji-co2-rcco2>.

⁴⁹ Według wyliczenia: (2,205-1,921) x 27 255 Mg x 68,12 zł.

⁵⁰ Ceny uprawnień przyjęto zgodnie z danymi wynikającymi ze strony internetowej <https://www.pse.pl/dane-systemowe/funkcjonowanie-rb/raporty-dobowe-z-funkcjonowania-rb/podstawowe-wskazniki-cenowe-i-kosztowe/rozliczeniowa-cena-uprawnien-do-emisji-co2-rcco2>.

⁵¹ Według wyliczenia: (2,205-1,921) x 27 255 Mg x 106,75 zł.

informacji byłego Prezesa co roku opracowywano nowy plan, który był aktualizacją opartą na nowych informacjach, potrzebach i możliwościach odbiorców ciepła i systemu ciepłowniczego.

Plany rozwoju obejmowały przedsięwzięcia w zakresie modernizacji, rozbudowy i budowy sieci oraz planowanych nowych źródeł paliw gazowych lub energii, w tym instalacji odnawialnego źródła energii, przedsięwzięcia racjonalizujące zużycie paliw i energii u odbiorców, w tym także przedsięwzięcia w zakresie pozyskiwania, transmisji oraz przetwarzania danych z licznika zdalnego odczytu, przewidywany sposób finansowania inwestycji i planowany harmonogram ich realizacji, stosownie do przepisów art. 16 ust. 7 pkt 2, 4, 5 i 7 Pe. Nie obejmowały one przewidywanego zakresu dostarczania energii cieplnej oraz przewidywanych przychodów niezbędnych do realizacji planów, o których mowa w art. 16 ust. 7 pkt 1 i 6 Pe.

Plany rozwoju PEC częściowo uwzględniały założenia Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Miasta Białą Podlaską na lata 2014-2020 (dalej: PGN), w tym m.in. uwzględniano zadania związane z termomodernizacją lub wymianą nieefektywnych odcinków sieci ciepłowniczej na sieć preizolowaną, rozbudowę sieci w nowych rejonach miasta w miarę zgłaszanych potrzeb przez lokalnych deweloperów i mieszkańców. Modyfikacji, względem założeń PGN, uległy plany dotyczące źródeł ciepła – zrezygnowano z budowy ciepłowni o mocy 10 MW na biomasę przy ul. Akademickiej na rzecz ciepłowni o mocy 17 MW przy ul. Sidorskiej. W planach rozwoju nie ujęto budowy układów mikrogeneracji i instalacji kolektorów słonecznych o mocy 10 MW, wskazanych w PGN z uwagi na zaangażowanie kadry w obecnie realizowane inwestycje, jak też znacznie wyższe od pierwotnie zakładanych koszty tych zamierzeń.

Plany rozwoju w części dotyczącej przedsięwzięć w zakresie modernizacji, rozbudowy i budowy sieci uwzględniały awaryjność, wiek sieci oraz ciągłość dostarczania ciepła odbiorcom. Wskazywały przedsięwzięcia inwestycyjne, w tym m.in. budowę ciepłowni na biomasę oraz elektrociepłowni na paliwo alternatywne.

Żadne z przedsięwzięć inwestycyjnych dotyczących zmniejszenia emisji lub utrzymania zdolności urządzeń, instalacji i sieci do realizacji zaopatrzenia w energię w sposób ciągły i niezawodny, przy zachowaniu obowiązujących wymagań jakościowych, wskazanych w planach rozwoju, nie zostało zaniechane. Łączna długość eksploatowanej sieci ciepłowniczej wraz z przyłączami na dzień 1 stycznia danego roku wynosiła: 65,21 km (2018 r.), 64,93 km (2019 r.), 64,97 km (2020 r.), 65,10 km (2021 r.), 65,66 km (2022 r.). Długość sieci wykonana systemem tradycyjnym zmniejszyła się w badanym okresie z 25,90 km do 24,70 km, a długość sieci z rur preizolowanych zwiększyła się z 39,31 km do 40,96 km.

W 2018 r. Spółka wyprodukowała⁵³ 580 473 GJ energii cieplnej, w 2019 r. – 548 894 GJ, w 2020 r. – 538 184 GJ, w 2021 r. – 619 145 GJ, a ciepło oddane do sieci przesyłowej wyniosło odpowiednio 567 334 GJ (97,7%), 536 537 GJ (97,7%), 527 843 GJ (98,1%) i 603 827 GJ (97,5%). Odnotowane w tym okresie straty ciepła wahały się i wyniosły odpowiednio 86 527 GJ, 71 994 GJ, 81 956 GJ i 85 562 GJ. Wahal się również stosunek strat ciepła na przesył do ciepła oddanego do sieci przesyłowej, który wynosił w ww. okresie odpowiednio – 0,15; 0,13; 0,15; 0,14. Sprzedana energia cieplna wyniosła w badanym okresie odpowiednio: 480 807,50 GJ, 464 542,90 GJ, 445 887,59 GJ i 518 265,11 GJ.

⁵² O których mowa w art. 16 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. z 2021 r. poz. 716, ze zm.), dalej: Pe.

⁵³ W latach 2018-2021 nominalna moc cieplna wszystkich kotłów wynosiła 99 MW.

Stosunek wartości sprzedaży energii cieplnej (GJ) do energii wyprodukowanej (GJ) wynosił 0,83 w 2018 r., 0,85 w 2019 r., 0,83 w 2020 r. i 0,84 w 2021 r. Wskaźnik wartości sprzedaży energii cieplnej (GJ) do nominalnej mocy cieplnej wszystkich kotłów (MW) wyniósł odpowiednio: 4850, 4686, 4498 i 5228. Natomiast stosunek wartości energii wyprodukowanej (GJ) do nominalnej wartości cieplnej wszystkich kotłów (MW) przedstawiał się następująco: 5856, 5537, 5429 i 6246.

Według informacji Prezesa Zarządu wzrosty strat ciepła na przesyle spowodowane były starzeniem się sieci, odnotowanymi awariami i zakłóceniami oraz brakiem środków pieniężnych na kluczowe dla pracy układu zadania remontowe. Spadki ilości ciepła oddanego do sieci przesyłowej związane były również z modernizacją sieci napowietrznej, termomodernizacją budynków u odbiorców oraz ciągłą optymalizacją pracy źródła i węzłów ciepłowniczych.

Na dzień 1 stycznia 2021 r. 40,7 km długości sieci (62,5%) było starsze niż 20 lat, 10,5 km sieci liczyło od 10 do 20 lat, 6 km sieci liczyło od 5 do 10 lat, 7,9 km sieci liczyło do 5 lat.

(akta kontroli tom IV str. 130-134, 264-271, 305-349)

2.2. Szczegółową analizą objęto dwa zadania inwestycyjne o łącznej wartości brutto 27 486,7 tys. zł, tj.:

- budowa ciepłowni opalanej biomasą o mocy do 17 MW (5 MW+12 MW) w Białej Podlaskiej o wartości 26 885,6 tys. zł (dalej: zadanie nr 1),
- budowa osiedlowej sieci ciepłowniczej wysokich parametrów z przyłączami do budynku przy ul. Artyleryjskiej w Białej Podlaskiej w związku z przebudową stadionu miejskiego w Białej Podlaskiej o wartości 601,1 tys. zł (dalej: zadanie nr 2).

Zadania objęte analizą były zgodne z założeniami przyjętymi w dokumentach strategicznych Spółki, w tym: trzyletnimi planami rozwoju oraz rocznymi planami inwestycyjnymi. Zadanie nr 1 odpowiadało przedsięwzięciom inwestycyjnym określonym w rocznych raportach, o których mowa w art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 17 lipca 2009 r. o systemie zarządzania emisjami gazów cieplarnianych i innych substancji⁵⁴.

Przyjęte parametry realizowanych inwestycji były dostosowane do potrzeb i możliwości Spółki. Potrzeba realizacji zadania inwestycyjnego „Budowa ciepłowni opalanej biomasą o mocy 17 MW” wynikała z:

- konieczności dywersyfikacji paliw i zmiany technologii wytwarzania ciepła celem przygotowania zakładu do nowych wymagań dotyczących emisji gazów i pyłów do otoczenia (do 2023 r.),
- potrzeby uzyskania statusu przedsiębiorstwa efektywnego energetycznie.

Realizację zadania nr 1 poprzedziło sporządzone w lutym 2017 r. przez podmiot zewnętrzny studium wykonalności, w ramach którego określono, że w wyniku jego realizacji:

- będzie możliwość produkcji energii cieplnej z nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE w ilości 106 370,00 (MW/rok),
- powstanie dodatkowa zdolność wytwarzania energii cieplnej ze źródeł odnawialnych (17 MW),
- nastąpi szacowany roczny spadek o 47 258 ton równoważnika CO₂.

⁵⁴ Dz. U. z 2020 r. poz. 1077, ze zm., (dalej: ustawa o systemie zarządzania emisjami).

Realizacja zadania nr 2 wynikała z konieczności przebudowy sieci, gdyż właściciel terenu – Miasto Biała Podlaska - zaprojektowało stadion miejski na trasie istniejącej sieci ciepłowniczej.

(akta kontroli tom V str. 221-467, 549-563, tom VI str. 366-466, tom VII str. 77-203)

Na zadanie nr 1 Spółka uzyskała pozwolenie na budowę⁵⁵. Przed realizacją zadania nr 2 dokonano zgłoszenia budowy Prezydentowi Miasta Biała Podlaska⁵⁶. Zadanie nr 1 było realizowane w formule „zaprojektuj i wybuduj”, a jego realizację poprzedziło opracowanie dokumentacji projektowej:

- na podstawie umowy nr 1/NI/2017 z 9 stycznia 2017 r. na kwotę 319,8 tys. zł brutto⁵⁷. Wykonawca dokumentacji został wybrany w trybie przetargu nieograniczonego na podstawie regulaminu wewnętrznego zamówień publicznych niepodlegających ustawie Pzp wprowadzonego uchwałą Zarządu nr 10/2016 z dnia 17 października 2016 r. Zakres zamówienia obejmował opracowanie projektu budowlanego wraz z wszelkimi uzgodnieniami niezbędnymi do uzyskania pozwolenia na budowę dla zadania inwestycyjnego polegającego na budowie ciepłowni opalanej biomasą o mocy 4,9 MW z układem odzysku ciepła ze spalin, przygotowanie wniosku oraz współdziałanie z PEC w celu uzyskania pozwolenia na budowę, wykonanie badań geologicznych w zakresie niezbędnych do uzyskania pozwolenia na budowę oraz wszelkich innych opinii i uzgodnień, specyfikacji technicznych wykonania i odbioru robót, projektu ochrony akustycznej, przedmiarów robót i kosztorysów inwestorskich dla każdej branży oddzielnie,
- na podstawie umowy nr 5/NI/2017 z 20 lutego 2017 r. na kwotę 319,8 tys. zł brutto. Wykonawca został wyłoniony w trybie zamówienia z wolnej ręki i był zobowiązany wykonać kompletny wielobranżowy projekt budowlany ciepłowni opalanej biomasą o mocy 12 MW.

Inwestycja realizowana w ramach zadania nr 1 nie wymagała przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, zgodnie z decyzją⁵⁸ Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie z dnia 22 czerwca 2017 r.

Termin realizacji zadania nr 1 został określony na 18 miesięcy od daty zawarcia kontraktu na roboty, nie później jednak niż do 31 października 2019 r. Dla zadania nr 2 dokumentacja do zgłoszenia została przygotowana przez pracowników Spółki. Termin realizacji zadania nr 2 został określony na 30 września 2018 r.

Szacunkowa wartość zadania nr 1 została określona na kwotę 30 920,6 tys. zł, a zadania nr 2 na kwotę 670,1 tys. zł. Źródła finansowania analizowanych zadań były zgodne z określonymi na etapie ich planowania, tj.:

- zadanie nr 1 sfinansowano ze środków własnych Spółki⁵⁹, dofinansowania⁶⁰ i pożyczki⁶¹ z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (dalej: NFOŚiGW),
- zadanie nr 2 sfinansowano ze środków własnych Spółki.
(akta kontroli tom V str. 590-604, tom VI str. 378-396, 428-452, tom VII str. 23-24, tom VIII str. 1-186)

2.3. Postępowanie na realizację zadania nr 1 zostało przeprowadzone w trybie przetargu nieograniczonego na podstawie art. 10 ust. 1 Pzp oraz art. 39 i nast. Pzp,

⁵⁵ Decyzja nr 58/17 z 28 kwietnia 2017 r., zmieniona decyzją nr 195/17 z dnia 26 września 2017 r.

⁵⁶ Zgłoszenie z dnia 7 maja 2018 r.

⁵⁷ Postępowanie zostało ogłoszone w dniu 6 grudnia 2016 r.

⁵⁸ WOOD.4260.14.2017.KK.

⁵⁹ 776,51 tys. zł w 2017 r., 2211,92 zł w 2018 r., 338,16 tys. zł w 2019 r.

⁶⁰ 44,26 tys. zł w 2017 r., 3 452,41 tys. zł w 2018 r., 7 059,73 tys. zł w 2019 r.

⁶¹ 2200 tys. zł w 2018 r., 8800 tys. zł w 2019 r.

z uwagi na fakt, że jego wartość była wyższa od kwot określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 8 Pzp.

Analiza przeprowadzonego postępowania przetargowego wykazała m.in., że:

- ustalenia wartości szacunkowej zamówienia dokonano zgodnie z art. 32-35 Pzp,
- ogłoszenie o zamówieniu zostało opublikowane w Dzienniku Urzędowym Wspólnot Europejskich,
- powołano komisję przetargową,
- w kontrakcie na roboty budowlanego nie zawarto zapisów odnośnie wysokości kar umownych z tytułu: a) braku zapłaty wynagrodzenia wykonawcom lub dalszym podwykonawcom, b) nieprzedłożenia do zaakceptowania projektu umowy o podwykonawstwo, której przedmiotem są roboty budowlane, lub projektu jej zmiany, c) nieprzedłożenia poświadczonyj za zgodność z oryginałem kopii umowy o podwykonawstwo lub jej zmiany, d) braku zmiany umowy o podwykonawstwo w zakresie terminu jej zapłaty, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*,
- nie zweryfikowano spełnienia warunków udziału w postępowaniu w zakresie dysponowania osobami zdolnymi do wykonania zamówienia i ich doświadczenia zawodowego, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*,
- osoby wykonujące czynności w postępowaniu o udzielenie zamówienia złożyły pisemne oświadczenie o braku lub istnieniu okoliczności, o których mowa w art. 17 ust. 1 Pzp,
- w opisie przedmiotu zamówienia nie określono wymagania zatrudnienia przez wykonawcę lub podwykonawcę na podstawie umowy o pracę osób wykonujących wskazane przez zamawiającego czynności, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*,
- prawidłowo określono kryteria oceny ofert i zgodnie z nimi wybrano ofertę,
- zamieszczono ogłoszenie o udzieleniu zamówienia w Dzienniku Urzędowym Wspólnot Europejskich.

Zamówienie dotyczące zadania nr 2 było zamówieniem sektorowym, o którym mowa w art. 132 ust. 1 pkt 3 Pzp. Wartość tego zamówienia była niższa od kwot określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 8 Pzp i zgodnie z art. 133 ust. 1 Pzp do zamówień tych nie stosuje się Pzp.

Postępowanie w sprawie zadania nr 2 zostało przeprowadzone zgodnie z obowiązującymi w Spółce wewnętrznymi procedurami w trybie przetargu nieograniczonego na podstawie regulaminu wewnętrznego zamówień publicznych niepodlegających ustawie Pzp.

(akta kontroli tom V str. 292-628, tom VI str. 1-466, tom VIII str. 1-456)

23 maja 2018 r. został zawarty kontrakt⁶² na realizację zadania nr 1 o wartości 26 885,6 tys. zł. 3 lipca 2018 r. podpisano umowę⁶³ na wykonanie zadania nr 2 o wartości 601,1 tys. zł. Przed zawarciem umowy na realizację zadania nr 1 Zarząd nie uzyskał zgody ZW na nabycie rzeczowych aktywów trwałych, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli tom V str. 292-544, tom VI str. 443-451)

W wyniku przeprowadzonych postępowań dotyczących zadań nr 1 i 2 zawarto z wykonawcami umowy, w których zabezpieczono interesy Spółki poprzez:

- możliwość nałożenia kar umownych z tytułu nienależytego lub nieterminowego wykonania przedmiotu umowy⁶⁴;

⁶² 7/NI/2018.

⁶³ 20/NI/2018.

⁶⁴ Kary zawierały się w przedziale 0,1%-0,2% wartości brutto wynagrodzenia wykonawcy za każdy rozpoczęty dzień opóźnienia w usunięciu ustarek lub zakończeniu realizacji przedmiotu umowy.

- udzielenie przez wykonawców gwarancji na przedmiot umowy⁶⁵;
- wniesienie zabezpieczenia należytego wykonania umowy, stanowiącego 10% wartości zamówienia brutto.

(akta kontroli tom V str. 292-467, tom VI str. 443-451)

Wykonawca zadania nr 1 wniósł zabezpieczenie wykonania umowy i utrzymywał je w wymaganej kontraktem wysokości do 15 stycznia 2020 r. Po tej dacie PEC nie wyegzekwowało od tego przedsiębiorcy zabezpieczenia realizacji umowy w wysokości przewidzianej w § 21 ust. 1 i 3, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Wykonawca zadania nr 2 złożył zabezpieczenie należytego wykonania umowy i utrzymywał je w wymaganej wysokości przez cały okres obowiązywania umowy i rękojmi za wady.

(akta kontroli tom VI str. 7-12, 450-451)

2.4. Analiza dokumentacji związanej z realizacją zadania nr 1 wykazała, że:

- plac budowy został przekazany w dniu 16 sierpnia 2018 r.,
- roboty budowlane rozpoczęto pomimo nieposiadania kompletnych projektów wykonawczych, które we wszystkich branżach zostały opracowane do 25 listopada 2020 r., co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*,
- zaakceptowano umowę o podwykonawstwo, w której wykonawca zadania nr 1 zlecił podwykonawcy realizację całości zadania, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*,
- ustanowiono inżyniera kontraktu (umowa nr 6/NI/2018 z 7 maja 2018 r.), który był odpowiedzialny za nadzór nad realizacją umowy i odbiory robót⁶⁶,
- nie wyegzekwowano do wykonawcy ubezpieczenia placu budowy oraz dostaw zasadniczych urządzeń zgodnie z § 8 ust. 14 kontraktu na roboty budowlane, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*,
- nie żądano od wykonawcy przedstawienia w terminie dwóch tygodni przed zabudowaniem materiałów lub urządzeń kompletu dokumentów potwierdzających ich jakość, tj. certyfikatów, deklaracji zgodności, instrukcji obsługi (DTR), aprobat technicznych, zgodnie z wymogami ustalonymi w § 10 ust. 1 pkt 2 kontraktu na roboty budowlane, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*,
- dokonując płatności za faktury wystawiane przez wykonawcę robót nie żądano przedstawienia dowodów zapłaty podwykonawcy i dalszym podwykonawcom zgodnie z art. 143d Pzp i oświadczeń o których mowa w § 6 ust. 17 kontraktu na roboty budowlane, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.
- prowadzono dziennik budowy, który dokumentował przebieg robót budowlanych.

2.5. Pierwotny termin realizacji zadania nr 1 został zmieniony:

- aneksem nr 1/07/2019 z dnia 19 września 2019 r. – na 15 grudnia 2019 r.,
- aneksem nr 1/12/2019 z dnia 11 grudnia 2019 r. – na 30 kwietnia 2019 r.,
- aneksem nr 1/05/2020 z dnia 11 maja 2020 r. – na 30 listopada 2020 r.,
- aneksem nr 1/3/2021 z dnia 19 marca 2021 r. – na 31 maja 2021 r.,
- aneksem nr 1/05/2021 z 21 maja 2021 r. – na 15 lipca 2021 r.,
- aneksem nr 1/07/2021 z 14 lipca 2021 r. – na 31 października 2021 r.,
- aneksem nr 1/10/2021 z 29 października 2021 r. – na 31 stycznia 2022 r.

⁶⁵ W przypadku zadania nr 1 wykonawca udzielił 60-miesięcznej gwarancji na budynek oraz 36 miesięcy na roboty. Dostarczone materiały i urządzenia, natomiast w przypadku zadania nr 2 gwarancja została udzielona na okres: 60 miesięcy na roboty budowlane oraz użyte materiały objęte przedmiotem umowy.

⁶⁶ Inżynier kontraktu otrzymał wynagrodzenie w wysokości 962 tys. zł z planowanego 1145,6 tys. zł.

W dniu 24 stycznia 2022 r. uzyskano pozwolenie na użytkowanie, a do 31 stycznia 2022 r. nie dokonano odbioru końcowego, gdyż:

- dokumentacja powykonawcza była niekompletna,
- nie przedstawiono oświadczenia wykonawcy wraz z protokołem z przeszkolenia personelu,
- nie przedłożono oświadczeń wykonawców i dalszych podwykonawców o dokonaniu na ich rzecz zapłaty,
- nie przedstawiono prawomocnej decyzji zmieniającej pozwolenie zintegrowane dla PEC.

Prezes PEC wyjaśnił, że zamawiający i wykonawca są na etapie finalizowania całości budowy, braki wykazane w protokole z 28 stycznia 2022 r., sporządzonym przez Komisję do odbioru prób końcowych i eksploatacji próbnej, są usuwane przez wykonawcę.

(akta kontroli tom V str. 292-628, tom VI str. 1-365, tom VIII str. 1-436)

Umowa dotycząca realizacji zadania nr 2 nie była zmieniana, odbioru robót dokonano 18 października 2018 r.⁶⁷ Analiza dokumentacji związanej z realizacją tego zadania wykazała, że Spółka:

- nie udokumentowała odbioru robót zanikających i ulegających zakryciu zgodnie z § 1 ust. 1 umowy nr 20/NI/2018 z 3 lipca 2018 r.,
- nie wyegzekwowała od wykonawcy robót: dokumentów potwierdzających przeszkolenie przez producenta rur preizolowanych pracowników wykonawcy (obowiązek ten wynikał z projektu budowlanego stanowiącego załącznik do umowy na roboty budowlane, zgodnie z § 1 ust. 1 wskazanej umowy), umowy ubezpieczenia terenu budowy z tytułu szkód z powodu zdarzeń losowych o charakterze nadzwyczajnym, a w szczególności pożaru (§ 3 ust. 2 lit. g umowy), umowy ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej (CAR - od wszelkich ryzyk budowlanych) na kwotę nie niższą niż 300 tys. zł na okres realizacji robót oraz rękopmi i gwarancji (§ 11 ust. 1 umowy), co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli tom VI str. 366-466)

2.6. Wartość zadania nr 1 wynosiła na dzień 31 grudnia 2021 r. – 27 541,3 tys. zł, a zadania nr 2 – 607,1 tys. zł. W wyniku realizacji zadania nr 1 wybudowano ciepłownię na biomasę składającą się z dwóch kotłów o mocy 5 MW i 12 MW. Weryfikacja osiągnięcia celów⁶⁸ zadania nr 1 będzie możliwa po zakończeniu jego realizacji i dokonaniu odbioru końcowego. W ramach realizacji zadania nr 2 wybudowano sieć ciepłowniczą z rur preizolowanych o średnicy Dn 250/400(450) i długości 237,3 mb, zgodnie z zawartą umową.

2.7. W okresie objętym kontrolą (do października 2021 r.) Spółka zrealizowała 37 umów o przyłączenie do miejskiej sieci ciepłowniczej, i naliczyła z tego tytułu opłaty w wysokości 106 542,17 zł netto. Badanie pięciu z tych umów⁶⁹ wykazało, że zawierały one m.in.: zobowiązanie Spółki do opracowania dokumentacji projektowej, wykonania prac budowlano-montażowych związanych z budową sieci ciepłej i uruchomienia dostawy energii ciepłej, zobowiązanie odbiorców

⁶⁷ Zgłoszenie o zakończeniu robót z dnia 27 września 2018 r.

⁶⁸ Parametrów gwarantowanych: 1) emisja zanieczyszczeń gazowych (warunki muszą być spełnione dla każdego z kotłów oddzielnie): emisja SO₂ nie większa niż 50 mg/Nm³, emisja NO_x nie większa niż 300 mg/Nm³, emisja pyłu nie większa niż 30 mg/Nm³; 2) gwarantowany poziom emisji hałasu - zgodnie z wymaganiem Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014, poz. 112); 3) sprawność ciepła każdego z kotłów w przedziale obciążen 70-100% dla paliwa podstawowego (bez uwzględnienia dodatkowego odzysku ciepła z kondensacji wilgoci w spalinach) powyżej 85%.

⁶⁹ Nr 7/NI-W/2018 z 23 marca 2018 r., 14/NI-W/2018 z 17 września 2018 r., 6/WT-W/2020 z 16 kwietnia 2020 r., 11/WT-W/2020 z 4 sierpnia 2020 r., 17/WT-W/2020 z 3 grudnia 2020 r.

do wykonania lub dostosowania instalacji odbiorczych w swoich obiektach, zobowiązanie odbiorców do poniesienia kosztów opracowania dokumentacji projektowej węzła wymiennikowego/wewnętrznych instalacji odbiorczych.

Żadna ze skontrolowanych umów nie zawierała postanowień w zakresie odpowiedzialności za niedotrzymanie warunków umowy, do czego obligowały przepisy art. 7 ust. 2 Pe, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. Opłaty za przyłączenie do sieci ciepłowniczej zostały ustalone zgodnie z umową⁷⁰ i wynikały z taryf dla ciepła zatwierdzonych przez URE. W umowach przyjęto, że po zakończeniu budowy przyłącza ciepłowniczego dostawca ciepła obciąży odbiorcę fakturą za przyłączenie do sieci w oparciu o powykonawczą inwentaryzację geodezyjną przyłącza i stawki opłat zawarte w taryfie obowiązującej w dacie zakończenia inwestycji. Wskazano również, że wysokość stawek określa Rozdział IV Taryfy dla ciepła zamieszczonej na stronie internetowej PEC (zagadnienie opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*).

Spółka, dotrzymując terminów określonych w umowach przyłączeniowych, zawarła umowy na dostawę ciepła z czterema odbiorcami. W jednym przypadku termin zawarcia umowy jeszcze nie upłynął.

(akta kontroli tom IV str. 50-86, 90-91, 98-101, 106-108, 133-134, 264-271)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności PEC w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Plany rozwoju Spółki nie uwzględniały przewidywanego zakresu dostarczania energii i przewidywanych przychodów niezbędnych do realizacji tych planów, tj. elementów wymaganych przepisami art. 16 ust. 7 pkt 1 i 6 Pe.

Były Prezes Zarządu wyjaśnił, że plany rozwoju nigdy nie budziły wątpliwości ani uwag URE, stąd wnioskowaliśmy, że spełniany był wymóg art. 16 ust. 7 Pe, tym bardziej, że zapisy przedmiotowego przepisu odnoszą się głównie do operatorów systemu przesyłowego gazowego i elektroenergetycznego.

(akta kontroli tom IV str. 270-271, 307-324)

2. W skontrolowanych umowach o przyłączenie do sieci ciepłowniczej nie określono odpowiedzialności za niedotrzymanie warunków umowy, a w szczególności za opóźnienie terminu realizacji prac, co było niezgodne z art. 7 ust. 2 Pe. W umowach tych określono, że opłata za przyłączenie zostanie pobrana w wysokości wyliczonej w oparciu o stawki zawarte w taryfie obowiązującej w dacie zakończenia inwestycji.

Praktyka, polegająca na wymiarze opłaty za przyłączenie do sieci ciepłowniczej zgodnie z taryfą obowiązującą w dacie wystawienia faktury w przypadkach, w których umowa przyłączeniowa została podpisana w czasie obowiązywania taryfy poprzedniej, nosiła znamiona nadużywania pozycji dominującej na rynku⁷¹. Powyższe nie miało jednak wpływu na wysokość pobranych opłat, ponieważ stawki opłat przyłączeniowych w kolejnych taryfach dla skontrolowanych umów nie zmieniły się.

Były Prezes wyjaśnił, że w przypadku opóźnienia odbiorcy ciepła w wykonaniu obowiązków określonych umową, terminy określone dla dostawcy ciepła ulegają stosownemu wydłużeniu z uwzględnieniem jego organizacyjnych możliwości. Spółka nie określała innych, finansowych odpowiedzialności za niedotrzymanie warunków umowy. Wyjaśnił, że w przypadku gdy termin realizacji nie jest możliwy do wykonania przez odbiorcę ciepła, odpowiednio wcześniej podpisany jest

⁷⁰ Ustalonej jako iloczyn długości przyłącza i stawki opłaty wynikającej z taryfy dla danego rodzaju przyłącza, powiększonej o podatek VAT.

⁷¹ Art. 9 ust.1 i 2 pkt 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. z 2021 r. poz. 275).

aneks, w którym określany jest nowy termin. Wykonanie inwestycji jest w interesie obu stron, a za przesunięciami terminów zawsze stoją czynniki obiektywne związane z procesem inwestycyjnym. Były Prezes wyjaśnił, że odbiorca ciepła w momencie podpisywania umowy zna szacunkową wartość opłaty przyłączeniowej i wie, że nie jest ona ostateczna, gdyż zależy od ostatecznej długości przyłącza i terminu realizacji (który niejednokrotnie jest ustalany i przesuwany przez odbiorcę). Odbiorca uiszcza opłatę dopiero po zakończeniu inwestycji, która realizowana jest ze środków własnych PEC i może trwać kilka lat. Zgodnie z założeniami ustawodawcy opłata przyłączeniowa powinna pokrywać 25% kosztów przyłączenia, a więc oczywistym wydaje się, że powinna być naliczana w oparciu o taryfę najbardziej aktualną w dniu zakończenia inwestycji, tak by możliwie najdokładniej odzwierciedlała koszty poniesione przez dostawcę.

W ocenie NIK – mimo że realizacja inwestycji jest w interesie obu stron – mogą wystąpić nieprzewidziane w dacie zawierania umowy sytuacje losowe, prowadzące do opóźnień lub ostatecznej rezygnacji z podłączenia do miejskiej sieci ciepłowniczej. Umowa przyłączeniowa winna więc zabezpieczać interesy Spółki w razie wystąpienia tego typu sytuacji, jak również symetrycznie zabezpieczać interesy odbiorcy zawierającego umowę z przedsiębiorstwem energetycznym. W ocenie NIK odwołanie się przez PEC do stawek taryfy obowiązującej w dniu odbioru przyłącza, w sytuacji gdy będzie to zupełnie nowa taryfa, jest nieprawidłowe. W odniesieniu do osób, które podpisały umowę o przyłączenie w trakcie obowiązywania „starej” taryfy jest to po prostu odwołanie się do taryfy nieistniejącej w dniu podpisania umowy. W rzeczywistości osoba podpisująca umowę, która zostanie zrealizowana w trakcie obowiązywania następnej taryfy, nie zna wysokości opłaty przyłączeniowej, ani stawek służących do jej ustalania.

(akta kontroli tom IV str. 51-83, 103-107)

3. W postępowaniu na wybór wykonawcy zadania nr 1 w siwz i w kontrakcie na roboty budowlane nie określono czynności, które powinny wykonywać osoby zatrudnione na umowę o pracę, co było niezgodne z art. 29 ust. 3a i art. 36 ust. 2 pkt 8a Pzp. W konsekwencji nie określono wymogu zatrudnienia przez wykonawcę lub podwykonawcę na podstawie umowy o pracę osób wykonujących te czynności.

Prezes wyjaśnił, że zgodnie z art. 29 ust. 3a Pzp zamawiający określa w opisie przedmiotu zamówienia na usługi lub roboty budowlane wymagania zatrudnienia przez wykonawcę lub podwykonawcę na podstawie umowy o pracę osób wykonujących wskazane przez zamawiającego czynności w zakresie realizacji zamówienia, jeżeli wykonanie tych czynności polega na wykonywaniu pracy w sposób określony w art. 22 § 1 Kodeksu pracy⁷². Treść przepisu wskazuje, że obowiązek ten nie dotyczy przedmiotu zamówienia na dostawy. Przedmiotowe zamówienie miało charakter wielorodzajowy tzn. obejmowało wykonanie usług projektowych, wykonanie robót budowlano-montażowych oraz dostawy urządzeń i technologii. Dodał, że w postępowaniu przetargowym wymogi odnoszące się do personelu formułowano jedynie w odniesieniu do osób, które będą pełniły samodzielne funkcje techniczne w budownictwie w rozumieniu Prawa budowlanego, odnoszące się do usług projektowych oraz kierowania robotami budowlano-montażowymi. Czynności wykonywane przez kierowników budowy, kierowników robót, projektantów, projektantów branżowych zasadniczo nie polegają na wykonywaniu pracy w rozumieniu Kodeksu pracy. Osoby wykonujące te czynności są zwykle samodzielnymi uczestnikami procesu budowlanego i działają samodzielnie, także w tym rozumieniu, że same wyznaczają sobie zadania i same

⁷² Dz. U. z 2020 r. poz. 1320, ze zm.

te zadania realizują, a w tym sensie nie podlegają kierownictwu swojego pracodawcy.

(akta kontroli tom V str. 292-467, tom VII str.6-22, 77-379)

NIK nie podziela przedstawionych argumentów. Udzielone przez Spółkę zamówienie dotyczyło realizacji robót budowlanych w szczególności prac budowlano-instalacyjno-montażowych, rozbiórkowych, demontażowych, elektrycznych, sanitarnych, dotyczących zagospodarowania terenu.

4. W kontrakcie na roboty budowlane dotyczącym zadania nr 1 nie zawarto postanowień dotyczących wysokości kar umownych z tytułu: braku zapłaty wynagrodzenia podwykonawcom lub dalszym podwykonawcom, nieprzedłożenia do zaakceptowania projektu umowy o podwykonawstwo, której przedmiotem są roboty budowlane, lub projektu jej zmiany, nieprzedłożenia poświadczonej za zgodność z oryginałem kopii umowy o podwykonawstwo lub jej zmiany, braku zmiany umowy o podwykonawstwo w zakresie terminu jej zapłaty. Było to niezgodne z art. 143d ust. 1 pkt 7 Pzp.

Prezes PEC wyjaśnił, że brak ten nie miał wpływu na przebieg postępowania, ani na realizację kontraktu, albowiem w toku jego realizacji nie wystąpiły okoliczności, które uzasadniałyby ich naliczenie.

(akta kontroli tom V str. 292-467, tom VII str.6-22, 77-379, 481-641)

Z ustaleń kontroli wynika, że Spółka nie dysponowała dowodami zapłaty podwykonawcom i dalszym podwykonawcom.

5. Nierzetelnie zweryfikowano spełnienie warunków udziału w postępowaniu dotyczącym realizacji zadania nr 1, gdyż nie uzyskano potwierdzenia ich spełnienia przez kierownika zespołu projektowego, projektanta instalacji elektrycznych i AKPiA⁷³ oraz kierownika robót.

W pkt III.1.3. siwz w zakresie dysponowania osobami zdolnymi do wykonania zamówienia i ich doświadczenia zawodowego wymagane było w przypadku:

- kierownika zespołu projektowego – wykonania pod jego kierownictwem jednej dokumentacji projektowej dla inwestycji polegającej na budowie ciepłowni lub elektrociepłowni zasilanej biomasą o nominalnej mocy cieplnej minimum 5 MW,
- projektanta instalacji elektrycznych i AKPiA – doświadczenia w projektowaniu instalacji elektrycznych i AKPiA dla co najmniej dwóch przedsięwzięć inwestycyjnych związanych z budową ciepłowni lub elektrociepłowni zasilanej biomasą w formie stałej, przy czym przynajmniej jedna z nich posiadała moc nominalną 5 MW,
- kierownika budowy - doświadczenia jako kierownika budowy dla minimum jednej inwestycji polegającej na budowie obiektu energetycznego zasilanego paliwem stałym, o nominalnej mocy cieplnej 5 MW.

Dowodem potwierdzającym spełnienie warunków udziału w postępowaniu powinien być wykaz zgodnie ze wzorem stanowiącym załącznik nr 4 do siwz. W wykazie sporządzonym przez oferenta, z którym PEC zawarł umowę na realizację zadania nr 1 wskazano, że te wymagania są spełnione zgodnie z siwz, nie określając nazwy opracowań oraz zadań przy realizacji których to doświadczenie zostało zdobyte⁷⁴. Do wykazu dołączono dokumenty, które miały być potwierdzeniem wymaganego doświadczenia. W przypadku kierownika zespołu projektowego, projektanta instalacji elektrycznych i AKPiA oraz kierownika robót przedstawione dokumenty nie potwierdzały doświadczenia określonego w siwz.

⁷³ Aparatura Kontrolno-Pomiarowa i Automatyka.

⁷⁴ Złożenie wykazu było dowodem spełnienia warunków udziału w postępowaniu zgodnie z pkt III.4.1.3 siwz.

Prezes PEC wyjaśnił⁷⁵, że wykonawca na etapie składania ofert zobowiązany był do złożenia oświadczenia o zgodności z siwz w związku z powyższym dołączenie do oferty formularza informacji, że doświadczenie osób wskazanych do pełnienia kluczowych stanowisk było wystarczające. Spełnienie przez wykonawcę robót warunków udziału w postępowaniu w zakresie dysponowania osobami zdolnymi do wykonania zamówienia i ich doświadczenia zawodowego w przypadku projektantów zweryfikowano na podstawie dołączonych stron z podpisami autorów projektu, natomiast spełnienie wymagań dotyczących osób mających pełnić funkcje w trakcie realizacji projektu na podstawie oświadczenia wykonawcy i potwierdzających go dowodów. Wskazał, że dodatkowo potwierdzony został zakres inwestycji wskazanych w referencjach u Inwestorów telefonicznie (na podstawie udostępnionych nr telefonów) lub w trakcie wizji lokalnej na obiekcie (np. w Krośnie). W przypadku dokumentu potwierdzającego doświadczenia kierownika robót, wskazana przez wykonawcę osoba posiadała doświadczenie przy kierowaniu robotami budowlanymi przy budowie instalacji kogeneracyjnej 3,4 MWe. Mimo, iż w referencji określono moc elektryczną instalacji a nie cieplną, to Komisja uznała referencję jako zgodną z wymogami, ponieważ instalacja kogeneracyjna jest instalacją energetyczną i równocześnie w instalacjach kogeneracyjnych wytwarzana jest w skojarzeniu energia elektryczna i ciepło. Dodał, że jako dowód pośredni spełnienia warunku udziału w postępowaniu może być brak odwołania innych oferentów, które na pewno by się pojawiły w przypadku braków formalnych.

(akta kontroli tom V str. 292-467, tom VII str.6-22, 77-379, tom VIII str. 356-422)

Kontrola NIK wykazała, że w przypadku:

- kierownika zespołu projektowego – nie przedstawiono dokumentu wskazującego, że pod jego kierownictwem została wykonana dokumentacja projektowa dla inwestycji polegającej na budowie ciepłowni lub elektrociepłowni zasilanej biomasą o nominalnej mocy cieplnej minimum 5 MWe, z załączonej pierwszej strony projektu wykonawczego nie wynika wymagane doświadczenie, a jedynie fakt opracowania projektu wykonawczego pn. Architektura budynku głównego EC,
- projektanta instalacji elektrycznych i AKPIA – załączono pierwszą stronę projektu wykonawczego, z której wynikało, że zaprojektował instalacje elektryczne PUK-ORC (nie zawarto informacji o zaprojektowaniu AKPIA),
- kierownika robót z przedstawionych referencji nie wynika, że został spełniony warunek w zakresie wymaganego doświadczenia.

6. Przed zawarciem kontraktu na realizację zadania nr 1 (o wartości 26 885,6 tys. zł), Prezes Zarządu nie uzyskał zgody ZW na nabycie aktywów trwałych zgodnie z § 20 ust. 10 umowy Spółki, z którego wynika, że do wyłącznej kompetencji ZW należy nabycie aktywów trwałych o wartości przekraczającej 500 tys. zł. Kontrakt na realizację zadania nr 1 miał być realizowany przez 18 miesięcy i przewidywał nabycie przez PEC m.in. dwóch kotłów o wartości 3501,8 tys. zł, układu kondensacji spalin o wartości 1092 tys. zł. Inwestycje długoterminowe⁷⁶ zaliczane są do aktywów trwałych.

Prezes wyjaśnił, że RN i ZW udzielały zgód, akceptując plany roczne i trzyletnie, w których znajdowały się wskazane do wykonania zadania i godziły się tym samym na ich realizację.

(akta kontroli tom V str. 221-291, tom VII str. 77-379)

⁷⁵ Identyczne wyjaśnienia złożył były Prezes i Przewodniczący Komisji Przetargowej.

⁷⁶ Zgodnie z ustawą z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U z 2021 poz. 217, ze zm.) przez aktywa trwałe – rozumie się przez to aktywa jednostki, które nie są zaliczane do aktywów obrotowych. Z kolei przez środki trwałe w budowie – rozumie się przez to zaliczane do aktywów trwałych środki trwałe w okresie ich budowy, montażu lub ulepszenia już istniejącego środka trwałego;

Z ustaleń kontroli wynika, że uchwały w sprawie planowanych inwestycji były podejmowane na podstawie § 23 umowy Spółki⁷⁷, a zgody na nabycie aktywów trwałych powinny być zdaniem NIK podjęte na podstawie § 20 ust. 10 umowy Spółki.

7. Zaakceptowano umowę o podwykonawstwo z 10 sierpnia 2018 r., w ramach której wykonawca zadania nr 1 zlecił realizację całości tego zadania podwykonawcy, co było niezgodne z art. 36a ust. 1 Pzp, w zw. z art. 2 pkt 9b Pzp, z których wynika zakaz powierzenia realizacji całości zamówienia podwykonawcy.

Były Prezes wyjaśnił, że przedmiotową sprawą zajmował się dyrektor ds. ekonomicznych PEC. Obecny Prezes wyjaśnił, że ówczesny Zarząd Spółki po uzyskaniu opinii prawnej od zewnętrznej kancelarii prawnej podjął decyzję o akceptacji takiej umowy.

(akta kontroli tom VI str. 176-179, tom VII str. 6-22, 77-379, 481-641)

8. Nie naliczono kar umownych w wysokości 6557,5 tys. zł, stosowanie do § 22 ust. 1 pkt. 2 i § 22 ust. 2 kontraktu, pomimo że kompletny projekt wykonawczy odnoszący się do <<Instalacji AKPiA i niskoprądowe. Instalacje AKPiA>> (projekt wykonawczy nr 10/01/00) nie został opracowany w terminie pięciu miesięcy od zawarcia kontraktu na roboty budowlane tj. do 23 października 2018 r., stosownie do § 4 ust. 3 kontraktu.

Według sporządzonej przez Inżyniera Kontraktu opinii do przedłożonego przez wykonawcę projektu wykonawczego nr 10/01/00, nie nadawał się on do uzgodnienia, gdyż nie spełniał wymogów określonych do PFU przyjętych dla danej instalacji i nie nadawał się do realizacji. Ostatecznie projekt ten został przedłożony przez wykonawcę oraz odebrany i zatwierdzony protokołem z dnia 25 listopada 2020 r., tj. po upływie 764 dni od terminu wskazanego w kontrakcie.

Zgodnie z § 22 ust. 1 pkt. 2 kontraktu, z tytułu opóźnienia w wykonaniu przedmiotu kontraktu w stosunku do terminów ramowych (<<kamieni milowych>>), określonych w § 4 ust. 3, wykonawca zapłaci kary umowne w wysokości 0,2% wynagrodzenia netto określonego w § 5 ust. 3 za każdy rozpoczęty dzień opóźnienia. Skoro ww. projekt został odebrany po 764 dniach, wysokość kary umownej wynosiłaby 33 399 380 zł (21 858 233 zł x 0,2% x 764 dni). Zgodnie z § 22 ust. 2 kontraktu, łączna suma kar umownych z tytułu przekroczenia terminu realizacji kontraktu i opóźnienia w usunięciu wad i usterek, nie mogła przekroczyć 30% wynagrodzenia umownego netto, tj. kwoty 6 557 469,90 zł.

Były Prezes PEC wyjaśnił, że do dnia odejścia z PEC (styczeń 2019 r.) nie była znana ilość dni opóźnienia i kary nie mogły być naliczone.

Obecny Prezes wyjaśnił, że projekty wykonawcze zostały opracowane i przekazane do PEC w terminie do 23 października 2018 r.

Najwyższa Izba Kontroli zauważa, że w terminie do 23 października 2018 r. przekazano projekty wykonawcze, lecz w przypadku jednego projektu, odnoszącego się do instalacji AKPiA, został on sporządzony niezgodnie z wymogami określonymi w PFU przyjętymi dla danej inwestycji. W związku z powyższym nie mógł być on odebrany i przyjęty do realizacji.

(akta kontroli tom VI str. 55-56,89-90, tom VII str.9, 20, 81,102)

9. W okresie od 18 września 2018 r. do 17 stycznia 2019 r. roboty budowlane dotyczące zadania nr 1 odbywały się pomimo niedokonania odbioru projektów wykonawczych w zakresie: zagospodarowania terenu, architektury budynku ciepłowni, konstrukcji (rysunki zestawcze, konstrukcji fundamentów, konstrukcji

⁷⁷ Spółka prowadzi działalność inwestycyjną na podstawie samodzielnie ustalanych planów rocznych i wieloletnich. Plany te podlegają zatwierdzeniu przez ZW po zaopiniowaniu przez RN.

żelbetowych i murowanych, konstrukcji stalowej magazynu oraz budynku ciepłowni, konstrukcji budowlanej i inżynierskiej na terenie ciepłowni, obliczeń statycznych)⁷⁸. Z zapisów dziennika budowy wynika, że odbioru podłoża pod ciepłownię dokonano 16 listopada 2018 r., odbioru zbrojenia podłoża dokonano 5 grudnia 2018 r., a 16 stycznia 2019 r. wykonano pierwszą warstwę izolacji powłokowej przeciwwilgociowej ław i stóp fundamentowych.

§ 9 ust. 7 kontraktu stanowi, że jedynie zatwierdzona przez zamawiającego lub Inżyniera Kontraktu część dokumentacji projektowej może być podstawą realizacji robót przez wykonawcę.

Prezes PEC wyjaśnił, że do 16 października 2018 r. Inżynier Kontraktu zwolnił do realizacji projekt przebudowy wodociągu DN400. Wskazał, że PEC i Inżynier Kontraktu w dobrej wierze wyrazili zgodę na prowadzenie robót ziemnych w obrębie w/w projektu celem przyspieszenia realizacji kontraktu, biorąc również pod uwagę, że projekty wykonawcze części architektonicznej i konstrukcyjnej zostaną niezwłocznie zwolnione do realizacji. Dodał, że w trakcie uzgadniania dokumentacji nie stwierdzono istotnych wad, które uniemożliwiłyby wykonanie zakresu robót zgodnie ze sztuką budowlaną oraz obowiązującymi przepisami.

(akta kontroli tom VI str. 14-41, tom VII str.6-22, 77-379, 481-641)

10. Nie wyegzekwowano od wykonawcy zadania nr 1 zabezpieczenia realizacji kontraktu w wysokości wymaganej przez § 21 ust. 1 i 3 tego kontraktu. Zgodnie z jego brzmieniem zabezpieczenie wykonania kontraktu odpowiada 10% wynagrodzenia brutto wykonawcy i w przypadku wydłużenia terminu realizacji kontraktu wykonawca był zobowiązany przedłużyć czas obowiązywania zabezpieczenia, w taki sposób aby obejmowało także przedłużenie terminu realizacji kontraktu z zachowaniem ciągłości jego zabezpieczenia i bez zmniejszenia jego wysokości. Zgodnie z gwarancją bankową z 19 listopada 2019 r., do 15 stycznia 2020 r. kontrakt był zabezpieczony w wysokości 645 tys. EUR (tj. w kwocie zgodnej z postanowieniami kontraktu, a później w wysokości 193,5 tys. EUR (co stanowiło 30% kwoty wymaganego zabezpieczenia). Były Prezes wyjaśnił, że przyjął argumentację wykonawcy, co do odstąpienia od wymogu wniesienia 100% zabezpieczenia, po analizie sytuacji, w oparciu o raport Inżyniera Kontraktu za grudzień 2019 r., wg którego stan zaawansowania robót wynosił 90% i wynikał z robót odebranych protokołami. Wskazał, że z tego powodu uznano, że wystarczającym zabezpieczeniem będzie zatrzymana kwota 30% wartości kontraktu.

(akta kontroli tom VI str.7-12, tom VII str.6-22, 77-379, 481-641)

Zgodnie z art. 151 ust. 1 Pzp zamawiający zwraca zabezpieczenie w terminie 30 dni od dnia wykonania zamówienia i uznania przez zamawiającego za należycie wykonane.

Zgodnie z § 21 ust. 1 kontraktu zamawiający 70% zabezpieczenia jego wykonania zwraca w terminie 30 dni od dnia bezusterkowego odbioru końcowego przedmiotu kontraktu przez zamawiającego potwierdzonego Protokołem Odbioru Końcowego Ciepłowni Biomasowej. Do dnia zakończenia czynności kontrolnych odbioru końcowego tego zadania nie dokonano.

11. Nie wyegzekwowano od wykonawcy zadania nr 1:

- ubezpieczenia placu budowy oraz dostaw zasadniczych urządzeń, co było niezgodne § 8 ust. 14 kontraktu,
- przedstawienia kompletu dokumentów, potwierdzających jakość kotłów o mocy 5 MW i 12 MW tj.: certyfikatów, deklaracji zgodności, instrukcji obsługi (DTR),

⁷⁸ Zostały odebrana i zatwierdzone w dniu 17 stycznia 2019 r.

aprobata technicznych, co było niezgodne z wymogami ustalonymi w § 10 ust.1 pkt. 2 kontraktu.

Prezes PEC wyjaśnił, że do umowy w formie załącznika została dołączona polisa z 15 maja 2018 r. Jest to ubezpieczenie majątkowe o sumie ubezpieczenia 7,5 mln EUR obejmujące prace inżynierskie realizowane przez VAS co można odnieść do spełnienia wymogu ubezpieczenia placu budowy. Dodał, że nie jest wprawdzie wprost wskazana lokalizacja inwestycji, ale ubezpieczenie obejmuje swoim zakresem całą Europę, a suma ubezpieczenia spełnia wymóg formalny kontraktu. Wskazał, że wniosków materiałowych na elementy technologiczne nie było. Są one przedmiotem dokumentacji technologicznej. Odbiór odbył się na podstawie zgłoszenia do odbioru pozycji harmonogramu rzeczowo-finansowego jako element technologiczny. Dodał, że z uwagi na wysokospecjalistyczny zakres robót, stosowane materiały były uzgadniane na roboczo.

(akta kontroli tom VII str. 77-379, 481-641)

Z przedstawionej polisy nie wynika, aby plac budowy oraz dostawy zasadniczych urządzeń związanych z budową ciepłowni podlegały ubezpieczeniu.

12. Nierzetelnie przeprowadzono weryfikację wniosków wykonawcy zadania nr 1 o zmianę terminu realizacji robót i z naruszeniem § 25 ust. 2 pkt. 1 kontraktu zawarto aneksy:

a) Nr 1/07/2019 z dnia 19 września 2019 r. wydłużając termin realizacji zadania do 15 grudnia 2019 r.

We wniosku wykonawca wskazywał, że:

- konieczne jest wykonanie zbiornika wody pożarowej w technologii naziemnej i dostarczenia i montażu certyfikowanego zestawu pomp służących do celów poż., wraz z armaturą i odcinkiem testowym,
- pierwotnie zaplanowano realizację zbiornika podziemnego, ale wiązało się to z koniecznością przesunięcia zbiornika na planie zagospodarowania przestrzennego, gdyż wykonawca był zmuszony zastosować ścianki szczelne w celu zabezpieczenia wykopu i infrastruktury towarzyszącej, co według wnioskodawcy wymagało zamiennego pozwolenia na budowę,
- od 1 lipca 2019 r. został nałożony obowiązek oznakowania systemów tłumienia i gaszenia pożaru, w tym jego elementów składowych m.in. pomp pożarowych i zespołów pomp pożarowych do zastosowania na obiektach budowlanych znakiem budowlanym umieszczanym na wyrobie budowlanym, dla którego producent sporządził krajową deklarację właściwości użytkowych wyrobu budowlanego,
- obecnie producenci pomp pożarowych dokonują certyfikacji wyrobów (obowiązek ten wynikał ze zmiany § 14 rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Budownictwa z dnia 17 listopada 2016 r. w sprawie sposobu deklarowania właściwości użytkowych wyrobów budowlanych oraz sposobu znakowania ich znakiem budowlanym⁷⁹).

Były Prezes PEC wyjaśnił, że zawarcie aneksu w dniu 19 września 2019 r. wynikało ze zmiany warunków technicznych odprowadzania ścieków tj. jako następstwo zmian istotnych warunków w trakcie trwania inwestycji. Pierwotne warunki uwzględnione w projekcie budowlanym zakładały odprowadzenie nadmiaru skroplin po uzdatnieniu do kanalizacji deszczowej. W nowych warunkach wydanych przez BWiK, zachodziła konieczność odprowadzenia skroplin po uzdatnieniu do kanalizacji sanitarnej. Dodał, że PEC po konsultacjach w uzgodnieniu z Inżynierem Kontraktu przychylił się do wniosku wykonawcy o wydłużenie terminu realizacji.

⁷⁹ Dz. U z 2016 r. poz. 1965, dalej: rozporządzenie w sprawie znakowania wyrobów.

b) Nr 1/05/2021 z 21 maja 2021 r. wydłużając termin realizacji zadania do 15 lipca 2021 r. z powodu pandemii koronawirusa (SARS-COV-2). Wniosek nie zawierał żadnego uzasadnienia zgodnie z art. 15r ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych⁸⁰.

Prezes PEC poinformował, że aneks z 21 maja 2021 r. został zawarty z uwagi na trwającą pandemię koronawirusa.

(akta kontroli tom V str. 292-539, tom VII str. 77-641)

NIK zauważył, że nie wystąpiły przesłanki wskazane w § 25 ust. 2 pkt 1 kontraktu do wydłużenia terminu jego realizacji oraz z art. 36a ust. 1 Prawa budowlanego. Z analizy NIK wynika, że przyczyny wykazane we wnioskach wykonawcy robót nie stanowiły przesłanki do wydłużenia terminu realizacji robót, gdyż PEC nie żądało wskazania, że pandemia wpłynęła na konieczność przedłużenia terminu. Zawierając ww. aneksy Spółka pozbawiła się prawa do dochodzenia od wykonawcy zadania kar umownych w łącznej wysokości 3 934 481,94 zł (21 858 233 zł x 0,2% x 90 dni).

13. Zapłacono wykonawcy zadania nr 1 należności wynikające z 21 wystawionych przez niego faktur, pomimo nieprzedłożenia dowodów zapłaty wynagrodzenia podwykonawcy lub dalszym podwykonawcom, tj. oświadczeń, o których mowa w § 6 ust. 17 kontraktu. Spółka przed dokonaniem zapłaty nie posiadała wiedzy, czy ww. wynagrodzenia zostały zapłacone podwykonawcy/dalszym podwykonawcom.

Powyższe naruszało art. 143a ust. 2 pkt 1 Pzp, nakazujący wstrzymanie wypłaty należnego wynagrodzenia za odebrane roboty w części równej sumie kwot wynikających z nieprzedstawionych dowodów zapłaty. PEC wypłaciło wykonawcy zadania kwotę 23 021,7 tys. zł, bez uzyskania dowodu zapłaty wynagrodzenia należnego podwykonawcy. W trakcie prowadzenia czynności kontrolnych, Spółka przedstawiła dowody zapłaty (wyciągi bankowe) potwierdzające zapłatę wynagrodzenia dalszym podwykonawcom w wysokości 5091,1 tys. zł. Nie przedstawiła natomiast dowodów zapłaty wynagrodzenia podwykonawcy na podstawie umowy zawartej w dniu 10 sierpnia 2018 r. o wartości 26 885,6 tys. zł i dalszym pięciu podwykonawcom o wartości 7285,1 tys. zł. W związku z tym, że z przepisów Pzp (art. 143c ust. 8) i Kodeksu cywilnego (art. 647¹ § 1) wynika solidarna odpowiedzialność inwestora (zamawiającego) z wykonawcą (generalnym wykonawcą) za zapłatę wynagrodzenia należnego podwykonawcy z tytułu wykonanych przez niego robót budowlanych, dokonanie przez Spółkę wypłaty wynagrodzenia wykonawcy zadania przed otrzymaniem stosownych dowodów zapłaty na rzecz podwykonawcy/dalszych podwykonawców stwarza ryzyko zgłaszania się do Spółki podwykonawcy/dalszych podwykonawców z roszczeniami o zapłatę wynagrodzenia za wykonane roboty.

Prezes PEC wyjaśnił, że oświadczenia podwykonawców potwierdzające wywiązanie się ze zobowiązań były wymagane każdorazowo przed uruchomieniem płatności.

(akta kontroli tom VI str. 150-354, tom VII str. 77-641)

NIK zauważył, że brak oświadczeń o zapłacie wynagrodzenia podwykonawcy i dalszym podwykonawcom był jedną z przyczyn odstąpienia od odbioru końcowego. Do faktur wystawionych przez wykonawcę nie zostały dołączone takie oświadczenia.

14. Nie w pełni rzetelnie sprawowano nadzór nad realizacją umowy dotyczącej zadania nr 2, gdyż nie udokumentowano odbioru robót zanikających i ulegających

⁸⁰ Dz.U z 2021 r. poz. 2095.

zakryciu zgodnie z § 1 ust. 1 umowy nr 20/NI/2018 z 3 lipca 2018 r. i nie wyegzekwowano od wykonawcy:

- dowodów potwierdzających przeszkolenie ekip realizujących zadanie u producenta rur preizolowanych (obowiązek ten wynikał z projektu budowlanego stanowiącego załącznik do umowy na roboty budowlane zgodnie z § 1 ust. 1 wskazanej umowy),
- umowy ubezpieczenia terenu budowy z tytułu szkód z powodu zdarzeń losowych o charakterze nadzwyczajnym, a w szczególności pożaru (§ 3 ust. 2 lit. g umowy),
- umowy ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej (CAR- od wszelkich ryzyk budowlanych) na kwotę nie niższą niż 300 tys. zł na okres realizacji robót oraz rękojmi i gwarancji (§ 11 ust. 1 umowy).

Prezes PEC wyjaśnił, że nie posiada dokumentów potwierdzających przeszkolenie ekip realizujących zadanie u producenta rur preizolowanych. Wykonawca przedstawił w ofercie polisę ubezpieczenia, którą uznano za wystarczające ubezpieczenie na czas budowy i nie żądano ubezpieczenia terenu budowy z tytułu szkód o charakterze nadzwyczajnym, gdyż roboty były prowadzone w terenie niezabudowanym (teren zielony). Wskazał również, że udokumentowano protokolarnie odbiór robót zanikających i ulegających zakryciu w zakresie: montażu złączy systemu preizolowanego, przewodności instalacji alarmowej, próby szczelności oraz poprawności wykonania 100% złączy spawanych. Poinformował, że PEC nie posiada natomiast pism o gotowości do odbioru robót zanikających. Wynika to z faktu prawie codziennej obecności pracowników przedsiębiorstwa na terenie budowy, co dawało wiedzę o zaawansowaniu budowy i powodowało, że pisemne powiadamianie nie było konieczne.

(akta kontroli tom VI str.366-466, tom VII str. 57-69)

Zdaniem NIK przedstawione dowody nie stanowią udokumentowania robót zanikających i ulegających zakryciu.

OCENA CZĄSTKOWA

NIK negatywnie ocenia realizację inwestycji przez Spółkę, gdyż:

- nierzetelnie sprawowano nadzór nad realizacją zadania nr 1, mimo wydatkowania na ten cel 962 tys. zł⁸¹,
- nierzetelnie zweryfikowano spełnienie warunków udziału w postępowaniu przetargowym na wykonawcę zadania nr 1,
- zaakceptowano umowę o podwykonawstwo, w której powierzono realizację całości zadania nr 1 podwykonawcom,
- nie naliczono kar umownych w wysokości 6557,5 tys. zł za nie terminową realizację kompletnego projektu wykonawczego,
- nierzetelnie przeprowadzono weryfikację wniosków wykonawcy zadania nr 1 o zmianę terminu realizacji robót i z naruszeniem § 25 ust. 2 pkt. 1 kontraktu zawarto aneksy wydłużające termin wykonania robót o 90 dni, pozbawiając się prawa do dochodzenia kar umownych w łącznej wysokości 3934,5 tys. zł,
- nie w pełni rzetelnie sprawowano nadzór nad realizacją zadania nr 2 nie dokonując odbioru robót zanikających i ulegających zakryciu.

Sporządzone przez Spółkę trzyletnie plany rozwoju nie obejmowały wszystkich wymaganych przepisami elementów, tj. przewidywanego zakresu dostarczania energii cieplnej oraz przewidywanych przychodów niezbędnych do realizacji planów.

W umowach o przyłączenie do sieci ciepłowniczej (37) ustalano opłaty wynikające z obowiązujących taryf dla ciepła. Każda z pięciu skontrolowanych umów zawierała

⁸¹ Na podstawie umowy z Inżynierem Kontraktu.

wymagane przepisami elementy, poza postanowieniami w zakresie odpowiedzialności za niedotrzymanie warunków umowy. Przewidziano w nich również, że opłata za przyłączenie zostanie pobrana w wysokości wyliczonej w oparciu o stawki zawarte w taryfie obowiązującej w dacie zakończenia inwestycji (nieznanej w dacie zawarcia umowy).

OBSZAR

3. Sytuacja ekonomiczno-finansowa w aspekcie możliwości realizacji statutowych zadań

Opis stanu faktycznego

3.1. Sprawozdania Zarządu oraz sprawozdania finansowe za lata 2018-2020 zostały rozpatrzone i zatwierdzone przez ZW. Członkom Zarządu⁸² i RN⁸³ zostało udzielone absolutorium z wykonania przez nich obowiązków, za wyjątkiem 2018 r.⁸⁴, kiedy RN zawnioskowała do ZW o nieudzielenie Prezesowi Zarządu absolutorium. W uzasadnieniu wniosku, w kontekście osiągniętego wyniku finansowego, uznała działalność Spółki za prowadzoną w sposób wskazujący na brak należytej staranności Zarządu przy prowadzeniu spraw Spółki. ZW podjęło decyzję o nieudzieleniu absolutorium Prezesowi Zarządu⁸⁵. Decyzje w sprawie udzielenia absolutorium członkom Zarządu oraz RN były podejmowane w terminie sześciu miesięcy po upływie roku obrotowego.

Przed zatwierdzeniem, sprawozdania finansowe Spółki za lata 2018-2020 zostały poddane badaniu przez biegłego rewidenta, stosownie do wymogów art. 53 ust. 1a ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁸⁶. Zgodnie z wydanymi opiniami sprawozdania finansowe, przedstawiały jasny i rzetelny obraz sytuacji majątkowej i finansowej PEC, a także jej wyniku finansowego oraz przepływów pieniężnych, zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami ustawy o rachunkowości oraz przyjętymi zasadami (polityką) rachunkowości. Były również zgodne, co do formy i treści z obowiązującymi przepisami prawa oraz umową Spółki, jak również zostały sporządzone na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych.

Za rok 2018 Zwyczajne Zgromadzenie Wspólników⁸⁷ postanowiło pokryć stratę w wysokości 1429,1 tys. zł z kapitału zapasowego Spółki. Za lata 2019 i 2020, postanowiło przeznaczyć zysk netto w wysokości odpowiednio: 348,7 tys. zł i 189,7 tys. zł odpowiednio na: zwiększenie kapitału zapasowego i rezerwowego Spółki.

(akta kontroli tom II str. 84-340)

3.2. W latach 2017-2019 nastąpiło zwiększenie wartości bilansowej aktywów trwałych o 73,28%⁸⁸, (z 27 602,3 tys. zł w 2017 r. do 47 829,6 tys. zł w 2019 r.)⁸⁹, m.in. ze względu na modernizację magistrali ciepłowniczej, rozbudowę sieci ciepłowniczej (2018 r.) oraz budowę ciepłowni opalanej biomasą (2019 r.). W 2020 r. nastąpił niewielki spadek aktywów trwałych do 47 770,1 tys. zł (0,12%) w stosunku do 2019 r., m.in. w ramach kategorii środków transportu oraz urządzeń technicznych i maszyn (sprzedaż dwóch samochodów, przyczepy i wózka podnośnikowego). Wartość aktywów obrotowych w 2018 r. wzrosła w stosunku do 2017 r. o 8,35% (z 18 511,5 tys. zł do 20 056,7 tys. zł), m.in. ze względu na wzrost stanu zapasów

⁸² Uchwały nr: 6/6/2020 i 7/6/2020 z 18 czerwca 2020 r., 6/6/2021 i 7/6/2021 z 16 czerwca 2021 r.

⁸³ Uchwały nr: 8a/6/2019, 8b/6/2019, 8c/6/2019 z 25 czerwca 2019 r., 8a/6/2020, 8b/6/2020, 8c/6/2020 z 18 czerwca 2020 r., 9a/6/2021, 9b/6/2021, 9c/6/2021 z 16 czerwca 2021 r.

⁸⁴ Uchwała nr 25/XU/2019 z 19 czerwca 2019 r. Rady Nadzorczej PEC w sprawie przedstawienia Zwyczajnemu Zgromadzeniu Wspólników wniosku w przedmiocie udzielenia absolutorium Prezesowi Zarządu Spółki z wykonania przez niego obowiązków w roku obrotowym 2018.

⁸⁵ Uchwała nr 6/6/2019 z 25 czerwca 2019 r.

⁸⁶ Dz. U. z 2021 r. poz. 217, ze zm.

⁸⁷ Uchwały nr: 5/6/2019 z 25 czerwca 2019 r., 5/6/2020 z 18 czerwca 2020 r., 5/6/2021 z 16 czerwca 2021 r.

⁸⁸ Głównie w ramach rzeczowych aktywów trwałych - środków trwałych w budowie.

⁸⁹ Wartość aktywów trwałych w 2018 r.: 30 431,0 tys. zł.

i wartości należności krótkoterminowych. W 2019 i 2020 r. wartość aktywów obrotowych systematycznie spadała o 14,61% i 22,16% w odniesieniu do 2018 r. (wynosząc 17 127,4 tys. zł i 15 612,2 tys. zł), m.in. ze względu na spadek stanu zapasów.

Zrealizowane w latach 2017-2020 nakłady inwestycyjne⁹⁰ wyniosły odpowiednio: 3998,1 tys. zł, 5487,5 tys. zł, 19 921,5 tys. zł, 2697,9 tys. zł. Ich niższe od planowanego wykonanie wynikało z przesunięcia terminu zakończenia budowy ciepłowni opalanej biomasą.

Amortyzacja od środków trwałych w tych latach wyniosła odpowiednio: 2642,6 tys. zł, 2697,8 tys. zł, 2499,2 tys. zł, 2623,6 tys. zł. Natomiast stopień umorzenia środków trwałych wyniósł odpowiednio: 71,33%, 69,71%, 71,63%, 73,32%. Spółka realizowała proces wymiany posiadanych środków trwałych, zaznaczając jednocześnie, że liczba odnotowywanych awarii była znikoma.

Przychody ze sprzedaży⁹¹ w 2018 r. spadły o 2,96% w odniesieniu do 2017 r., m.in. w związku ze zmniejszeniem stanu produktów oraz spadkiem przychodów netto ze sprzedaży towarów i materiałów. W latach 2019 i 2020 wzrosły w odniesieniu do 2017 r. o 8,03% i 15,76% oraz w odniesieniu do 2018 r. o 11,32% i 19,29%, m.in. w związku ze zwiększonymi przychodami netto ze sprzedaży produktów. Na wzrost przychodów ze sprzedaży w ramach działalności podstawowej i pomocniczej wpływ miał wzrost cen taryfowych.

W okresie objętym kontrolą wynik finansowy na działalności operacyjnej wyniósł odpowiednio: 1465,1 tys. zł, - 1665,7 tys. zł, 516,7 tys. zł, - 36,4 tys. zł. Wpływ na pogarszający się stan miały głównie koszty zakupu uprawnień do emisji CO₂, niewielki przyrost przychodów z tytułu sprzedaży ciepła (łagodne zimy) oraz wypłata odpraw emerytalnych.

W okresie kontrolowanym wykazana w bilansie za 2018 r. strata nie przewyższała sumy kapitałów (zapasowego i rezerwowego oraz połowy kapitału zakładowego)⁹².

W ramach analizy wskaźnikowej Spółki w latach 2017-2020 (wg stanu na koniec roku), ustalono:

- wskaźnik ogólnej oceny finansowej⁹³, wskazujący na prawidłowość relacji majątkowo-kapitałowych, wykazywał w latach 2018-2020 tendencję spadkową (odpowiednio 1; 0,32; 0,31) w porównaniu do 2017 r., w którym osiągnął najwyższą wartość (1,67). Wpływ na sytuację miał stan zobowiązań długoterminowych w 2019 r. (wzrost o 14 121 tys. zł) wynikających, m.in. z pożyczki zaciągniętej w NFOŚiGW na budowę ciepłowni opalanej biomasą oraz zmiana poziomu aktywów obrotowych (spadek o 1515 tys. zł) wynikająca m.in. ze zmniejszonych zapasów opału;
- wskaźnik ogólnej płynności⁹⁴, określający stopień pokrycia zobowiązań bieżących majątkiem obrotowym, w 2018 r. uległ pogorszeniu (2,05) w porównaniu do 2017 r. (3,26), pozostając jednakże na poziomie optymalnym⁹⁵. W kolejnych latach (2019, 2020) wykazał tendencję wzrostową (odpowiednio 2,77; 4,15), co wskazywało na polepszającą się zdolność regulowania zobowiązań krótkoterminowych;

⁹⁰ W stosunku do planowanych w latach 2017-2020: 4007,2 tys. zł, 9255,9 tys. zł, 20 161,7 tys. zł, 6521,6 tys. zł.

⁹¹ Przychody ze sprzedaży i zrównane z nimi w latach 2017-2020: 26 342,5 tys. zł; 25 563,1 tys. zł; 28 457,6 tys. zł; 30 494,0 tys. zł.

⁹² Art. 233 § 1 Kodeksu spółek handlowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1526, ze zm.).

⁹³ Kapitał własny: kapitał obcy/majątek trwały; majątek obrotowy.

⁹⁴ Majątek obrotowy/zobowiązania krótkoterminowe.

⁹⁵ Poziom optymalny 1,5 – 2.

- wskaźnik rentowności netto sprzedaży⁹⁶, określający udział zysku w przychodzie ze sprzedaży, wykazał w latach 2019-2020 tendencję spadkową (odpowiednio 1,23; 0,62) w porównaniu do 2017 r. (4,46). Najniższy poziom, spowodowany generowaną stratą, wystąpił w 2018 r. (-5,59);
- wskaźnik ogólnego zadłużenia⁹⁷, określający udział zobowiązań w finansowaniu majątku przedsiębiorstwa, wykazał w latach 2018 i 2019 tendencję wzrostową (odpowiednio 0,40; 0,53) w stosunku do 2017 r. (0,29). W 2020 r. nastąpił natomiast niewielki spadek (0,51), pozostając jednakże wciąż na poziomie optymalnym⁹⁸.

W sprawozdaniach finansowych i sprawozdaniach Zarządu nie wskazywano, żeby sytuacja ekonomiczno-finansowa spółki utrudniała lub uniemożliwiała realizację planów rozwoju PEC, a także utrzymywania zdolności urządzeń, instalacji i sieci do realizacji zaopatrzenia w energię w sposób ciągły i niezawodny, przy zachowaniu obowiązujących wymagań jakościowych, stosownie do art. 4 ust. 1 Pe⁹⁹. W sprawozdaniach RN¹⁰⁰ stwierdzono, że mimo odnotowania za 2018 r. straty, Spółka znajduje się w kondycji ekonomiczno-finansowej wskazującej na zdolność kontynuacji prowadzonej działalności gospodarczej (operacyjnej).

(akta kontroli tom II str. 182-346, tom III str. 595-596)

3.3. W sprawozdaniach Zarządu z działalności Spółki za lata 2018-2019 wskazywano ryzyka prowadzonej działalności, m.in. związane ze wzrostem cen uprawnień do emisji CO₂, zmiennością cen i dostępnością węgla, czy ryzykiem płynności finansowej. W 2020 r. wskazano głównie na ryzyko kredytowe, w związku z posiadanymi zobowiązaniami krótko i długoterminowymi z tytułu kredytów i pożyczek, w tym m.in. pożyczki¹⁰¹ zaciągniętej w NFOŚiGW w kwocie 11 mln zł udzielonej na okres 1 lipca 2018 r. do 20 grudnia 2032 r. Minimalizacja ryzyka odbywała się poprzez przedłużenie okresu karencji w spłacie rat kapitałowych pożyczki z NFOŚiGW do 30 marca 2022 r. oraz poprzez zawarcie od 2018 r. umowy o kredyt w rachunku bieżącym Spółki (2 mln zł) bez konieczności płacenia odsetek od kredytu niewykorzystanego. W latach 2018-2019 Spółka nie korzystała z tego kredytu, natomiast w 2020 r. kredyt w wysokości 1306,9 tys. zł został wykorzystany na płatności za węgiel kamienny i materiały inwestycyjne.

Jednocześnie zwrócono uwagę na toczące się z wykonawcą rozmowy dotyczące rozwiązania umowy wieloletniej sprzedaży węgla, która wywarła niekorzystny wpływ na sytuację ekonomiczną Spółki.

(akta kontroli tom II str. 182-243, 308-340, 344-346)

3.4. Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 31 marca 2014 r. w sprawie wykazu instalacji innych niż wytwarzające energię elektryczną, objętych systemem handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych w okresie rozliczeniowym rozpoczynającym się od dnia 1 stycznia 2013 r., wraz z przyznaną im liczbą uprawnień do emisji¹⁰², Spółce przydzielono na lata 2013-2020 łącznie 207 063 bezpłatnych uprawnień do emisji CO₂, w tym w latach 2018-2020 odpowiednio: 15 359, 11 845, 9370.

⁹⁶ Zysk (sirata) netto x 100/przychody ze sprzedaży i zrównane z nimi.

⁹⁷ Zobowiązania ogółem/ aktywa ogółem.

⁹⁸ Poziom optymalny 0,5.

⁹⁹ Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 2021 poz. 716).

¹⁰⁰ Załączniki do Uchwał Rady Nadzorczej nr: 22/XI/2019 z 19 czerwca 2019 r., 50/XI/2020 z 27 maja 2020 r., 67/XI/2021 z 1 czerwca 2021 r.

¹⁰¹ Umowa nr B3/2018/Avn03/OA-BM-yk/P z 30 maja 2018 r. o dofinansowanie w formie pożyczki przedsięwzięcia pod nazwą „Budowa ciepłowni opalanej biomasą o mocy 17 MW (5 MW+12 MW) w Białej Podlaskiej” współfinansowanego ze środków Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 celem uzupełnienia wkładu własnego beneficjenta. Okres karencji spłaty rat kapitałowych do 30 marca 2022 r.

¹⁰² Dz. U. z 2016 poz. 1684. Akt uchylony z dniem 10 września 2020 r.

W 2018 r. Spółka nie dokonywała transakcji zakupu uprawnień do emisji CO₂. W latach 2019-2021 zakupiła ich na rynku wtórnym odpowiednio: 40 000 EUA (cztery transakcje)¹⁰³; 45 000 EUA (pięć transakcji)¹⁰⁴; 49 000 EUA (dziewięć transakcji)¹⁰⁵. Średnia ważona cena wyrażona w EUR/Mg w ramach poszczególnych transakcji 2019 r. wyniosła 22,34 (w PLN/Mg 100,13), w 2020 r. 25,45 (w PLN/Mg 97,56), natomiast w 2021 r. 51,59 (w PLN/Mg 231,27). Ceny zakupu utrzymane były na poziomie średniej ważonej ceny rozliczenia uprawnień podawanej przez KOBiZE¹⁰⁶ oraz Polskie Sieci Elektroenergetyczne¹⁰⁷ (dalej: PSE).

(akta kontroli tom II str. 491-505, 721, tom III str. 675)

Spółka nie miała przyjętej strategii (spisanych zasad) dokonywania zakupu uprawnień EUA, jednak w swych działaniach kierowała się wypracowaną praktyką. Uprawnienia nabywane były na giełdzie za pośrednictwem firm zewnętrznych. W dniu 12 grudnia 2018 r. zawarto umowę¹⁰⁸, w latach 2019-2021 obowiązywała kolejna umowa zawarta 12 lutego 2019 r.¹⁰⁹, dodatkowo w 2021 r. (20 sierpnia, 14 i 20 września oraz 20 października) zawarto cztery umowy na realizację poszczególnych transakcji nabycia uprawnień. Spółka nie ponosiła dodatkowych kosztów związanych z realizacją umów. Zakres ich realizacji dotyczył pośredniczenia przy zawieraniu umów zakupu lub sprzedaży uprawnień do emisji dwutlenku węgla w ramach systemu EU ETS.

Jak wyjaśnił Prezes, przy wyborze firmy kierowano się, m.in. ceną transakcji, brakiem dodatkowych kosztów zakupowych, możliwością przelania uprawnień EUA na konto PEC przed zapłatą faktury, dokonywaniem transferów w PLN (brak konieczności utrzymywania konta w EUR), utrzymywaniem komunikacji telefonicznej i mailowej oraz szybką reakcją firmy w trakcie trwania giełdy. Sporządzane były plany potrzeb na dany rok, analizowane bieżące dobowe dane z giełd oraz miesięczne raporty KOBiZE z rynku CO₂. Analizowano również prognozy i raporty przesyłane przez wskazane firmy oraz prowadzono z nimi konsultacje telefoniczne. Następnie Zarząd podejmował decyzję o zakupie.

Prezes wskazał również, że na bieżąco, poprzez stronę <https://pl.investing.com/commodities/carbon-emissions>, analizowane były zachowania giełdowe. Zarząd uczestniczył również w konferencjach IGCP dotyczących prognoz i trendów oraz sposobów zarządzania kosztami zakupu emisji CO₂. Z żadną z firm nie zawarto umowy na doradztwo, ponieważ w ocenie Zarządu, generowałoby to dodatkowe koszty. Firmy za pośrednictwem których dokonywano od 2019 r. zakupów, przekazywały nieodpłatnie raporty dobowe i okresowe oraz różnego rodzaju analizy, takie jak: przebieg sesji, określenie przypuszczalnej przyczyny zmiany kursu, trendy i prognozy. Spółka nie wykluczyła współpracy z innymi firmami.

¹⁰³ Daty zakupu w 2019 r.: 18 lutego, 22 marca, 23 sierpnia, 1 października.

¹⁰⁴ Daty zakupu w 2020 r.: 9 marca, 16 marca (dwie transakcje zakupu), 18 marca, 15 października.

¹⁰⁵ Daty zakupu w 2021 r.: 4 marca, 12 kwietnia, 13 kwietnia, 3 czerwca, 22 lipca, 20 sierpnia, 14 września, 20 września, 20 października.

¹⁰⁶ Na podstawie danych raportów z rynku CO₂ (<https://www.kobize.pl/>) Krajowego Ośrodka Bilansowania i Zarządzania Emisjami (dalej: KOBiZE lub Krajowy ośrodek) w latach 2018-2021 w odniesieniu do rynku pierwotnego średnia ważona cena rozliczenia uprawnień EUA wyniosła odpowiednio (EUR): 15,25; 24,64; 24,43; 52,93 natomiast aukcji polskich uprawnień odpowiednio (EUR): 15,51; 24,51; 24,25; 53,12. Średnia arytmetyczna dla uprawnień EUA w latach 2019-2021 w odniesieniu do rynku wtórnego wyniosła odpowiednio (EUR): 24,85; 24,77; 53,56 (KOBiZE nie wskazało danej za 2018 r. ale cena na koniec 2018 r. wyniosła 24,64 EUR). Raporty publikowane były za każdy miesiąc, co mogło stanowić wsparcie przy określaniu planów zakupowych.

¹⁰⁷ <https://www.pse.pl/dane-systemowe/funkcjonowanie-rb/raporty-dobowe-z-funkcjonowania-rb/podstawowe-wskazniki-cenowe-i-kosztowe/rozliczeniowa-cena-uprawnen-do-emisji-co2-rcco2>. W poszczególnych latach (2018-2021) średnia rozliczeniowa cena uprawnień do emisji CO₂ w EUR/Mg wyniosła odpowiednio: 15,93; 24,92; 24,76; 53,29, natomiast w PLN/Mg: 68,12; 107,09; 110,00; 243,72.

¹⁰⁸ Umowa na czas nieokreślony. Transakcji nie realizowano w związku z wymogiem przedpłaty za kupowane uprawnienia CO₂. Z dniem 2 czerwca 2021 r. firma została wykreślona z rejestru podatników VAT.

¹⁰⁹ Umowa obowiązująca na 31 grudnia 2021 r.

Za zakup uprawnień EUA odpowiadał Zarząd Spółki. Nie zatrudniano osoby, która zajmowałaby się zbieraniem, analizowaniem, przygotowywaniem, czy konsultacjami z wybranymi firmami, ponieważ jak wyjaśnił Prezes, PEC nie jest dużym przedsiębiorstwem, a zakup uprawnień CO2 wymaga często podejmowania szybkich decyzji.

(akta kontroll tom III str. 596, tom V str. 83-207)

Szczegółowa analiza zakupów uprawnień do emisji CO2, dokonywanych przez PEC w odniesieniu do dobowych cen rozliczeniowych według PSE wskazuje, że w swoich decyzjach zakupowych w sposób racjonalny kierowano się m.in. analizą tendencji kształtowania się cen z lat poprzednich. W 2020 r. 22% zakupionych EUA nabyto po najniższej cenie zanotowanej w całym roku. W latach 2020-2021 nie dokonywano zakupów uprawnień w miesiącu, kiedy ceny były najwyższe, tj. w grudniu. Dokonywanie zakupów uzależnione było od bieżących możliwości finansowych, z uwzględnieniem zobowiązań dotyczących prowadzonych inwestycji. Ryzyko niwelowane było m.in. poprzez dzielenie zakupów z roku na rok, na większą ilość transakcji (cztery, pięć i dziewięć).

(akta kontroli tom II str. 491-505, 731)

Wartość nabytych uprawnień w latach 2019-2021 wyniosła 19 009,3 tys. zł, w tym: 4005,1 tys. zł w 2019 r., 4420,6 tys. zł w 2020 r. oraz 10 583,6 tys. zł w 2021 r. W 2018 r. nie nabywano uprawnień. Koszty, jakie poniosła Spółka w ww. zakresie w 2021 r. wzrosły o 164,25% w porównaniu do 2019 r.

Należne uprawnienia za dany rok¹¹⁰ pokrywano:

- przyznanymi prawami na dany rok: z przyzanych 15 359 jednostek na 2018 r. zaliczono na ten rok 15 359 (279,5 tys. zł); z przyzanych 11 845 (957,2 tys. zł) na 2019 r. zaliczono na ten rok 3048 (246,3 tys. zł)¹¹¹; natomiast przyznane prawa na 2020 r. i 2021 r. (9370 EUA i 8121 EUA o wartości 963 tys. zł i 2194,7 tys. zł) zostały przeznaczone w całości na pokrycie należnych jednostek za te lata;
- nabytymi uprawnieniami w danym roku: 20 000 EUA (2214,7 tys. zł) w 2019 r., 14 373 EUA (1523,2 tys. zł) w 2020 r. oraz 20 004 EUA (5076,8 tys. zł) w 2021 r.;
- nabytymi uprawnieniami w roku następnym: 20 000 EUA (1790,4 tys. zł) zakupionymi w 2019 r. pokryto należne prawa za 2018 r., 30 627 EUA (2897,4 tys. zł) zakupionymi w 2020 r. pokryto należne prawa za 2019 r. oraz 28 996 EUA (5506,8 tys. zł) zakupionymi w 2021 r. pokryto należne prawa za 2020 r.

Łączna wartość praw emisji CO₂ (178 695 EUA), rozliczanych w latach 2018-2021, wyniosła 23 403,8 tys. zł. Uprawnienia (przyznane i nabyte) zostały ujęte w księgach rachunkowych Spółki za 2018 r. w kwocie 1171,1 tys. zł (25 359 EUA)¹¹², za 2019 r. w kwocie 4070,7 tys. zł (41 845 EUA)¹¹³, za 2020 r. w kwocie 5383,6 tys. zł (54 370 EUA)¹¹⁴ oraz za 2021 r. w kwocie 12 778,3 tys. zł (57 121 EUA)¹¹⁵, w tym wydatki na nabycie praw do emisji CO₂, dotyczące ujętych w księgach rachunkowych wartości za dany rok, wyniosły: 4005,6 tys. zł w 2019 r., 4420,6 tys. zł w 2020 r. oraz 10 585,6 tys. zł w 2021 r.

¹¹⁰ 60 105 EUA za 2016 r., 53 675 EUA za 2019 r. 52 739 EUA za 2020 r.

¹¹¹ 8797 EUA (710,9 tys. zł) zaliczono na 2018 r. Do rozliczenia 2018 r. wykorzystano również 15 949 EUA zakupionych w 2017 r.

¹¹² W tym 279,5 tys. zł (15 359 EUA) dotyczyło praw za 2018 r., natomiast 891,6 tys. zł (10 000 EUA) zostało ujęte w księgach jako dostawy niefakturowane, zakupione w lutym 2019 r.

¹¹³ W tym 3171,9 tys. zł (31 845 EUA) dotyczyło praw za 2019 r., a 898,8 tys. zł (10 000 EUA) - 2018 r.

¹¹⁴ W tym 2486,2 tys. zł (23 743 EUA) dotyczyło praw za 2020 r., a 2897,4 tys. zł (30 627 EUA) - 2019 r.

¹¹⁵ W tym 7271,5 tys. zł (28 125 EUA) dotyczyło praw za 2021 r., a 5506,8 tys. zł (28 996 EUA) - 2020 r.

Udział ww. kosztów związanych z nabyciem praw do emisji CO₂ w kosztach działalności operacyjnej Spółki¹¹⁶ wyniósł: 13,45% w 2019 r. oraz 13,86% w 2020 r. natomiast w kosztach ogółem wyniósł odpowiednio¹¹⁷: 12,55%; 12,98%.

(akta kontroli tom II str. 244-340, 728-731, tom III str. 239-304, tom V str. 4-82, 208)

Przyznane i nabyte prawa do emisji ujmowane były w księgach rachunkowych w cenie ich nabycia oraz wykazywane w sprawozdaniu finansowym w oddzielnej pozycji w grupie wartości niematerialnych i prawnych (zgodnie z planem kont PEC: 020/3 w latach 2018-2020 oraz 020/2 od 2021 r. - wartości niematerialne i prawne – prawo do emisji gazów). Prawa do emisji przyznane na 2018 r., 2020 r. i 2021 r. nie zostały ujęte w księgach rachunkowych jednostki pod datą ich nabycia. W 2019 r. zostały ujęte zgodnie z pkt 3 Stanowiska Komitetu Standardów Rachunkowości (załącznik do uchwały nr 8/2015 Komitetu Standardów Rachunkowości z 8 grudnia 2015 r. w sprawie przyjęcia znowelizowanego stanowiska Komitetu w sprawie księgowego ujęcia uprawnień do emisji gazów cieplarnianych)¹¹⁸ oraz przyjętą w Spółce polityką rachunkowości.

Wartość początkową posiadanych praw, wykorzystanych w celu rozliczenia emisji, zmniejszały odpisy amortyzacyjne. Na koniec każdego roku obrotowego z ewidencji wyłączane były wykorzystane i umorzone prawa do emisji. Liczba uprawnień na koncie w Rejestrze Unii¹¹⁹ (uwzględniająca uprawnienia przyznane) za lata 2018-2020 przedstawiała się następująco: 31 308, 23 048, 33 743.

Odwołując się do art. 6 ustawy o rachunkowości, uprawnienia zakupione w lutym 2019 r. o wartości 891,6 tys. zł zostały ujęte w księgach 2018 r. jako dostawy niefakturowane. Na pozostałą brakującą ilość uprawnień została zawiązana rezerwa, która obciążała koszty 2018 r. W pozostałych latach objętych kontrolą, faktury były ujmowane w księgach w okresie bieżącego roku obrotowego.

Daty księgowania oraz daty dowodów, ujęte na wydrukach kartotek (raportach) konta 020/3 za 2020 r. oraz 020/2 za 2021 r., nie pokrywały się z datą rzeczywistego księgowania i wystawienia dokumentu. Właściwe daty były jednak weryfikowalne w samym systemie. Zgodnie z wyjaśnieniem Prezesa prowadzono rozmowy odnośnie poprawy tej funkcjonalności z „Wdrożeniowcami” systemu i uzgodniono, że od 1 stycznia 2022 r. data wystawienia faktury będzie datą dokumentu, a w sytuacji, gdy faktura będzie miała datę wystawienia w miesiącu kolejnym po okresie, którego dotyczy, przyjmowany będzie ostatni dzień księgowanego miesiąca.

(akta kontroli tom III str. 501-591, 687-705, tom V str. 208-219, 220)

W związku z rozpoczętym 1 stycznia 2021 r. - IV okresem rozliczeniowym w systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych, Spółka przygotowała: raport dotyczący danych podstawowych oraz Plan Metodyki Monitorowania. Zostało również sporządzone sprawozdanie z weryfikacji sporządzone przez akredytowanego weryfikatora, w ramach którego wskazano m.in. że plan monitorowania został zatwierdzony w jej wyniku i jest zgodny z zasadami rozporządzenia Komisji (UE) 2019/331 z dnia 19 grudnia 2018 r. w sprawie ustanowienia przejściowych zasad dotyczących zharmonizowanego przydziału bezpłatnych uprawnień do emisji w całej Unii na podstawie art. 10a dyrektywy 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (dalej: rozporządzenie 2019/331)¹²⁰.

¹¹⁶ Koszty działalności operacyjnej (2019-2020): 29 792,2 tys. zł; 31 905,1 tys. zł.

¹¹⁷ Koszty ogółem (2019-2020): 31 909,9 tys. zł; 34 060,7 tys. zł.

¹¹⁸ Dz. Urz. MF z 2016 r. poz. 6 (dalej: Standardy rachunkowości).

¹¹⁹ Elektroniczna baza danych, prowadzona w celu zapewnienia należytego monitorowania funkcjonowania systemu handlu uprawnieniami do emisji, w tym: wydawania i rozliczenia uprawnień do emisji oraz rejestrowania stanu posiadania na rachunkach.

¹²⁰ Dz. Urz. UE L z 2019 r. Nr 59, str. 8.

Weryfikator stwierdził również zgodność z wytycznymi Komisji Europejskiej, zasadami monitorowania i sprawozdawczości (kompletność, dokładność, wiarygodność), dotyczącymi rozporządzenia 2019/331. Raport zweryfikował jako zadowalający, tj. stwierdził, że dane dotyczące przydziału bezpłatnych uprawnień do emisji, zostały przedstawione należycie.

Spółka terminowo, zgodnie z art. 4 rozporządzenia 2019/331, złożyła do KOBiZE wnioski o przydział uprawnień. Ze strony Komisji Europejskiej została w odniesieniu do danych wykazanych przez Spółkę przekazana jedna uwaga, w stosunku do której Spółka wyjaśniła m.in. że nie wytwarza energii elektrycznej na sprzedaż, a jedynie na potrzeby własne. Wskazała również, że bilans zużytego ciepła dotyczył jedynie produkcji energii cieplnej. Ostateczna roczna liczba uprawnień do emisji przydzielona Spółce na lata 2021-2025 wyniosła każdorazowo 8121¹²¹.

(akta kontroli tom II str. 430-490)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności Spółki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Przyznane na lata 2018, 2020 i 2021 uprawnienia do emisji CO₂, nie zostały ujęte w księgach rachunkowych jednostki pod datą ich nabycia.

Przyznane 24 lutego 2018 r. uprawnienia do emisji CO₂ na 2018 r. zostały ujęte w księgach rachunkowych jednostki 26 lutego 2018 r. Przyznane 26 lutego 2020 r. na 2020 r. zostały ujęte 28 lutego 2020 r. Natomiast przyznane 12 października 2021 r. na 2021 r. zostały ujęte 13 października 2021 r.

Zgodnie z pkt 3 Standardów rachunkowości „Prawa do emisji ujmuje się w księgach rachunkowych jednostki pod datą ich nabycia (tj. w dniu ich wydania – rejestracji na rachunku prowadzącego instalację lub operatora statku powietrznego) w cenie nabycia (...)”.

Główna księgowa Spółki wyjaśniła, że odnośnie 2018 r., prawa pojawiły się na koncie PEC 24 lutego 2018 r. (sobota) i zostały niezwłocznie zaksięgowane, tj. 26 lutego 2018 r. W odniesieniu do 2020 r. potwierdziła, że z Rejestru Unii wynika, że uprawnienia pojawiły się na koncie PEC 26 lutego 2020 r., a księgowane były pod datą 28 lutego 2020 r., natomiast w 2021 r. przydział uprawnień został zarejestrowany 12 października 2021 r., jednak wydruk z serwisu informacyjnego handel-emisjami.pl, wyceniającego uprawnienia, miał odnotowaną datę 13 października 2021 r. i pod taką datą uprawnienia zostały wpisane do ksiąg. Zapisy zostały dokonane w obrębie właściwego miesiąca i pozostawały bez wpływu na dalsze czynności.

NIK, odnośnie wskazanych lat nie kwestionuje daty przystąpienia do księgowania, a jedynie wskazuje, że data dokumentu (data nabycia praw) wprowadzona do systemu księgowego była niezgodna ze Standardami rachunkowości oraz polityką rachunkowości obowiązującą w PEC (przyjętą uchwałą nr 1/2018 Zarządu Spółki z 20 lutego 2018 r. oraz uchwałą nr 4/2021 Zarządu Spółki z 12 stycznia 2021 r.) - dział III Metody wyceny aktywów i pasywów oraz ustalenie wyniku finansowego pkt 2. Prawa do emisji zanieczyszczeń ppkt 1, zgodnie z którym księgowe ujęcie praw ma być zgodne ze Standardami rachunkowości oraz ppkt 2, zgodnie z którym przyznane prawa do emisji zostaną ujęte w księgach rachunkowych pod datą ich nabycia, tj. w dniu ich wydania – rejestracji na rachunku prowadzącego instalację. Jednocześnie odnośnie 2021 r. NIK wskazuje, że data 13 października 2021 r. była jedynie datą wyświetlenia treści serwisu i dokonania

¹²¹ <https://bip.mos.gov.pl/rejestry-ewidencje-archiwa/departament-ochrony-powietrza-i-klimatu/wykaz-instalacji-z-ostateczna-roczna-liczba-uprawnień-do-emisji-przydzielona-na-lata-2021-2025/>.

samego wydruku, natomiast informacja dotycząca notowania uprawnień wskazana na wydruku z serwisu wskazuje datę 12 października 2021 r. i kurs właśnie z tego dnia został uwzględniony przez PEC do przeliczenia wartości jednostek EUA.

(akta kontroli tom III str. 586, 687-705, tom V str. 220)

OCENA CZĄSTKOWA

Uzyskiwane wyniki ekonomiczno-finansowe umożliwiały realizację przez Spółkę statutowych zadań. Wynik finansowy na działalności operacyjnej uległ w kolejnych latach pogorszeniu w odniesieniu do 2017 r. (ujemny w 2018 r. i 2020 r.), a wpływ na ten stan miały głównie koszty zakupu uprawnień do emisji CO₂. Na sytuację ekonomiczną niekorzystnie wpłynęły również warunki cenowe realizowanej w okresie objętym kontrolą wieloletniej umowy na dostawę mialu węglowego, zawartej z wykonawcą w 2017 r., do której rozwiązania dążyła Spółka. Zarząd zapewnił skuteczny proces monitorowania i nabywania uprawnień. Na podstawie złożonego, zgodnie z art. 4 rozporządzenia 2019/331 wniosku, Spółce przydzielono uprawnienia do emisji CO₂ na lata 2021-2025.

OBSZAR

4. Przestrzeganie standardów emisyjnych

Opis stanu faktycznego

4.1. W pozwoleniu zintegrowanym wydanym przez Prezydenta Miasta Biała Podlaska (dalej: Prezydent Miasta) wskazane zostały dopuszczalne roczne ilości zanieczyszczeń emitowanych z ciepłowni K-1 dla kotłów opalanych węglem kamiennym oraz od 15 stycznia 2020 r. również – biomasą. Limity dwutlenku siarki emitowanego do atmosfery wyniosły w całym badanym okresie 473 Mg/rok, tlenków azotu do 14 stycznia 2020 r. – 162,6 Mg/rok, od 15 stycznia 2020 r. – 136,4 Mg/rok, pyłu ogółem do 14 stycznia 2020 r. – 144 Mg/rok, od 15 stycznia 2020 r. – 78,6 Mg/rok. Spółka w badanym okresie przestrzegała ww. dopuszczalnych wielkości emisji.

(akta kontroli tom I str. 457-485, tom II str. 720)

W latach 2018-2021 Spółka zapewniła wykonywanie okresowych pomiarów wielkości emisji przez akredytowane laboratoria w rozumieniu ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. o systemie oceny zgodności¹²². W 2020 r. i 2021 r. pomiary przeprowadzono dwukrotnie dla każdego z czterech kotłów, a w 2018 r. i 2019 r. – dwukrotnie dla trzech kotłów, a jednokrotnie dla jednego kotła. Wyniki pomiarów okresowych były ewidencjonowane w formie pisemnej, stosownie do przepisów § 12 ust. 2 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 30 października 2014 r. w sprawie wymagań w zakresie prowadzenia pomiarów wielkości emisji oraz pomiarów ilości pobieranej wody¹²³. Wyniki pomiarów były każdorazowo przekazywane Prezydentowi Miasta oraz Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska w Lublinie Delegatura w Białej Podlaskiej (dalej: WIOŚ).

(akta kontroli tom II str. 720, 722)

W latach 2018-2020 WIOŚ przeprowadził w Spółce kontrole, które dotyczyły m.in. przestrzegania przepisów ochrony środowiska w zakresie emisji gazów i pyłów do powietrza, wypełniania obowiązków wynikających z udziału w systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych, jakości danych dostarczanych do Krajowego Rejestru Uwalniania i Transferu Zanieczyszczeń, jak również przestrzegania wymagań ochrony środowiska przez prowadzących instalacje wymagające uzyskania pozwolenia zintegrowanego. W wyniku przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

¹²² Dz. U. z 2021 r. poz. 1344.

¹²³ Dz. U. z 2019 r. poz. 2286 za zm. – rozporządzenie obowiązywało do 20 września 2021 r.

Urząd Miasta Biała Podlaska w latach 2018-2021 nie przeprowadzał w Spółce kontroli.

(akta kontroli tom III str. 316-498, 500)

4.2. Spółka nie opracowała zasad postępowania w razie niedotrzymania obowiązujących standardów emisyjnych. Prezes Zarządu wyjaśnił, że Spółka nie była dotąd karana za niedotrzymanie standardów emisyjnych, ani za naruszenie przepisów o ochronie środowiska, nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych poziomów emisji.

(akta kontroli tom II str. 720, tom IV str. 89)

4.3. Z danych wykazanych w sprawozdaniach przekazywanych Urzędowi Marszałkowskiemu Województwa Lubelskiego (dalej: UMWL) wynika, że Spółka prawidłowo ustalała wysokość należnej opłaty za korzystanie ze środowiska i terminowo, do 31 marca następnego roku, wносиła ją na rachunek UMWL. Przedkładała również wykazy zawierające wykorzystane do ustalenia wysokości opłat informacje i dane o zakresie korzystania ze środowiska, zbiorcze zestawienie informacji o zakresie korzystania ze środowiska oraz o wysokości należnych opłat. Opłaty w ustalonej wysokości zostały również wykazane w sprawozdaniach przekazywanych URE.

(akta kontroli tom II str. 347-429)

4.4. Spółka sporządzała plan monitorowania wielkości emisji oraz plan poboru próbek, o których mowa w art. 78 ust. 1 ustawy z dnia 12 czerwca 2015 r. o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych¹²⁴. W okresie objętym kontrolą obowiązywały trzy decyzje Prezydenta Miasta¹²⁵ zezwalające na emisję gazów cieplarnianych oraz zatwierdzające plany: monitorowania wielkości emisji i poboru próbek węgla i mieszanki popiołowo-żużlowej. Dokumenty były na bieżąco aktualizowane/korygowane, zgodnie z sugestiami weryfikatora lub KOBIZE.

Spółka monitorowała wielkości emisji zgodnie z art. 80 ustawy o systemie handlu EUA. Weryfikacja przeprowadzona przez akredytowanego weryfikatora potwierdziła spełnienie wymogów planu monitorowania przy określaniu wielkości emisji. Składała również do Prezydenta Miasta raporty w zakresie udoskonaleń w metodyce monitorowania, o których mowa w art. 79 ustawy o systemie handlu EUA w terminie do 30 czerwca każdego roku, z wyjątkiem 2020 r., w związku z brakiem przedstawienia nieprawidłowości, niezgodności i zalecanych ulepszeń w załączniku 1A sprawozdania z weryfikacji za 2019 r.¹²⁶ Raporty zostały zatwierdzone przez Prezydenta Miasta, w odpowiedzi na wnioski złożone: 23 czerwca 2017 r.¹²⁷, 25 czerwca 2018 r.¹²⁸, 27 czerwca 2019 r.¹²⁹ oraz 25 czerwca 2021 r.¹³⁰

W latach 2018-2020 Spółka sporządzała corocznie raport na temat wielkości emisji, który ze sprawozdaniem z weryfikacji¹³¹, terminowo przedkładała do KOBIZE oraz do Prezydenta Miasta¹³². Krajowy ośrodek wniósł uwagę w odniesieniu do raportu

¹²⁴ Dz. U. z 2021 r. poz. 332, ze zm. (dalej: ustawa o systemie handlu EUA).

¹²⁵ GK.6225.7.2016.LS4 z 5 września 2016 r., GK.6225.30.2018.LS4 z 14 lutego 2019 r. oraz GK.6225.7.2016.LS4 z 29 grudnia 2021 r.

¹²⁶ Zgodnie z art. 69 ust. 4 Rozporządzenia Wykonawczego Komisji (UE) 2018/2066 z dnia 19 grudnia 2018 r. w sprawie monitorowania i raportowania w zakresie emisji gazów cieplarnianych na podstawie dyrektywy 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz zmieniające rozporządzenie Komisji (UE) nr 601/2012.

¹²⁷ Decyzja GK.6225.7.2017.LS4 z 19 lipca 2017 r.

¹²⁸ Decyzja GK.6225.16.2018.LS4 z 20 lipca 2018 r.

¹²⁹ Decyzja GK.6225.14.2019.LS4 z 13 sierpnia 2019 r.

¹³⁰ Decyzja GK.6225.15.2021.LS4 z 30 lipca 2021 r.

¹³¹ Za 2017 r. raport zweryfikowano z uwagami dotyczącymi stosowania „norm wycofanych” do celów wyznaczenia współczynników obliczeniowych dla oznaczenia wilgotności całkowitej PN-G-04511. Za lata 2018-2020 raport zweryfikowano jako zadowalający.

¹³² Przekazane Prezydentowi Miasta za lata 2019-2020. Brak wymogu organu do przekazania raportu i sprawozdania za lata 2017-2018.

za 2020 r.¹³³, w związku z rozbieżnością powstałą pomiędzy rocznym raportem, a sprawozdaniem z weryfikacji, dotyczącą daty uruchomienia nowych źródeł spalania. Dokonano korekty daty i przekazano dokumenty zgodnie ze wskazanym terminem.

W latach 2018-2021, według stanu na 23 listopada 2021 r., w Spółce nie prowadzono kontroli wynikającej z art. 87 ustawy o systemie handlu EUA, w odniesieniu do zgodności ze stanem faktycznym raportu na temat wielkości emisji, składanego do KOBiZE. Spółka sporządzała i przysyłała do KOBiZE, w terminie do końca lutego każdego roku¹³⁴, raport zawierający informacje wskazane w art. 6 ust. 2 pkt 1-10 ustawy o systemie zarządzania emisjami, dotyczące poprzedniego roku kalendarzowego.

(akta kontroli tom II str. 506-719, tom III str. 2-314, 316-498, tom V str. 7-82)

4.5. Spółka nie ponosiła sankcji administracyjnych/cywilnych z tytułu nieprzestrzegania przepisów ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 Prawo ochrony środowiska¹³⁵.

(akta kontroli tom III str. 595)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności Spółki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działalność jednostki w zakresie przestrzegania standardów emisyjnych. W okresie objętym kontrolą Spółka przestrzegała dopuszczalnych wielkości emisji, zapewniła wykonywanie okresowych pomiarów tych wielkości przez akredytowane laboratoria, a wyniki były każdorazowo przekazywane Prezydentowi Miasta oraz WIOŚ. Rzetelnie ustalała wysokość należnej opłaty za korzystanie ze środowiska i terminowo wносиła je na rachunek UMWL. Sporządzała plan monitorowania wielkości emisji oraz poboru próbek. Monitoring wielkości emisji odbywał się zgodnie z art. 80 ustawy o systemie handlu EUA. Raport na temat wielkości emisji wraz ze sprawozdaniem z weryfikacji, terminowo przedkładała do KOBiZE oraz Prezydenta Miasta. Spółka nie opracowała zasad postępowania na wypadek niedotrzymania obowiązujących standardów emisyjnych, jednak w latach objętych kontrolą nie przekroczyła dopuszczalnego poziomu emisji, ani nie była karana w tym zakresie. W wyniku przeprowadzonych w Spółce (przez WIOŚ) kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości i naruszeń.

OBSZAR

5. Przestrzeganie przepisów o zasadach wynagradzania członków zarządów i rad nadzorczych

Opis stanu
faktycznego

5.1. Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników (dalej: Nadzwyczajne ZW) podjęło na podstawie przepisów ustawy z dnia 9 czerwca 2016 r. o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami¹³⁶ uchwałę nr 1 Nadzwyczajnego ZW PEC z dnia 18 maja 2017 r. (dalej: uchwała w sprawie wynagrodzeń), która weszła w życie z dniem jej podjęcia. Nadzwyczajne ZW 21 września 2020 r. dokonało zmiany¹³⁷ tej uchwały z mocą wsteczną od 1 stycznia 2020 r. zmieniając m.in. maksymalną kwotę stałego wynagrodzenia z czterokrotności przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale roku poprzedniego, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego (dalej: Prezes GUS)

¹³³ Pismo znak KO.601.0278.222190.2021.MO z 13 kwietnia 2021 r.

¹³⁴ Za 2017 r. dodatkowo przesłano korektę w październiku 2018 r., dotyczącą produkcji ciepła netto, ze względu na rozbieżność w sposobie rozliczenia udziału ciepła dostarczanego do publicznej sieci ciepłowniczej w źródle spalania paliw objętym derogacją ciepłowniczą.

¹³⁵ Dz. U. z 2021 r. poz. 1973, ze zm.

¹³⁶ Dz. U. z 2020 r. poz. 1907, ze zm. (dalej: ustawa o wynagrodzeniach w spółkach).

¹³⁷ Podejmując uchwałę nr 3/9/2020 Nadzwyczajne ZW w sprawie zmiany uchwały nr 1/2017 z dnia 18 maja 2017 r.

do pięciokrotności podstawy wymiaru¹³⁸ przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale roku poprzedniego, ogłoszonego przez Prezesa GUS, o ile w odrębnych przepisach powyższe zasady nie zostały ustalone odmiennie.

PEC w całym badanym okresie zaliczało się do spółek, o których mowa w art. 4 ust. 2 pkt 3 ustawy o wynagrodzeniach w spółkach.

RN podjęła 12 czerwca 2017 r. i 28 stycznia 2019 r. uchwały w sprawie kształtowania wynagrodzenia Prezesa Zarządu Spółki, oraz 12 lutego 2019 r. uchwałę w sprawie kształtowania wynagrodzenia członka Zarządu Spółki, do których załączniki stanowiły wzory umów o świadczenie usług zarządzania (dalej: umowy o zarządzanie). Ogółem w latach 2018-2021 (do października) członkom Zarządu Spółki wypłacono tytułem wynagrodzeń kwotę 1 506 387,73 zł, w tym wynagrodzenia stałe 1 263 865,94 zł i zmienne 242 521,79 zł¹³⁹.

(akta kontroli tom IV str. 148-185)

Wysokość stałego wynagrodzenia Zarządu została określona w umowach o zarządzanie w odniesieniu do krotności podstawy wymiaru. W latach 2018-2021 podstawa wymiaru wynosiła 4403,78 zł¹⁴⁰.

W umowie o zarządzanie zawartej 12 czerwca 2017 r. z Prezesem Zarządu stałą część wynagrodzenia określono w wysokości czterokrotności ww. kwoty (17 615,00 zł). W umowach zawartych 28 stycznia 2019 r. z Prezesem oraz 12 lutego 2019 r. z członkiem Zarządu określono stałą część wynagrodzenia jako odpowiednio czterokrotność i trzykrotność podstawy wymiaru (według umów 20 285,00 zł i 15 213,75 zł). Spółka do ustalenia wynagrodzenia stałego na 2018 r. prawidłowo – z uwzględnieniem przepisów ustaw o budżetach – przyjęła podstawę wymiaru, natomiast w latach 2019-2020 – nieprawidłowo. Przy uwzględnieniu przepisów tych ustaw wynagrodzenie za ten okres winno być wypłacane w wysokości niższej, tj. odpowiednio 17 615,12 zł i 13 211,34 zł, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Aneksem nr 1 z 14 grudnia 2020 r. do umowy o zarządzanie zwiększono od 1 stycznia 2021 r. do kwoty 21 500 zł wynagrodzenie dotychczasowego członka Zarządu w związku z powołaniem na Prezesa Zarządu. W 2021 r. (do dnia kontroli, tj. 3 listopada 2021 r.) wynagrodzenie było wypłacane w prawidłowej wysokości, wynikającej z umowy i zamrożonej podstawy wymiaru.

Umowy o zarządzanie zawarte w badanym okresie podpisali członkowie Zarządu i wszyscy członkowie RN, za wyjątkiem umowy z 2017 r. z Prezesem Zarządu, którą zawarł upoważniony przez RN przewodniczący RN.

(akta kontroli tom II str. 88, tom IV str. 148-185)

5.2. W załącznikach do uchwał RN w sprawie kształtowania wynagrodzeń oraz umowach o zarządzanie część zmienną wynagrodzenia (wynagrodzenie

¹³⁸ Zgodnie z art. 1 ust. 3 pkt 11 ustawy o wynagrodzeniach w spółkach przez podstawę wymiaru rozumie się przeciętne miesięczne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale roku poprzedniego, ogłoszone przez Prezesa GUS. W dalszej części wystąpienia pokontrolnego posługiwano się pojęciem „podstawa wymiaru” jako równorzędnym ustawowej definicji.

¹³⁹ Ponadto w okresie wypowiedzenia (do 30 kwietnia 2019 r.) wynagrodzenie pobierał odwołany 21 stycznia 2019 r. były Prezes Zarządu.

¹⁴⁰ Dz. Urz. GUS z 2017 r. poz. 3. Ze względu na treść przepisów art. 15 ustawy z dnia 19 listopada 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2021 (Dz. U. poz. 2400, ze zm.), art. 31 ustawy z dnia 13 lutego 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2020 (Dz. U. poz. 278), art. 22 ustawy z dnia 9 listopada 2018 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2019 (Dz. U. poz. 2435) oraz art. 28 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2018 (Dz. U. poz. 2371, ze zm.) – zwanych dalej również ustawami o budżetach – w latach 2018-2021 podstawę wymiaru, o której mowa w art. 1 ust. 3 pkt 11 ustawy o wynagrodzeniach w spółkach, stanowiło przeciętne miesięczne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale 2016 r.

uzupełniające) członków Zarządu określono w wysokości do 25% wynagrodzenia stałego w poprzednim roku obrotowym, dla którego dokonywane było obliczenie wysokości przysługującego wynagrodzenia zmiennego. W okresie objętym kontrolą Zarządowi Spółki wyznaczono cele zarządcze, o których mowa w art. 4 ust. 5 i 6 ustawy o wynagrodzeniach w spółkach.

Na 2018 r. działającemu jednoosobowo Prezesowi Zarządu wyznaczono cele zarządcze, jednak z uwagi na nieuzyskanie przez niego absolutorium, nie wypłacono wynagrodzenia zmiennego. Na 2019 r. Zarządowi wyznaczono do realizacji pięć celów zarządczych:

- utrzymanie ogólnej płynności na poziomie określonym w uchwale RN (waga 0,1),
- utrzymanie relacji kapitału stałego majątku trwałego na poziomie określonym w uchwale RN (waga 0,1),
- utrzymanie relacji kapitału własnego do zobowiązań zwrotnych (długoci i krótkoterminowych) na poziomie określonym w uchwale RN (waga 0,1),
- osiągnięcie na koniec roku obrotowego 2019 zysku netto lub zmniejszenie straty netto względem końca roku obrotowego 2018 r. do poziomu określonego w uchwale RN (waga 0,1),
- ukończenie w 2019 r. inwestycji „Budowa ciepłowni opalanej biomasą o mocy 17 MW (5 MW + 12 MW) w Białej Podlaskiej”, tj. uzyskanie pozwolenia na jej użytkowanie oraz dokonanie jej rozruchów i odbioru końcowego (waga 0,6).

Zarząd Spółki zrealizował cztery z pięciu celów zarządczych, jednak RN uchwałą nr 59/XI/2020 z dnia 26 czerwca 2020 r., tj. po zakończeniu 2019 r., zmieniła cele zarządcze na 2019 r. Zmiana polegała na usunięciu niezrealizowanego celu zarządczego i zwiększeniu wag pozostałych celów. W rezultacie Prezesowi i członkowi Zarządu przyznano wynagrodzenie zmienne za realizację wszystkich celów zarządczych, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli tom IV str. 167-216)

Na 2020 r. wyznaczono siedem celów zarządczych:

- utrzymanie ogólnej płynności na poziomie określonym w uchwale RN (waga 0,1),
- utrzymanie relacji kapitału stałego majątku trwałego na poziomie określonym w uchwale RN (waga 0,2),
- utrzymanie relacji kapitału własnego do zobowiązań zwrotnych (długoci i krótkoterminowych) na poziomie określonym w uchwale RN (waga 0,1),
- osiągnięcie na koniec roku obrotowego 2020 zysku netto (waga 0,1),
- ukończenie w 2020 r. inwestycji „Budowa ciepłowni opalanej biomasą o mocy 17 MW (5 MW + 12 MW) w Białej Podlaskiej”, tj. uzyskanie pozwolenia na jej użytkowanie oraz dokonanie jej rozruchów i odbioru końcowego (waga 0,1),
- zwiększenie w roku 2020 mocy zamówionej poprzez włączenie do sieci ciepłowniczej nowych odbiorców ciepła w liczbie określonej w uchwale RN (waga 0,1),
- wybór, zakup i wdrożenie pełnej funkcjonalności Zintegrowanego Programu Zarządzania (dalej: ZPZ) w 2020 r. do jego uruchomienia w nowym roku obrotowym 2021 (waga 0,3).

RN przyznała wynagrodzenie zmienne za realizację sześciu celów, jednak zrealizowanych zostało pięć celów. Do końca 2020 r. nie ukończono budowy ciepłowni opalanej biomasą, a – jak wynikało ze sprawozdania Zarządu Spółki z realizacji celów zarządczych – do końca 2020 r. nie wdrożono również ZPZ. Zagadnienie opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli tom IV str. 167-185, 201-229)

5.3. W okresie objętym kontrolą wypłacono jedną odprawę, o której mowa w art. 7 ustawy o wynagrodzeniach w spółkach, na rzecz ustępującego 31 grudnia 2020 r. Prezesa Zarządu, w wysokości 21 470,84 zł. Odprawę ustalono i wypłacono w wysokości jednokrotności miesięcznego wynagrodzenia, stosownie do postanowień umownych.

(akta kontroli tom IV str. 230-235)

5.4. Wysokość miesięcznego wynagrodzenia członków RN ustalona była w uchwale nr 2 Nadzwyczajnego ZW z dnia 18 maja 2017 r. Uchwała przewidywała wysokość wynagrodzenia jako iloczyn podstawy wymiaru i mnożnika: dla przewodniczącego – 1, pozostałych członków RN – 0,8.

Uchwałą nr 4/9/2020 z 21 września 2021 r. (z mocą wsteczną od 1 stycznia 2020 r.) Nadzwyczajne ZW zmieniło wysokość wynagrodzenia: przewodniczącego – do 1,1 podstawy wymiaru i członka RN – do 1,0 podstawy wymiaru. W całym badanym okresie RN liczyła trzech członków. Wynagrodzenia członków RN wyniosły w latach 2018-2021 (do października) łącznie 601 663,51 zł. W związku z przyjęciem nieprawidłowej podstawy wymiaru wynagrodzenie członków RN w 2018 r. zawyżono o 10 503,08 zł, w 2019 r. – o 20 825,16 zł, a w 2020 r. (do sierpnia) – o 20 049,84 zł. Spółka dokonała przeliczenia wynagrodzeń wypłaconych za okres styczeń-sierpień 2020 r., stosownie do postanowień uchwały 4/9/2020 i wyrównała wynagrodzenia członków (przewodniczącemu RN potrąciła z wynagrodzeń 4188,40 zł, a obu członkom RN wypłaciła wyrównanie po 876,88 zł). W 2021 r. wynagrodzenia wypłacano w prawidłowo ustalonej wysokości, wynikającej z uchwały Nadzwyczajnego ZW.

(akta kontroli tom II str. 88, tom IV str. 148-155, 236-247)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności PEC w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Ustalenie przez Spółkę oraz wypłacanie członkom Zarządu w latach 2019-2020 wynagrodzeń w zawyżonej wysokości, z naruszeniem art. 22 ustawy z dnia 9 listopada 2018 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2019 oraz art. 31 ustawy z dnia 13 lutego 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2020. Powyższe skutkowało wypłatą wynagrodzeń w wysokości zawyżonej łącznie o 135 709,30 zł.

Realizując postanowienia uchwały nr 1 ZW z dnia 18 maja 2017 r. Spółka reprezentowana przez RN zawarła umowę, w której określiła wysokość wynagrodzenia stałego Prezesa Zarządu jako „czterokrotność przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale roku poprzedniego, ogłoszonego przez Prezesa GUS, które na dzień zawarcia niniejszej umowy stanowi kwotę: 20 285,00 zł brutto”. Wysokość wynagrodzenia Prezesa Zarządu w latach 2019-2020, przy uwzględnieniu powołanych wcześniej przepisów ustaw okobudżetowych na lata 2019 i 2020, powinna wynieść 17 615,12 zł, tj. czterokrotność podstawy wymiaru, o której mowa w obwieszczeniu Prezesa GUS z 18 stycznia 2017 r. w sprawie przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale 2016 r.

Od 28 stycznia do 31 grudnia 2019 r. byłemu Prezesowi Zarządu naliczono i wypłacano wynagrodzenie brutto w miesięcznej wysokości 20 285 zł, tj. wyższej od wynikającej z umowy o 2669,88 zł, a od stycznia do grudnia 2020 r. – w wysokości 21 470,84 zł, tj. wyższej od wynikającej z umowy o 3855,72 zł. Kwota zawyżenia od 28 stycznia 2019 r. do 31 grudnia 2020 r. wyniosła 75 993,30 zł. W związku z nieprawidłowo ustalonym wynagrodzeniem stałym zawyżono również

kwotę jednomiesięcznej odprawy (o 3855,72 zł) wypłaconej ustępującemu Prezesowi Zarządu.

W umowie o zarządzanie z 12 lutego 2019 r. – w analogiczny sposób – określono wysokość wynagrodzenia stałego członka Zarządu jako „trzykrotność przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale roku poprzedniego, ogłoszonego przez Prezesa GUS, które na dzień zawarcia niniejszej umowy stanowi kwotę: 15 213,75 zł brutto”. Wysokość wynagrodzenia członka Zarządu w latach 2019-2020 powinna wynosić 13 211,34 zł, tj. trzykrotność powołanej wyżej podstawy wymiaru. Od 12 lutego do 31 grudnia 2019 r. byłemu członkowi Zarządu naliczono i wypłacano wynagrodzenie brutto w miesięcznej wysokości 15 213,75 zł, tj. wyższej od wynikającej z umowy o 2002,41 zł, a od stycznia do grudnia 2020 r. – w wysokości 16 103,13 zł, wyższej od wynikającej z umowy o 2891,79 zł. Kwota zawyżenia od 12 lutego 2019 r. do 31 grudnia 2020 r. wyniosła 55 860,28 zł.

Były Prezes Zarządu wyjaśnił, że zgodnie z § 6 ust. 1 umowy stałe miesięczne wynagrodzenie zostało ustalone kwotowo w wysokości 20 285 zł, co stanowiło czterokrotność przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale roku poprzedniego, ogłoszonego przez Prezesa GUS. Umowy o zarządzanie nie uwzględniały zapisów ustaw o budżetach na 2019 r. i 2020 r., a zostały zawarte „mając na względzie” przepisy ustawy o wynagrodzeniach w spółkach i uchwałę nr 1 Nadzwyczajnego ZW z 18 maja 2017 r. Sformułowanie „mając na względzie” należy rozumieć, że jest to wyłączny katalog odnoszący się do obowiązujących przepisów.

Przewodniczący RN wyjaśnił m.in., że uchwała ZW nie posługiwała się pojęciem podstawy wymiaru ani nie odsyłała wprost do przepisu art. 1 ust. 3 pkt 11 ustawy o wynagrodzeniach w spółkach, zatem sposób i metoda ustalenia wynagrodzenia wynika jedynie z aktów ZW oraz RN, oczywiście z zastrzeżeniem, że kwota wynagrodzenia ustalonego dla członków Zarządu musi mieścić się w granicach wskazanych ww. ustawą, a tak w tym przypadku było. Wskazał, że w przypadku umowy o zarządzanie zastosowanie znajduje przepis art. 358¹ § 2 Kc dotyczący waloryzacji umownej, która służy zabezpieczeniu się przed ryzykiem zmiany wartości nabywczego pieniądza, i powołał się na komentarz do ustawy. Zdaniem przewodniczącego RN w uchwałach RN (a tym samym w umowach) wynagrodzenie stałe zostało określone kwotowo, co wyrażono zapisem liczbowym, a podana kwota została poprzedzona opisem sposobu jej ustalenia, co nie jest zakazane przepisami ustawy o wynagrodzeniach w spółkach i stanowiło wykonanie uchwały w sprawie wynagrodzeń.

(akta kontroli tom IV str. 148-155, 167-185, 231-235, 251-263, 299-300)

W ocenie NIK w datach wypłat należało wypłacić wynagrodzenia z uwzględnieniem przepisów ustaw o budżetach, niezależnie od tego czy w uchwale lub umowie posługiwano się pojęciem podstawy wymiaru, czy przeciętnym miesięcznym wynagrodzeniem w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale roku poprzedniego, ogłoszonym przez Prezesa GUS (stanowiącym jej definicję). Uchwały w sprawie wynagrodzeń oraz umowy o zarządzanie zawarto na podstawie przepisów ustawy o wynagrodzeniach w spółkach. Jednak wypłata wynagrodzeń bez uwzględnienia ustawowo zamrożonej podstawy wymiaru była nieprawidłowa, a organy spółki nie podjęły działań w celu dostosowania postanowień umów o zarządzanie do przepisów ustaw o budżetach.

2. Ustalenie przez Spółkę oraz wypłacanie członkom RN w latach 2018-2020 (do sierpnia) wynagrodzeń w nieprawidłowej wysokości, z naruszeniem art. 28 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o szczególnych rozwiązaniach służących

realizacji ustawy budżetowej na rok 2018, art. 22 ustawy z dnia 9 listopada 2018 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2019, art. 31 ustawy z dnia 13 lutego 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2020 i § 1 ust. 1 uchwały nr 2 Nadzwyczajnego ZW z 18 maja 2017 r.

Zgodnie z uchwałą nr 2 Nadzwyczajnego ZW z 18 maja 2017 r. miesięczne wynagrodzenie przewodniczącego RN ustalono jako iloczyn mnożnika 1, a pozostałych członków RN mnożnika 0,8 w stosunku do „przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale roku poprzedniego, ogłoszonego przez Prezesa GUS”. Mając na względzie zapisy ustaw o budżetach na rok 2018, 2019 i 2020 wysokość wynagrodzenia w tych latach powinna wynosić:

- w przypadku przewodniczącego RN 4403,78 zł, natomiast od stycznia 2018 r. Spółka wypłacała wynagrodzenie w kwocie 4739,51 zł, od stycznia 2019 r. w kwocie 5071,25 zł, a od stycznia do sierpnia 2020 r. w kwocie 5367,71 zł,
- w przypadku pozostałych członków RN 3523,02 zł, natomiast od stycznia 2018 r. Spółka wypłacała wynagrodzenia w kwocie 3791,61 zł, od stycznia 2019 r. w kwocie 4057 zł, a od stycznia do sierpnia 2020 r. w kwocie 4294,17 zł.

Członkom RN w latach 2018-2020 (do sierpnia) naliczono wynagrodzenie w wysokości zawyżonej o 51 378,07 zł. Z powyższej kwoty zwrócono 26 337,12 zł, tj. kwotę wynikającą z naliczenia zawyżonego wynagrodzenia do końca 2019 r. o 31 328,42 zł brutto.

Nadzwyczajne ZW uchwałą nr 4/9/2020 z 21 września 2020 r. (z mocą wsteczną od 1 stycznia 2020 r.) zwiększyło wysokość wynagrodzenia: przewodniczącego – do 1,1 podstawy wymiaru i członka RN – do 1,0 podstawy wymiaru. W Spółce dokonano przeliczenia i wyrównania tego wynagrodzenia od początku 2020 r. z uwzględnieniem prawidłowo ustalonej podstawy wymiaru, tj. do kwoty 4844,16 zł w przypadku przewodniczącego RN i do kwoty 4403,78 zł w przypadku dwóch członków RN.

Prezydent Miasta Białą Podlaską wyjaśnił, że Nadzwyczajne ZW dokonało zmiany uchwał nr 1 i nr 2 z 18 maja 2017 r., jako działania naprawcze w związku z kontrolą NIK i wystąpieniem pokontrolnym z dnia 14 sierpnia 2020 r. po kontroli P/20/068 *Działalność spółek komunalnych w województwie lubelskim* przeprowadzonej w Urzędzie Miasta. Wprowadzenie uchwał z mocą wsteczną, od 1 stycznia 2020 r. miało na celu ujednoczenie zasad wynagradzania organów Spółki w całym roku. Regulacja taka, ponieważ ma znaczenie wyłącznie wewnętrzne, nie jest objęta zakazem *lex retro non agit*¹⁴¹ i jest dopuszczalna i korzystna dla organizacji Spółki, ponieważ pozwala stosować te same reguły przez cały rok obrotowy. Projekty ww. uchwał przygotowało Biuro Zarządu PEC, a uchwały parafował radca prawny PEC.

Zdaniem NIK w datach wypłat należało wypłacić wynagrodzenia z uwzględnieniem przepisów ustaw o budżetach. Podjęcie przez ZW uchwał z mocą wsteczną skorygowało wysokość wynagrodzeń członków RN, a tym samym skutek finansowy tej nieprawidłowości, co było niegospodarne i legalizowało wypłacanie wynagrodzeń w zawyżonej wysokości w okresie od stycznia do sierpnia 2020 r. Takie działanie premiowało tym samym osoby (członków RN), które nie powinny dopuścić do powstania tej nieprawidłowości.

(akta kontroli tom IV str. 152-155, 239-250, 301-302)

3. Dokonanie przez RN w czerwcu 2020 r. zmiany celów zarządczych określonych Zarządowi Spółki na 2019 r., wskutek nierzetelnej weryfikacji wystąpienia

¹⁴¹ Lex retro non agit (łac.) – prawo nie działa wstecz.

okoliczności do ich zmiany, skutkującej wypłatą członkom Zarządu wynagrodzenia zmiennego zawyżonego o 61 756,96 zł.

W uchwale nr 32/XI/2019 RN z dnia 29 lipca 2019 r. w sprawie ustalenia celów zarządczych, wskaźników określających wykonanie celów zarządczych (KPI), wartości referencyjnych oraz trybu i sposobu oceny ich wykonania dla członków Zarządu PEC na rok obrotowy 2019 wyznaczono pięć celów zarządczych. Jednym z celów zarządczych była „Budowa ciepłowni opalanej biomasą o mocy 17 MW (5 MW + 12 MW) w Białej Podlaskiej”, tj. uzyskanie pozwolenia na jej użytkowanie oraz dokonanie jej rozruchów i odbioru końcowego. Dla realizacji tego celu określono wagę 0,6, a dla pozostałych czterech – po 0,1. W § 2 ust. 1 pkt 5 uchwały określono, że spełnienie tego celu ocenia się w formule tak/nie (wykonany/niewykonany) tj. cel wykonany wartość referencyjna – 100%, cel niewykonany wartość referencyjna – 0%.

RN uchwałą nr 59/XI/2020 z dnia 26 czerwca 2020 r., tj. po zakończeniu 2019 r., zmieniła cele zarządcze na 2019 r. Zmiana polegała na usunięciu ww. celu zarządczego i zwiększeniu wag pozostałych celów.

W uchwale wskazano, że na dzień 31 grudnia 2019 r. stan realizacji inwestycji wyniósł 95%, zaawansowanie finansowe Spółki w finansowanie ww. inwestycji – 85% (zafakturowane i zapłacone 85% umówionego wynagrodzenia wykonawcy inwestycji), jednak „faktyczne uruchomienie ww. ciepłowni nie mogło nastąpić w 2019 r. w następstwie okoliczności niezależnych od stron umowy i stanowiących siłę wyższą”. Brzmienie pozostałych czterech celów zarządczych pozostało bez zmian, zwiększono natomiast ich wagi (0,2; 0,2; 0,2 i 0,4) i usunięto cel zarządczy dotyczący odbioru inwestycji.

Przewodniczący RN wyjaśnił m.in., że RN podjęła ww. uchwałę, gdyż cele zarządcze nie powinny być ustalane w oderwaniu od możliwości ich realnego wykonania przez Zarząd. Nie mogą być niemożliwe do spełnienia lub ich realizacja nie może być niezależna od członków Zarządu – zgodnie z art. 387 § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny¹⁴² umowa o świadczenie niemożliwe jest nieważna. Przywołał trzy niezależne od członków Zarządu czynniki i wskazał, że stosownie do przepisów art. 94 Kc, uzależnienie wypłaty części zmiennej wynagrodzenia od celu niemożliwego do realizacji lub zależnego od działania lub zaniechania podmiotu trzeciego, za który nie odpowiada członek Zarządu, było niedopuszczalne i sprzeczne z Kc i zasadami współżycia społecznego. Nie przewidziano możliwości uznania tego celu jako zrealizowanego częściowo, ponieważ częściowa realizacja tej inwestycji nie miała żadnego znaczenia gospodarczego. Na 2020 r. przewidziano ten sam cel do realizacji i RN nie uznała jego realizacji, nie przyznając odpowiedniej części wynagrodzenia zmiennego, gdyż Zarząd nie przedłożył dokumentacji pozwalającej na ocenę faktycznego wpływu okoliczności związanych z wystąpieniem COVID-19 (na które się powoływał) na należyte wykonanie umowy. Dokonanie zmiany ww. uchwały oraz ustalenie wynagrodzenia stałego w wysokości zawyżonej skutkowało wypłatą bylemu Prezesowi i ówczesnemu członkowi Zarządu wynagrodzenia zmiennego w wysokościach zawyżonych.

W sprawozdaniu Zarządu wskazano m.in. zdarzenia, które miały istotne znaczenie dla terminu zakończenia inwestycji, w tym m.in.: zmiany w prawie, nieprzewidziane trudności gruntowe umiejscowienia zbiornika podziemnego, wskutek czego zastosowano rozwiązanie zastępcze zmiany zbiornika ppoż. na naziemny, dodatkowe prace przy kanalizacji technologicznej, prace projektowe zmieniające

¹⁴² Dz. U. z 2020 r. poz. 1740, ze zm. (dalej: Kc).

projekt kanalizacji sanitarnej (zmiana warunków technicznych przyłączenia Białskich Wodociągów i Kanalizacji „WOD-KAN”), dodatkowe prace drogowe polegające m.in. na montażu krawężników, zastosowanie układu pomiarowego bilansowania produkcji energii.

W ocenie NIK wynagrodzenie zmienne ma charakter motywacyjny i jest wypłacane za realizację konkretnych, dających się zmierzyć efektów. Zarząd nierzetelnie prowadził nadzór nad realizacją inwestycji, akceptował wnioski o przedłużenie umowy, a z przedłożonych przez Spółkę dokumentów nie wynikało, by Zarząd podejmował działania mające na celu terminową realizację inwestycji, co opisano w obszarze 2 niniejszego wystąpienia. RN nierzetelnie zweryfikowała sprawozdanie Zarządu za 2019 r., gdyż przedstawione zdarzenia nie uzasadniały zmiany uchwały w sprawie celów zarządczych. Do wykonawcy robót realizującego kontrakt w formule „zaprojektuj-wybuduj” należało przygotowanie dokumentacji wykonawczej oraz uzgodnienia z gestorami sieci niezbędne do realizacji robót budowlanych. Zgodnie z § 3 ust. 2 kontraktu wykonawca realizował zadanie za cenę kontraktową w modelu „pod klucz”. Oznaczało to, że przedmiot kontraktu zawierał wszystkie elementy, również te, które nie zostały wyszczególnione przez zamawiającego, a potrzebne są do tego, żeby obiekt osiągnął wymagane kontraktem cele, parametry techniczne, w tym parametry gwarantowane, charakterystyki ruchowe, zdolność ruchową i bezpieczeństwo, nawet jeżeli elementy robót nie są wyraźnie wyszczególnione w kontrakcie lub jego załącznikach. W ramach realizacji zadania uwzględniając zapisy kontraktu, nie powinny wystąpić prace dodatkowe.

Byłemu Prezesowi za 2019 r. wypłacono wynagrodzenie zmienne w wysokości 56 549,92 zł zamiast 19 611,50 zł¹⁴³, tj. w wysokości zawyżonej o 36 848,42 zł. Byłemu członkowi Zarządu wypłacono wynagrodzenie zmienne w wysokości 40 189,66 zł zamiast 15 281,12 zł¹⁴⁴, tj. w wysokości zawyżonej o 24 908,54 zł.

(akta kontroli tom IV str. 173, 184, 197-200, 205-211, 260-263)

4. Przyznanie przez RN członkom Zarządu wynagrodzenia zmiennego w części dotyczącej celu zarządczego na 2020 r., który nie został zrealizowany, co doprowadziło do wypłaty tego wynagrodzenia w kwocie ogółem o 45 962,09 zł wyższej od należnej i stanowiło działanie nlegospodarne.

W uchwale nr 61/XI/2020 z 26 czerwca 2020 r. RN wyznaczyła Zarządowi siedem celów zarządczych na 2020 r., w tym m.in. „wybór, zakup i wdrożenie pełnej funkcjonalności ZPZ w 2020 r. do jego uruchomienia w nowym roku obrotowym 2021”, dla którego przyjęto wagę 0,3. W § 2 ust. 1 pkt 7 ww. uchwały określono, że „spełnienie celu zarządczego ocenia się w formule tak/nie (wykonany/niewykonany), tj. cel wykonany wartość referencyjna – 100%, cel niewykonany wartość referencyjna – 0% - cel zostanie uznany za wykonany, gdy w 2020 r. nastąpi wybór, zakup i wdrożenie pełnej funkcjonalności ZPZ w taki sposób by był gotowy do działania w Spółce w pierwszej połowie 2021 r.”.

Ze sprawozdania Zarządu Spółki z realizacji celów zarządczych wynikało, że do 14 maja 2021 r. nie wdrożono ZPZ¹⁴⁵, co związane było z obowiązującym stanem epidemicznym oraz występującymi absencjami pracowników odpowiedzialnych merytorycznie za poszczególne moduły. Na dzień złożenia ww. sprawozdania Spółka była na etapie wdrożenia dodatkowego modułu ZPZ, którego zakończenie planowano do końca lipca 2021 r.

¹⁴³ Kwotę należnego wynagrodzenia zmiennego ustalono z uwzględnieniem prawidłowo ustalonej podstawy wymiaru, mającej wpływ na wynagrodzenie stałe.

¹⁴⁴ Kwotę należnego wynagrodzenia zmiennego ustalono z uwzględnieniem prawidłowo ustalonej podstawy wymiaru, mającej wpływ na wynagrodzenie stałe.

¹⁴⁵ W sprawozdaniu Zarząd posługiwał się pojęciem Zintegrowanego Systemu Informatycznego (ZSI) i z wdrożenia tego systemu był rozliczany.

RN przyznała Zarządowi Spółki wynagrodzenie zmienne za realizację sześciu celów, w tym za „wybór, zakup i wdrożenie pełnej funkcjonalności ZPZ w 2020 r. do jego uruchomienia w nowym roku obrotowym 2021”.

Prezes wyjaśnił, że Zarząd w domyśle przyjął realizację pełnej funkcjonalności z uwagi na fakt uruchomienia systemu na serwerach dostawcy. Zgodnie z załączoną informacją nt. wdrożenia ZSI Papyrus SQL pełna funkcjonalność była zaimplementowana na koniec roku 2020. W nowym roku tj., 2021 trwały jedynie dalsze prace zgodnie z umową, polegające na uruchamianiu i dostosowywaniu do naszych potrzeb oraz szkoleniu kolejnych pracowników, co wynikało z treści umowy.

Przewodniczący RN wyjaśnił m.in., że do 31 maja 2021 r. zostały wdrożone moduły zintegrowanego systemu informatycznego „ZSIPapyrusSQL” w obszarach: finanse i księgowość, kasa – banki, rejestry faktur, ewidencja środków trwałych, ewidencja wyposażenia, podatek od nieruchomości, controlling, billing – sprzedaż ciepła, inkasent, e-BOK, kadry-place, kasa zapomogowa pożyczkowa, zakładowy fundusz świadczeń socjalnych, EIP – Elektroniczna Informacja Pracownika, magazyny, zaopatrzenie, zlecenia, remonty. RN na podstawie oświadczeń członków Zarządu przyjęła, że zintegrowany program zarządzania został uruchomiony w pierwszej połowie 2021 r.

NIK zwraca uwagę, że zgodnie z zapisami uchwały cel miał zostać uznany za wykonany, gdy w 2020 r. (tj. do 31 grudnia 2020 r.) nastąpi wybór, zakup i wdrożenie pełnej funkcjonalności ZPZ, a zgodnie z oświadczeniem Zarządu – miało to nastąpić do 31 maja 2021 r. Definicja wdrożenia (implementacji) wskazuje, że jest to etap cyklu życia systemu, polegający na instalacji i dostosowaniu oprogramowania do wymagań użytkownika, a także migracji danych oraz testowaniu i uruchomieniu systemu informatycznego, tj. dopasowanie i parametryzacja systemu do charakteru danego przedsiębiorstwa. Na tym etapie przeprowadzane są również szkolenia i testy użytkowników¹⁴⁶. Spółka nie przedłożyła dowodów potwierdzających zakończenie wdrożenia do końca 2020 r., a Prezes Zarządu potwierdził, że w 2021 r. trwały prace polegające na uruchamianiu i dostosowywaniu systemu do potrzeb PEC oraz przeprowadzono szkolenia kolejnych pracowników, tj. przeprowadzano czynności wdrożeniowe.

Byłemu Prezesowi za 2020 r. wypłacono wynagrodzenie zmienne za realizację celów zarządczych w wysokości 57 971,27 zł zamiast 31 707,22 zł¹⁴⁷, tj. w wysokości zawyżonej o 26 264,05 zł. Byłemu członkowi Zarządu wypłacono wynagrodzenie zmienne w wysokości 43 478,45 zł zamiast 23 780,41 zł¹⁴⁸, tj. w wysokości zawyżonej o 19 698,04 zł.

(akta kontroli tom IV str. 185, 201-229, 262, 299-300, tom VII str. 484-490)

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia działalność Spółki w kształtowaniu wynagrodzeń członków Zarządu i RN. Organy Spółki nie podjęły działań w celu dostosowania wysokości wynagrodzenia członków Zarządu określonych w umowach o zarządzanie i uchwałach RN w sprawie kształtowania wynagrodzeń, do zamrożonej podstawy wymiaru wynikającego z przepisów ustaw ołokobudżetowych. Nieprawidłowo ustalona podstawa wymiaru skutkowała wypłatą członkom Zarządu wynagrodzeń stałych i zmiennych za lata 2019-2020 oraz członkom RN wynagrodzeń za lata 2018-2020, w zawyżonej wysokości. W związku

¹⁴⁶ <https://mfiles.pl/pl/index.php/Wdrozenie>

¹⁴⁷ Kwotę należnego wynagrodzenia zmiennego ustalono z uwzględnieniem prawidłowo ustalonej podstawy wymiaru, mającej wpływ na wynagrodzenie stałe.

¹⁴⁸ Kwotę należnego wynagrodzenia zmiennego ustalono z uwzględnieniem prawidłowo ustalonej podstawy wymiaru, mającej wpływ na wynagrodzenie stałe.

z nierzetelną weryfikacją okoliczności RN dokonała zmiany uchwały w sprawie celów zarządczych na 2019 r. Ponadto przyznała Zarządowi wynagrodzenie zmienne za cel na 2020 r., który nie został zrealizowany. Działalność Spółki doprowadziła do naliczenia członkom Zarządu i członkom RN wynagrodzeń w wysokości zawyżonej łącznie o 294 806,43 zł.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

- Wnioski
1. Żądanie wadium w wysokości wynikającej z Regulaminu postępowania w sprawach udzielania zamówień publicznych.
 2. Rzetelne sporządzanie treści zapytań ofertowych.
 3. Dokonywanie rzetelnych analiz opłacalności i udokumentowanego rozeznania cen rynkowych przed zawarciem umowy na dostawę węgla.
 4. Zapewnienie w umowach pożądanej jakości węgla, zgodnych z zapisami pozwolenia zintegrowanego i DTR kotłów, oraz instrumentów umożliwiających egzekwowanie terminowości dostaw i ich zgodności z umową.
 5. Pobieranie próby z każdej dostawy i wykonywanie analiz chemicznych w zakładowym laboratorium pod kątem parametrów wskazanych w pozwoleniu zintegrowanym.
 6. Dokonywanie reklamacji węgla niespełniającego parametrów jakościowych określonych w umowie.
 7. Dokonywanie zamówień miału węglowego spełniającego wymogi pozwolenia zintegrowanego i DTR kotłów.
 8. Weryfikowanie i egzekwowanie certyfikatów jakości węgla, zgodnych z umową.
 9. Wskazywanie w planach rozwoju Spółki przewidywanego zakresu dostarczania energii i przewidywanych przychodów niezbędnych do realizacji planów.
 10. Wskazywanie w umowach o przyłączenie do sieci ciepłowniczej odpowiedzialności za niedotrzymanie warunków umowy, a w szczególności za opóźnienie terminu realizacji prac.
 11. Podjęcie działań zmierzających do zwrotu przez członków Zarządu i Rady Nadzorczej części wynagrodzenia wypłaconego im w zawyżonej wysokości.
 12. Rzetelne weryfikowanie spełnienia przez wykonawców warunków udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia na roboty budowlane.
 13. Uzyskiwanie niezbędnych zgód korporacyjnych na nabycie aktywów trwałych.
 14. Naliczenie i wyegzekwowanie kar umownych za nieterminową realizację kompletnej dokumentacji projektowej.
 15. Sprawowanie rzetelnego nadzoru nad realizacją inwestycji.
 16. Wstrzymywanie zapłaty wynagrodzenia wykonawcy w razie nieprzedstawienia dowodów zapłaty wynagrodzenia należnego podwykonawcom i dalszym podwykonawcom.
 17. Zgłaszanie sprzeciwu wobec umów o podwykonawstwo, na mocy których następowaloby powierzenie podwykonawcy realizacji całości zamówienia.
 18. Egzekwowanie utrzymywania zabezpieczenia należytego wykonania umów przez cały okres przewidziany w umowie i w wysokości zgodnej z treścią umowy.
 19. Ujmowanie uprawnień do emisji CO₂ w księgach rachunkowych jednostki pod datą ich nabycia.

Uwagi Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Lublinie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Lublin, 18 marca 2022 r.

Kontrolerzy: Katarzyna Zglińska Główny specjalista kontroli państwowej	p.o. Dyrektor Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Lublinie Edward Szempruch
--	--

/-/

/-/

Anna Gašior
Specjalista kontroli państwowej

/-/

Paweł Gruszkiewicz
Starszy inspektor kontroli państwowej

/-/

Zmian w wystąpieniu pokontrolnym
dokonał: Edward Szempruch –
p.o. Dyrektor Delegatury

/-/

Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2022 r. poz. 902) i art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2022 r. poz. 1233) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie tajemnicy przedsiębiorstwa. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy (Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Białej Podlaskiej).